

Προκλήσεις και Προοπτικές Ανάπτυξης: Κρίση και Ευρωπαϊκό Πλαίσιο

Νίκος Βέττας

Καθηγητής, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Γενικός Διευθυντής, Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών

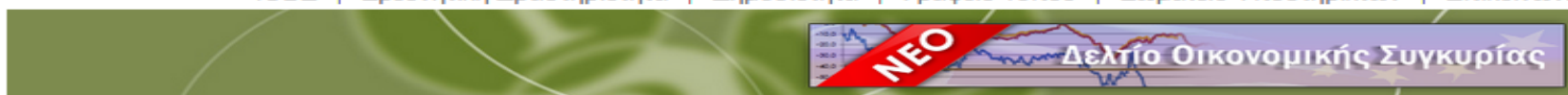
nvettas@aueb.gr

www.iobe.gr

Σύνδεσμος Βιομηχανιών Θεσσαλίας & Στερεάς Ελλάδος (ΣΒΘΣΕ) - Enterprise Europe Network-Hellas
16η Ετήσια Επιχειρηματική Επιμορφωτική Συνάντηση Θεσσαλίας & Στερεάς Ελλάδος

Αθήνα, 21 Νοεμβρίου 2021

Οικονομικό κλίμα
Βραχυχρόνιες τάσεις
Η μεγάλη εικόνα
Κεντρικά χαρακτηριστικά
Μεταποίηση
Δημόσιο ταμείο, φορολογία και συντάξεις
Ταμείο ανάκαμψης

Βιομηχανία Τροφίμων και Ποτών-Facts & Figures 2016
 Η συνοπτική έκθεση της Βιομηχανίας Τροφίμων και Ποτών (Facts & Figures) εντάσσεται στο πλαίσιο των ετήσιων περιοδικών εκθέσεων που εκπονεί το IOBE. Η έκθεση αυτή εκδίδεται σε συνεργασία με το Σύνδεσμο Ελληνικών Βιομηχανιών Τροφίμων (ΣΕΒΤ), συνεισφέροντας στη συστηματική παρακολούθηση της βιομηχανίας Τροφίμων και Ποτών. Στην έκθεση παρουσιάζονται τα διαρθρωτικά μεγέθη, οι εξελίξεις και οι τάσεις της ελληνικής, αλλά και της ευρωπαϊκής βιο...
[Δείτε περισσότερα...](#)

Η Φαρμακευτική αγορά στην Ελλάδα: Γεγονότα και Στοιχεία 2015-2016
 Αντικείμενό της μελέτης είναι η καταγραφή και η ανάλυση της κατάστασης που επικρατεί στο χώρο του φαρμάκου, δίνοντας βαρύτητα στις παραμέτρους που επηρεάζουν τη λειτουργία και τη δομή του κλάδου. ...
[Δείτε περισσότερα...](#)

Επιχειρηματικότητα 2015-16: Κρίσιμη καμπή για την αναπτυξιακή δυναμική του επιχειρηματικού συστήματος
 Το IOBE, συνεχίζοντας τη συμμετοχή του στο διεθνές ερευνητικό πρόγραμμα Global Entrepreneurship Monitor (GEM), δημοσιεύει την Ετήσια Έκθεση για την Επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα 2015-2016. Η έρευνα του GEM αναλύει διάφορες πτυχές και διαστάσεις της επιχειρηματικότητας, συνεισφέροντας έτσι στην θεωρητική και εμπειρική έρευνα για την υποστήριξη και την προώθηση της επιχειρηματικότητας. ...
[Δείτε περισσότερα...](#)

Σχετικά με το Ι.Ο.Β.Ε.

 Το Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) είναι ιδιωτικός, μη κερδοσκοπικός, κοινωφελής, ερευνητικός οργανισμός.
 Ιδρύθηκε το 1975 με δύο σκοπούς: αφενός να προωθεί την επιστημονική έρευνα για τα τρέχοντα και αναδυόμενα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας και αφετέρου... [Δείτε Περισσότερα](#)

Γραφείο Τύπου

6 ΙΟΥΝΙΟΣ **Συνέντευξη τύπου - Μελέτη για την Μεταποίηση**
 Σας ενημερώνουμε ότι την Τρίτη 6 Ιουνίου και ώρα 13:00, το IOBE θα πραγματοποιήσει συνέντευξη τύπου για την παρουσίαση της μελέτης με θέμα «Ο τομέας μεταποίησης στην Ελλάδα: Τάσεις και Προοπτικές», η οποία πραγματοποιεί...
[Περισσότερες ανακοινώσεις...](#)

3 ΙΟΥΛΙΟΣ **Αποτελέσματα Ερευνών Οικονομικής Συγκυρίας**
 Το επόμενο Δελτίο Οικονομικής Συγκυρίας που αφορά τα αποτελέσματα Ιουνίου θα δημοσιευθεί την Δευτέρα 3 Ιουλίου 2017.
 ...
[Περισσότερες ανακοινώσεις...](#)

Αναζήτηση Ερευνών

-- Κατηγορία

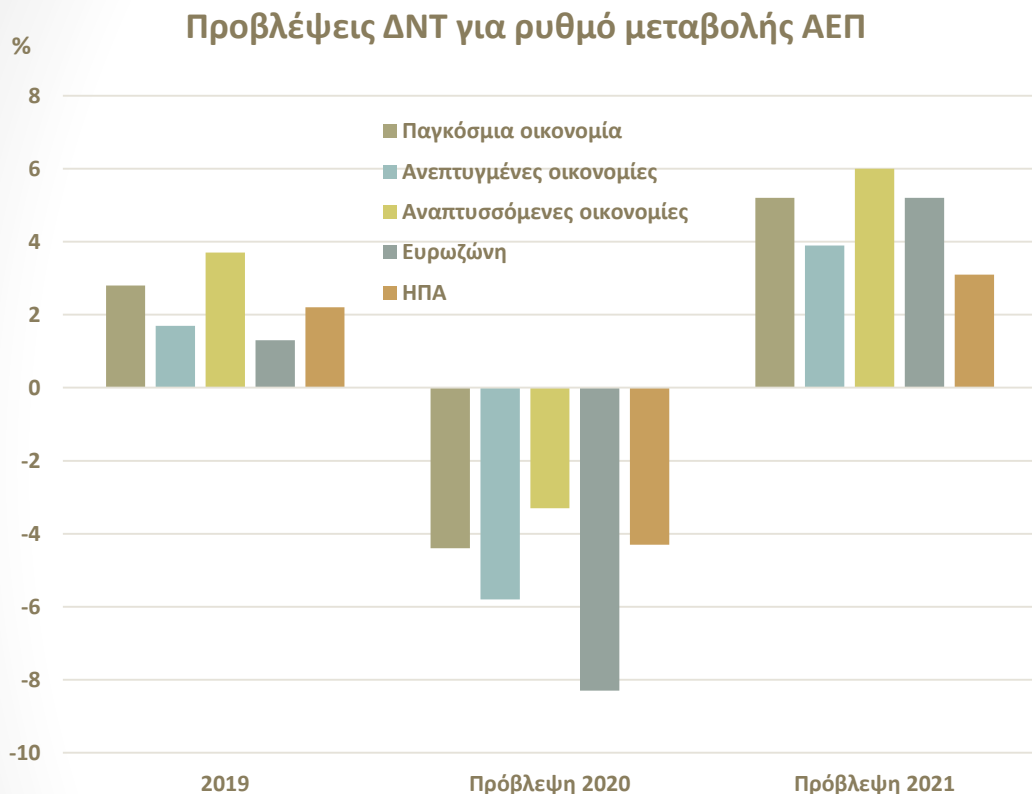
-- Έτος Δημοσίευσης

IOBE Στόχοι & Σκοποί Θέσεις του IOBE Το IOBE και η	Ερευνητική Δραστηριότητα Μακροοικονομική Ανάλυση	Τριμηνιαία Έκθεση για την Ελληνική Οικονομία	Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας	Γραφείο Τύπου Ανακοινώσεις Δελτία Τύπου	Σωματείο Υποστηρικτών Στόχοι Δ.Σ. - Καταστατικό
--	--	---	--------------------------------------	--	--

Η κρίση συνεχίζεται, προετοιμασία για την ανάκαμψη

- Σε παγκόσμιο επίπεδο το πρόβλημα λόγω COVID-19 δεν θα περιοριστεί στο τρέχον έτος αλλά θα επεκταθεί και σε σημαντικό τμήμα του επόμενου.
- Μικτές τάσεις: η Κίνα ανακάμπτει ικανοποιητικά, και στη Δυτική Ευρώπη και τις ΗΠΑ ακόμη κυριαρχούν ύφεση και αβεβαιότητα.
- Τμήματα της οικονομίας κινούνται ανοδικά, ιδίως όσα σχετίζονται με νέες τεχνολογίες, ενώ αυτά που βασίζονται σε άμεσες ανθρώπινες επαφές, πλήττονται βαθιά.
- Στην ελληνική οικονομία συνυπάρχουν τρεις τάσεις: (α) όσες προκαλούνται από την τρέχουσα κρίση, (β) η δυναμική που έχει δημιουργηθεί από τη δεκαετή προσαρμογή και τα τρία προγράμματα και (γ) η προσδοκία της στήριξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσα από το ειδικό ταμείο που δημιουργείται αλλά και όχι μόνο.

COVID-19: Διεθνείς οργανισμοί προβλέπουν ότι εξελίσσεται η χειρότερη παγκόσμια ύφεση από το 1929

Προβλέψεις ΔΝΤ για μακροοικονομικά μεγέθη της Ελλάδας

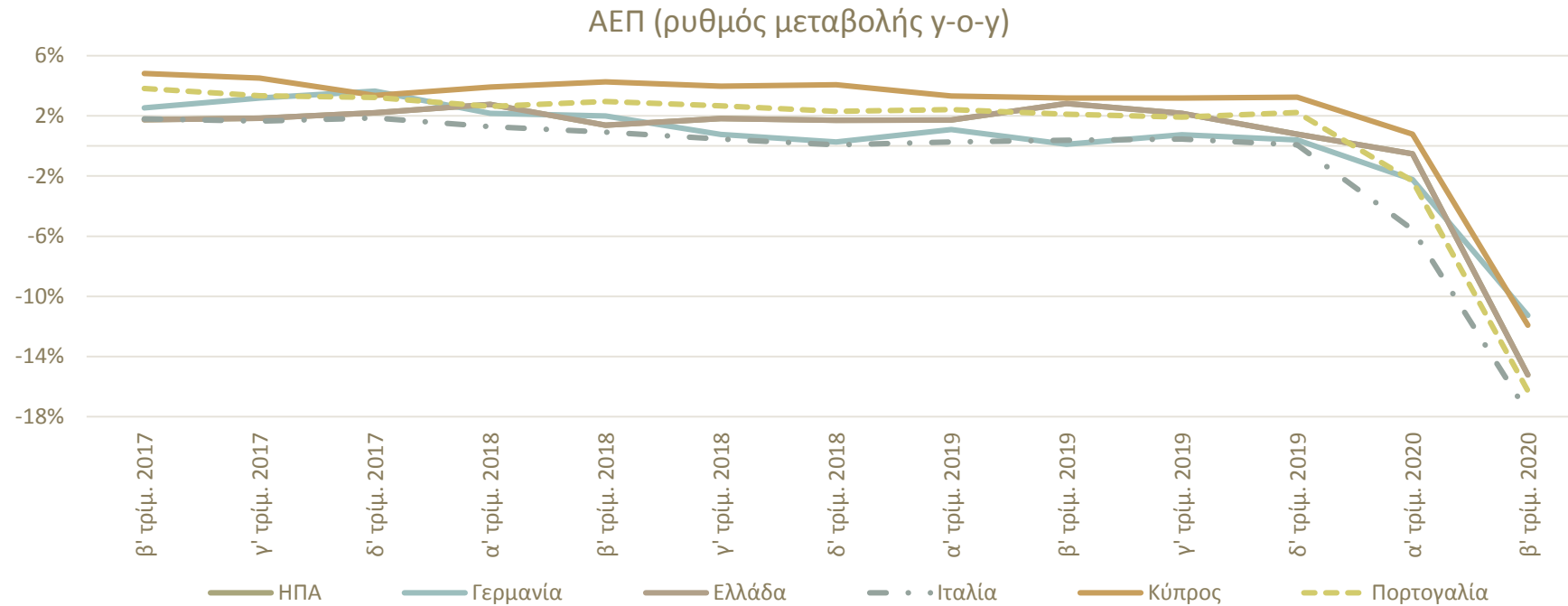
	2019	2020	2021
πραγματικό ΑΕΠ (% μεταβολή)	1,9	-9,5	4,1
Πληθωρισμός (%)	1,1	-0,6	0,7
Ποσοστό ανεργίας (% ΕΔ)	17,3	19,9	18,3
Δημοσιονομικό ισοζύγιο (% ΑΕΠ)	0,6	-9,0	-3,0
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-2,1	-7,7	-4,5

Πηγές: World Economic Outlook, ΔΝΤ, Οκτώβριος 2020, ΟΟΣΑ “Tackling coronavirus”, Απρίλιος 2020

Αντίστοιχα, ο ΟΟΣΑ προβλέπει πως κάθε μήνας πλήρους lockdown στην Ελλάδα έχει άμεση αρνητική επίδραση στο πραγματικό ΑΕΠ κατά περίπου 2,7 π.μ.

ΑΕΠ

Ισχυρή ύφεση το β' τρίμ. 2020, κατά 15,2%, έναντι πτώσης 0,5% το προηγούμενο τρίμηνο και ανάπτυξης 2,8% στο β' τρίμ. του 2019. Ύφεση 7,9% στο σύνολο του α' εξαμήνου το 2020. Ελαφρώς ηπιότερη μείωση ΑΕΠ σε Κύπρο και Γερμανία, εντονότερη σε Ιταλία και Πορτογαλία.

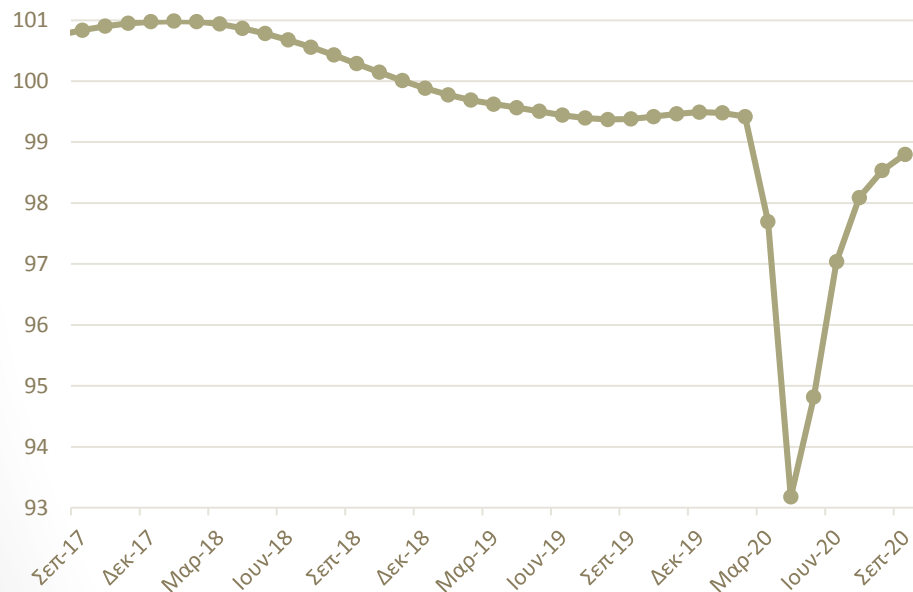
Πηγές: Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί, Eurostat και OECD.Stats.

* Οι άλλες κατασκευές περιλαμβάνουν τα δημόσια έργα, βιομηχανικά και εμπορικά κτίρια, ξενοδοχεία, κτήρια γραφείων και λοιπά μη οικιστικά κτήρια

Παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα και εμπόριο

Ενισχύεται ελαφρώς ο CLI τον Σεπτέμβριο
(+0,3%)

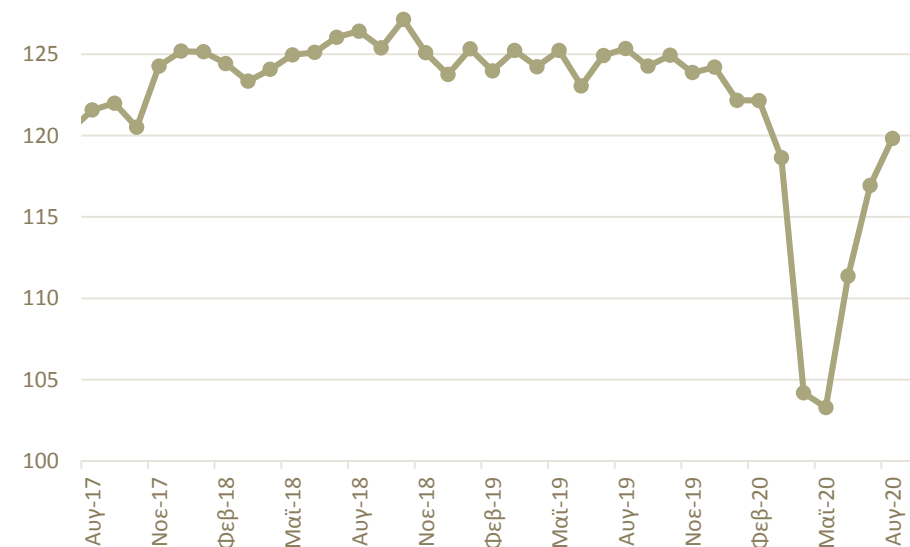
Σύνθετος πρόδρομος δείκτης ΟΟΣΑ (CLI)
(Μακροχρόνιος μέσος όρος = 100)

Πηγή: ΟΟΣΑ, έως 10/2020

Συνεχίζεται η άνοδος του διεθνούς όγκου
εμπορίου και τον Αύγουστο (+2,46% στις
119,8 μονάδες)

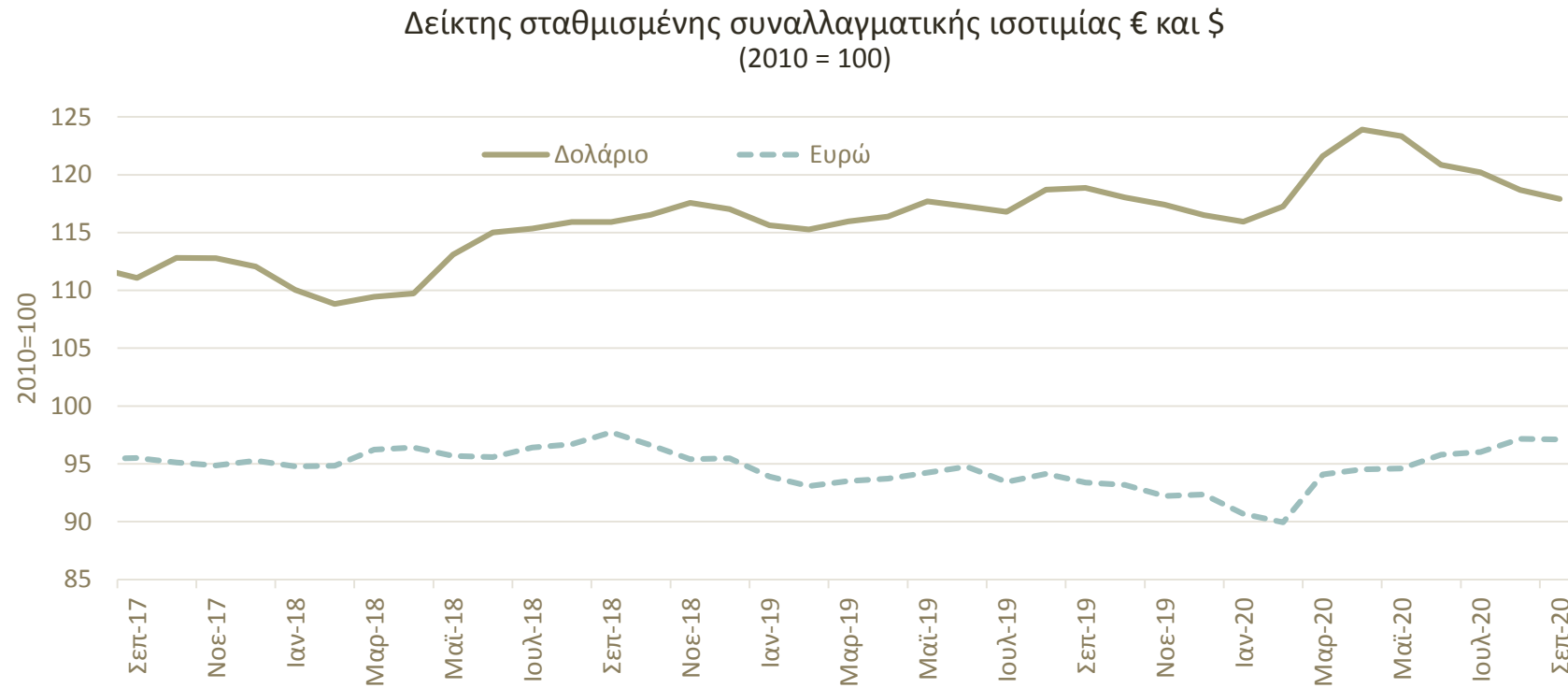
Παγκόσμιος Δείκτης Όγκου Εμπορίου (CPB)
(εποχικά διορθωμένα στοιχεία, 2010=100)

Πηγή: CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis, έως 2/2020

Συναλλαγματικές ισοτιμίες

Πτωτική τάση του δολαρίου και σταθεροποίηση του ευρώ,
σε σχέση με τους κύριους εμπορικούς εταίρους

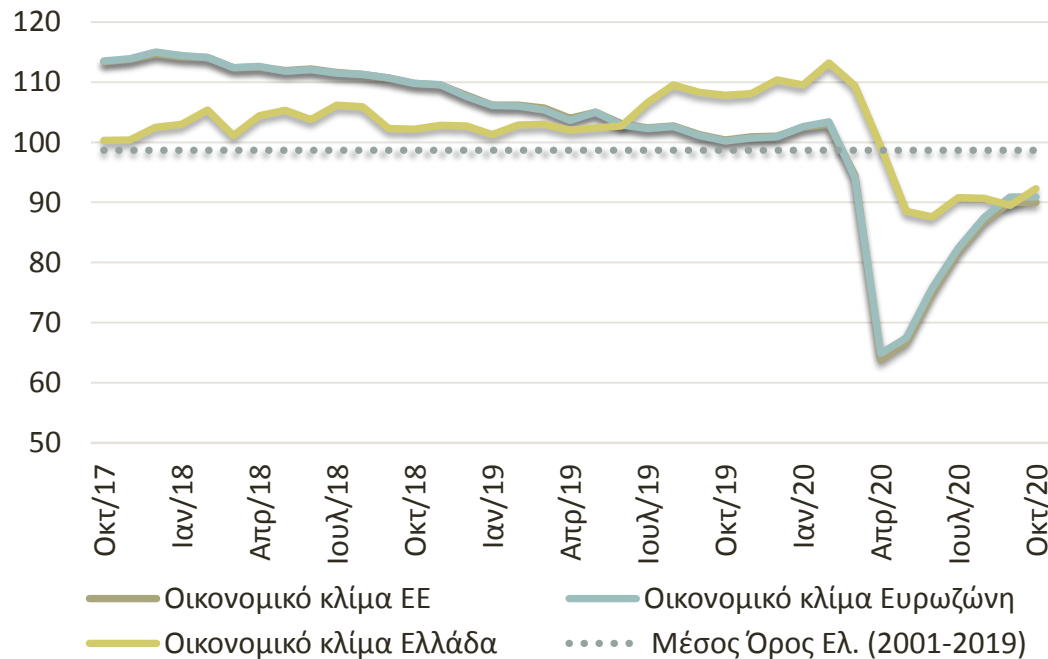
Πηγή: Bank for International Settlements, έως 9/2020

Οικονομικό κλίμα

Ελλάδα: Οικονομικό κλίμα και καταναλωτική εμπιστοσύνη

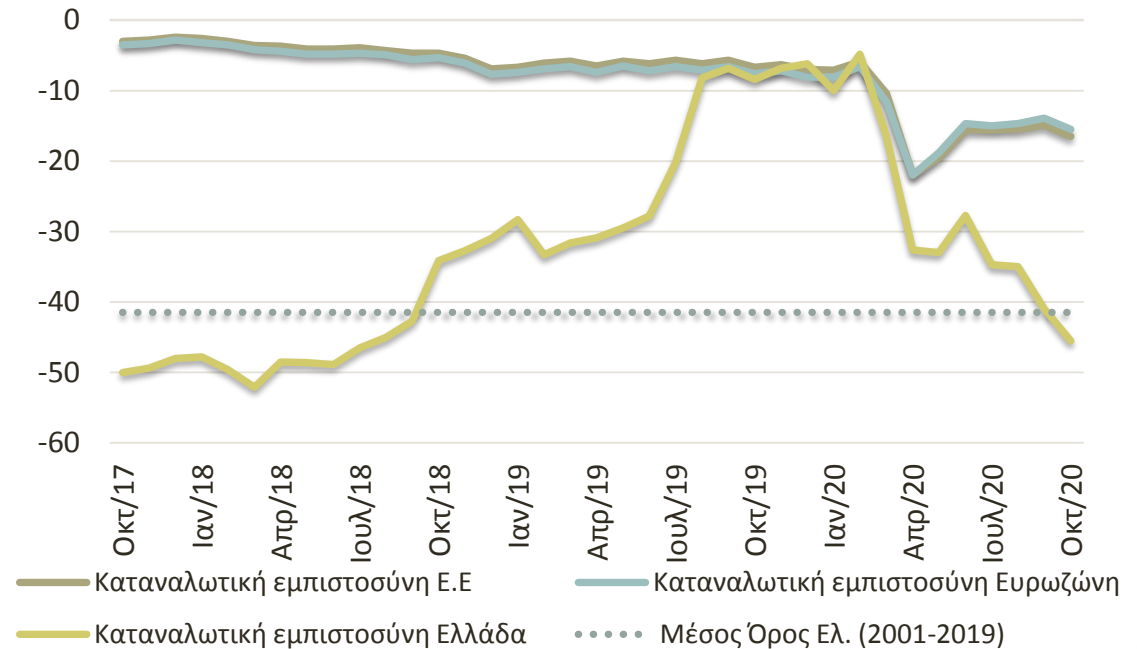
Η οριακή επιδείνωση των προσδοκιών στις Υπηρεσίες αντισταθμίστηκε από βελτίωση σε Λιανικό εμπόριο, Κατασκευές και Βιομηχανία

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, IOBE, έως 10/2020

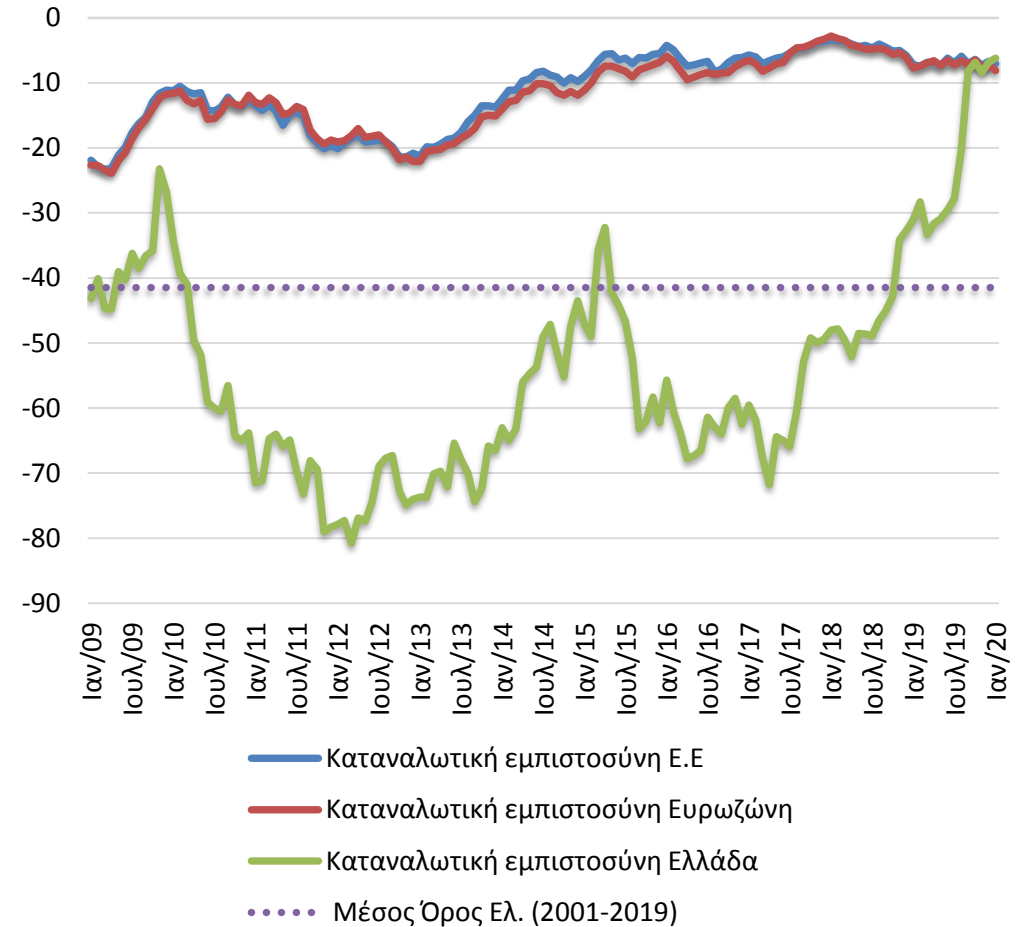
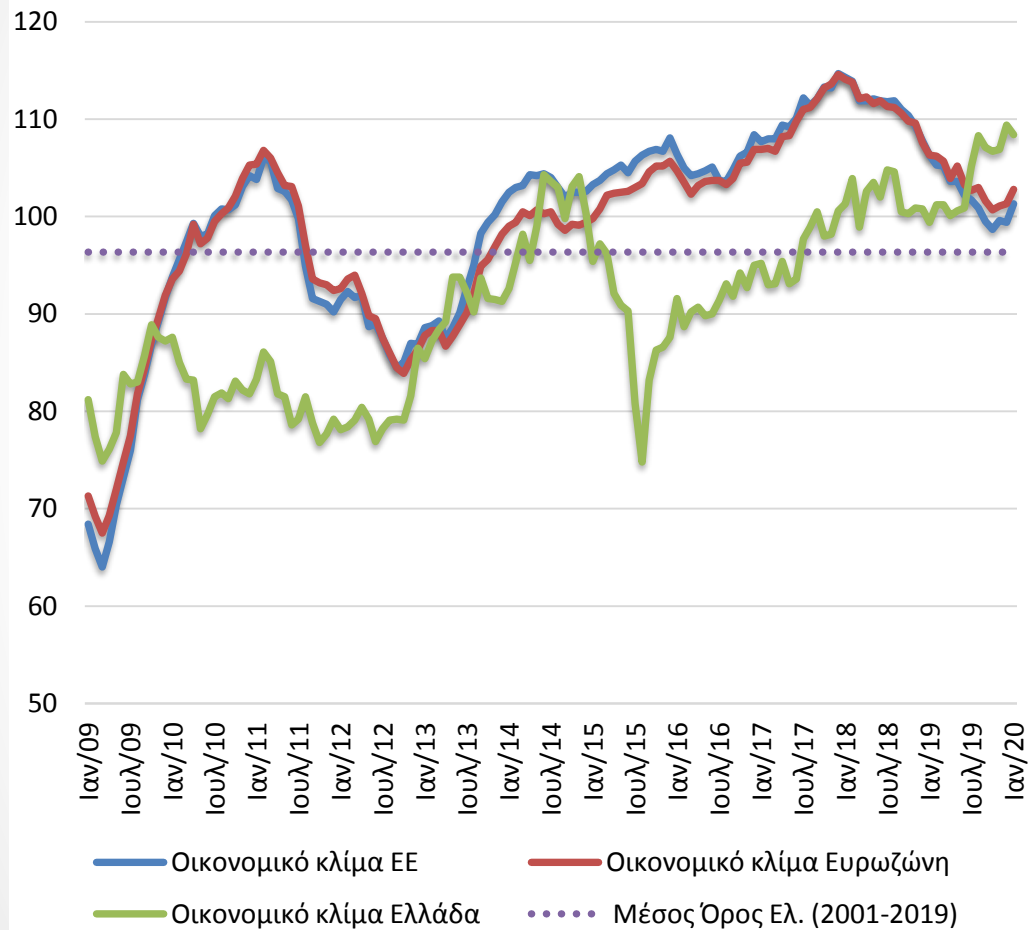
Ο δείκτης οικονομικού κλίματος ενισχύθηκε ήπια τον Οκτώβριο, στις 92,3 μονάδες, έναντι 89,5 μονάδων τον προηγούμενο μήνα

...όμως ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης υποχώρησε εκ νέου, για τέταρτο μήνα

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης παρουσίασε υποχώρηση τον Οκτώβριο και διαμορφώθηκε στις -45,5 (από -41,0) μονάδες, κινούμενος πολύ χαμηλότερα από το περυσινό επίπεδό του (-8,4 μονάδες)

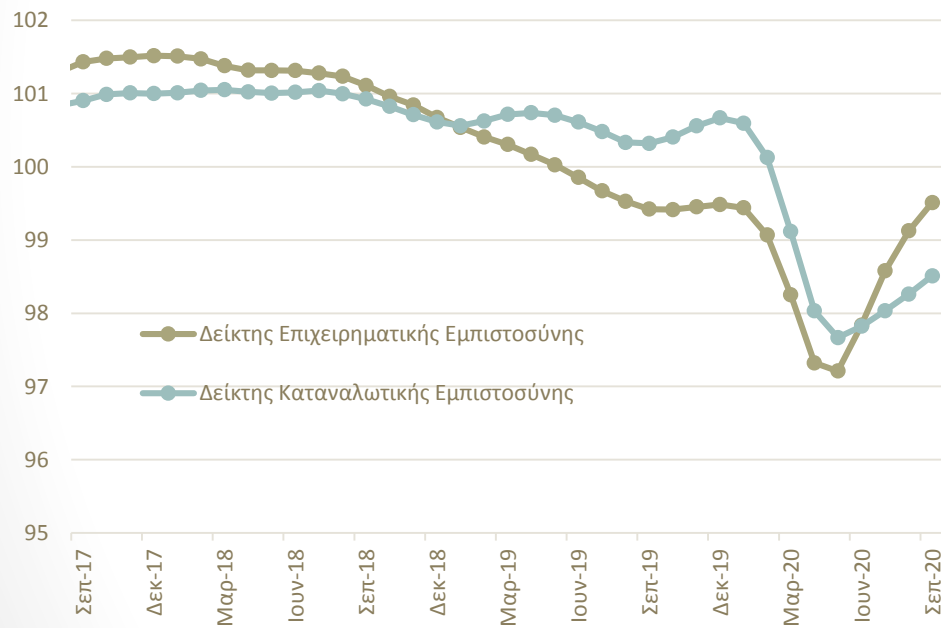
Ισχυρή βελτίωση του οικονομικού κλίματος προ COVID-19

Διεθνές οικονομικό κλίμα

Βελτιώνονται οι δείκτες καταναλωτικής και επιχειρηματικής εμπιστοσύνη παγκοσμίως

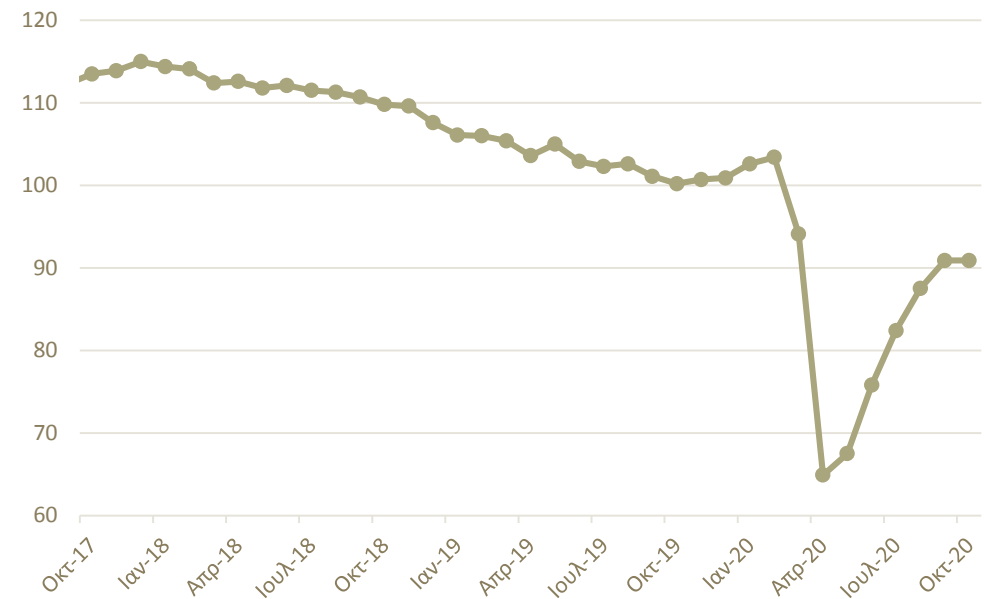
Δείκτες Οικονομικού κλίματος χωρών ΟΟΣΑ
(στοιχεία εποχικά διορθωμένα, μακροχρόνιος μέσος 2008-2020 = 100)

Πηγή: ΟΟΣΑ, έως 10/2020

Αμετάβλητος ο δείκτης οικονομικού κλίματος στην Ευρωζώνη τον Οκτώβριο

Δείκτης Οικονομικού κλίματος της Ευρωζώνης
(μακροχρόνιος μέσος όρος 2000-2019 = 100)

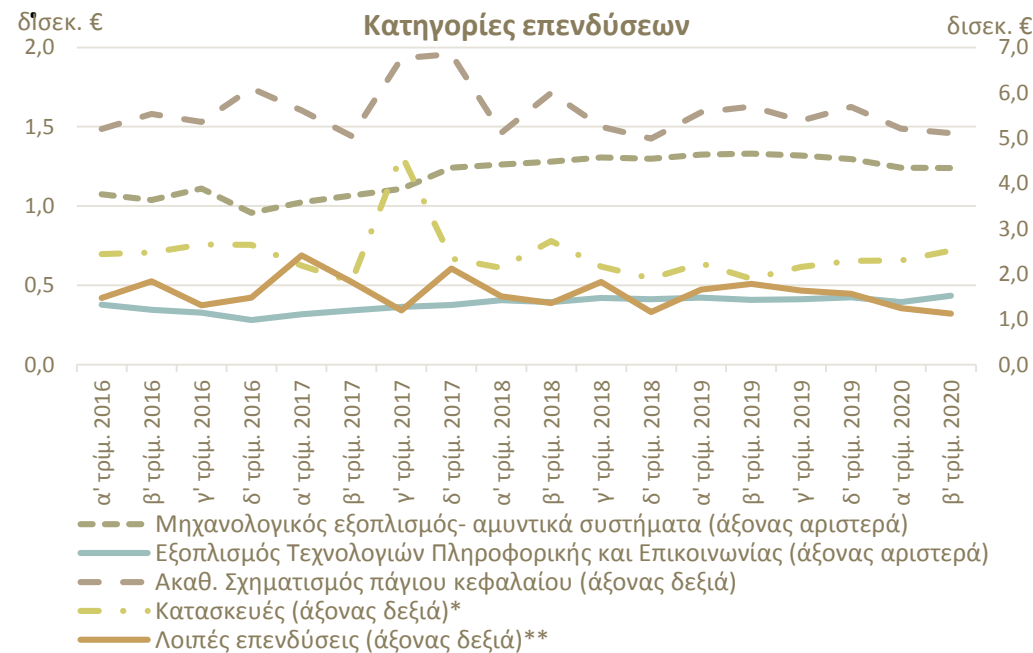
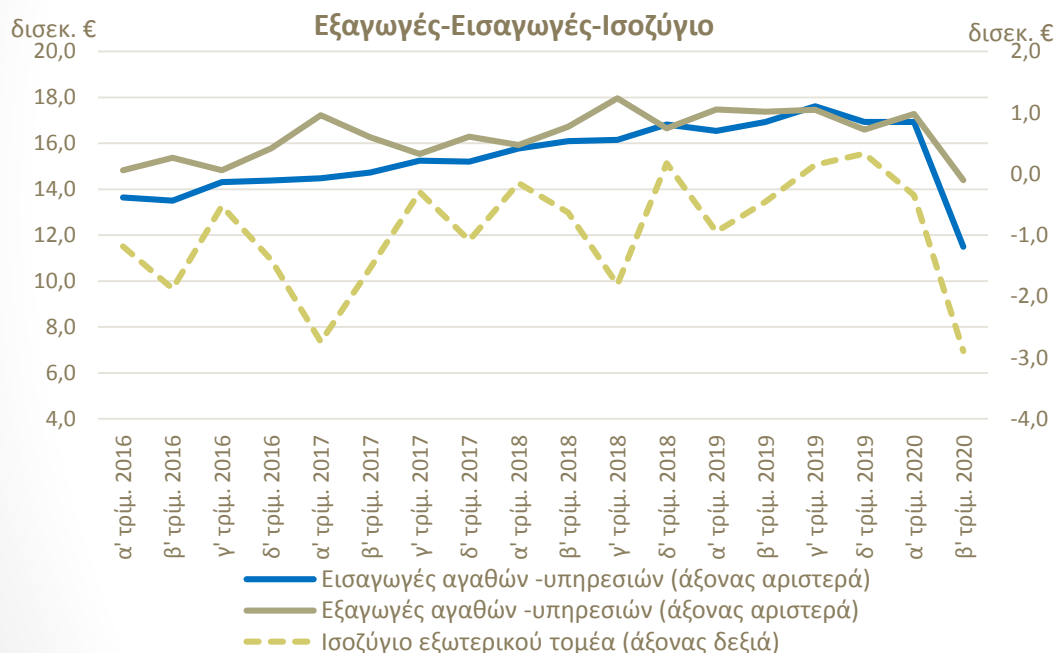
Πηγή: DG ECFIN, έως 10/2020

Ελληνική οικονομία: βραχυχρόνιες τάσεις

Εξωτερικός τομέας και επενδυτική δραστηριότητα (Εθν. Λογαριασμοί)

Ισχυρή πτώση εξαγωγών 32,1% στο β' τρίμ. ως προς την ίδια περίοδο πέρυσι, όταν αυξάνονταν 5,2%. Κυρίως από μείωση υπηρεσιών (-49,4%). Μεγάλη πτώση και στις εισαγωγές (17,2%), σε αντίθεση με ισχυρή άνοδό τους στο ίδιο τρίμηνο του 2019 (+3,9%). Έλλειμμα ισοζυγίου το β' τρίμ. €2,4 δισεκ. από πλεόνασμα €177,5 εκατ.

Πτώση πάγιων επενδύσεων κατά 10,3%, έναντι ανόδου 5,2% πριν ένα χρόνο. Ισχυρότερη υποχώρηση στις λοιπές επενδύσεις (-36,9%), ύστερα από έντονη αύξηση 31,3% πέρυσι, και στο Μηχανολογικό εξοπλισμό (-6,7% από +3,8%). Μεγάλη αύξηση σε Κατασκευές (+32,5%), από άνοδο σε Κατοικίες και Άλλα Έργα

Πηγή: Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί, σε σταθερές τιμές 2010, ΕΛ.ΣΤΑΤ., Σεπτέμβριος 2020

* Οι Κατασκευές περιλαμβάνουν τις Κατοικίες και τις Λοιπές Κατασκευές. Οι Λοιπές Κατασκευές περιλαμβάνουν τα δημόσια έργα, τα βιομηχανικά και εμπορικά κτίρια, τα ξενοδοχεία, τα κτίρια γραφείων και λοιπά μη οικιστικά κτίρια

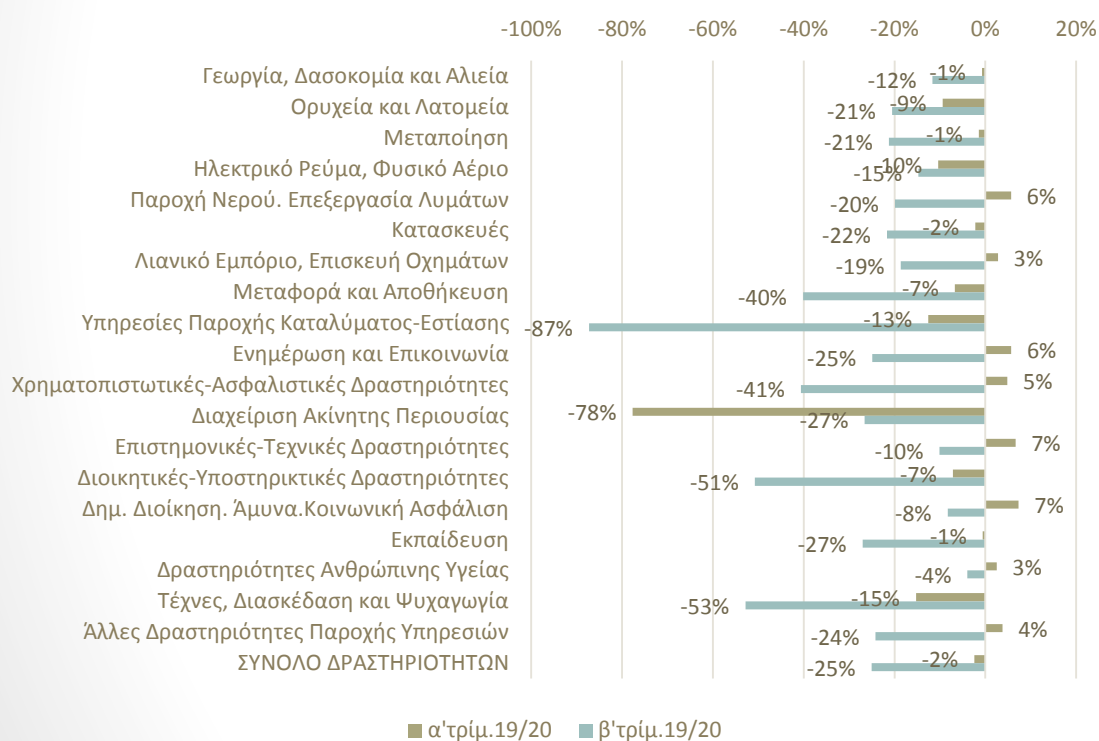
** Οι Λοιπές επενδύσεις περιλαμβάνουν τις επενδύσεις σε Μεταφορικό εξοπλισμό, αγροτικά μηχανήματα, πνευματικά δικαιώματα κ.ά.

Υποχώρηση σε όλους τους βασικούς κλάδους το β' τρίμ. Μικρότερη του μέσου όρου στη Μεταποίηση. Αποκλιμάκωση το γ' τρίμ. κυρίως σε Τουρισμό, Κατασκευές και Ψυχαγωγία.

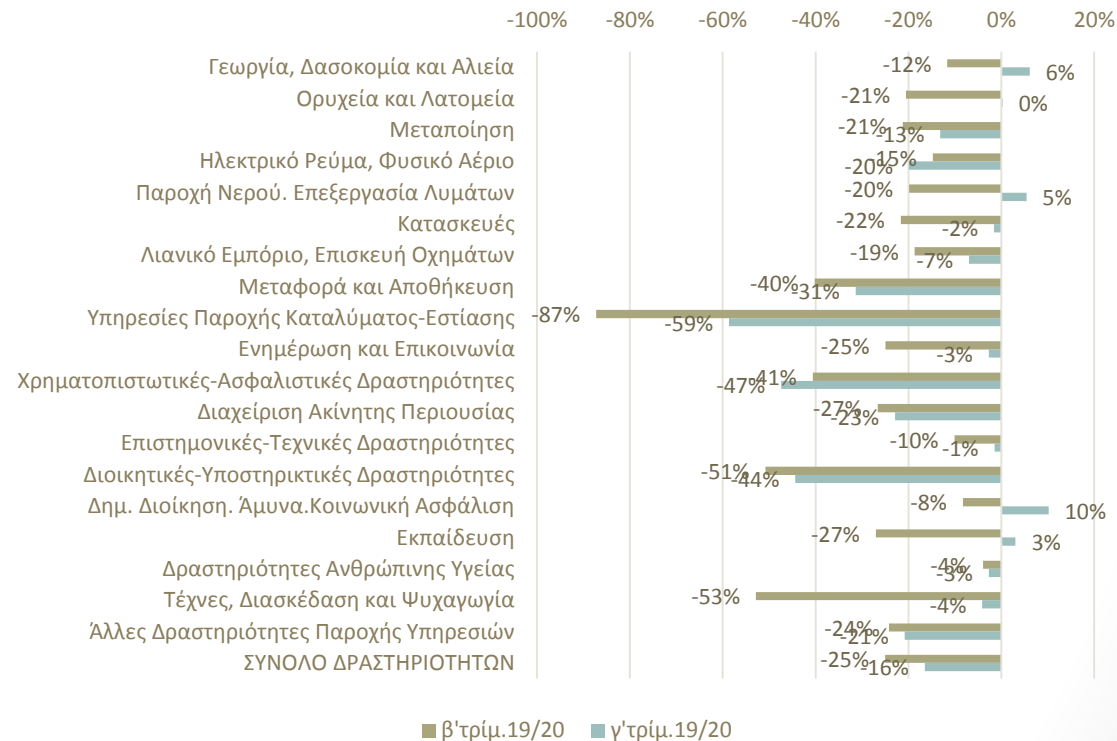
Μεγαλύτερη μείωση το β' τρίμηνο στους κλάδους Τουρισμού (-87%) και Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας (-78%). Ηπιότερη πτώση στις Δραστηριότητες Υγείας (-4,0%), στον «πυρήνα» του Δημόσιου Τομέα (-8,0%) και στις Επιστημονικές – Τεχνικές Δραστηριότητες (-10%)

Εξασθένιση υποχώρησης σε όλους τους τομείς στο τρίτο τρίμηνο, με εξαίρεση τις Χρηματοπιστωτικές-Ασφαλιστικές δραστηριότητες (-47% από -41%) και την Παροχή Νερού (-20% από -15%)

Μεταβολές α' και β' τρίμ. '20/'19*

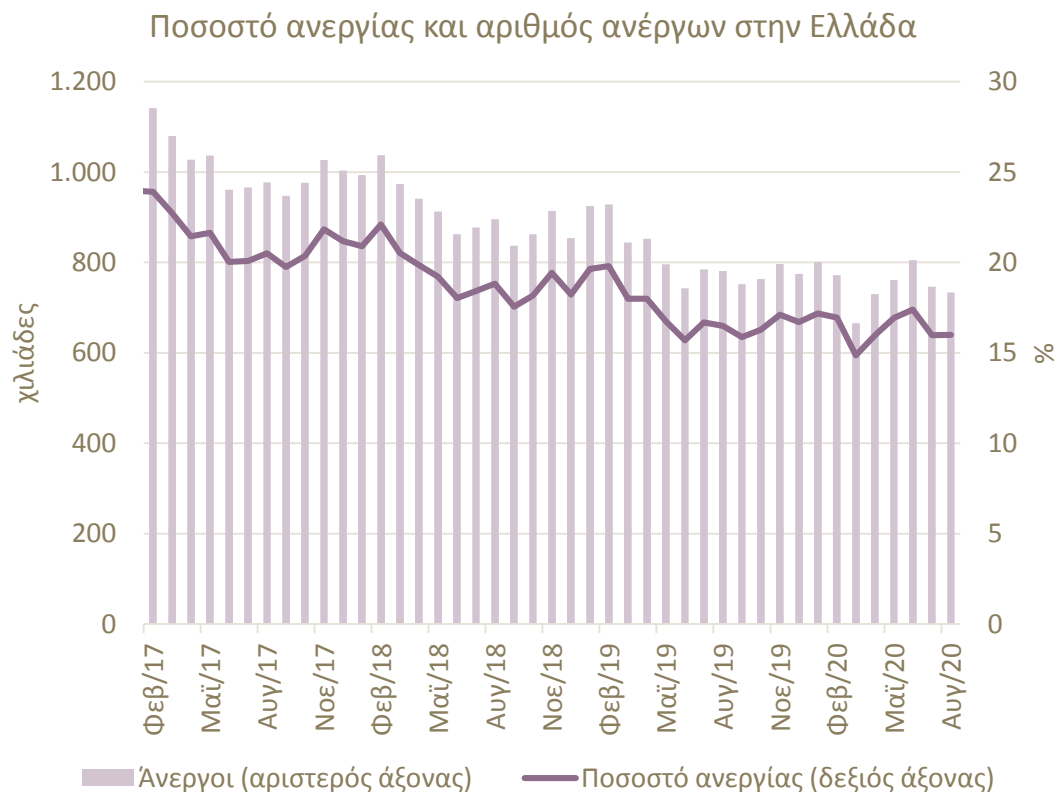
Μεταβολές β' και γ' τρίμ. '20/'19*

*Στοιχεία κύκλου εργασιών, τρέχουσες τιμές Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ανεργία

Η ανεργία παρουσιάζει διακυμάνσεις στην περίοδο της πανδημίας, με τη μέση τάση της να είναι πτωτική

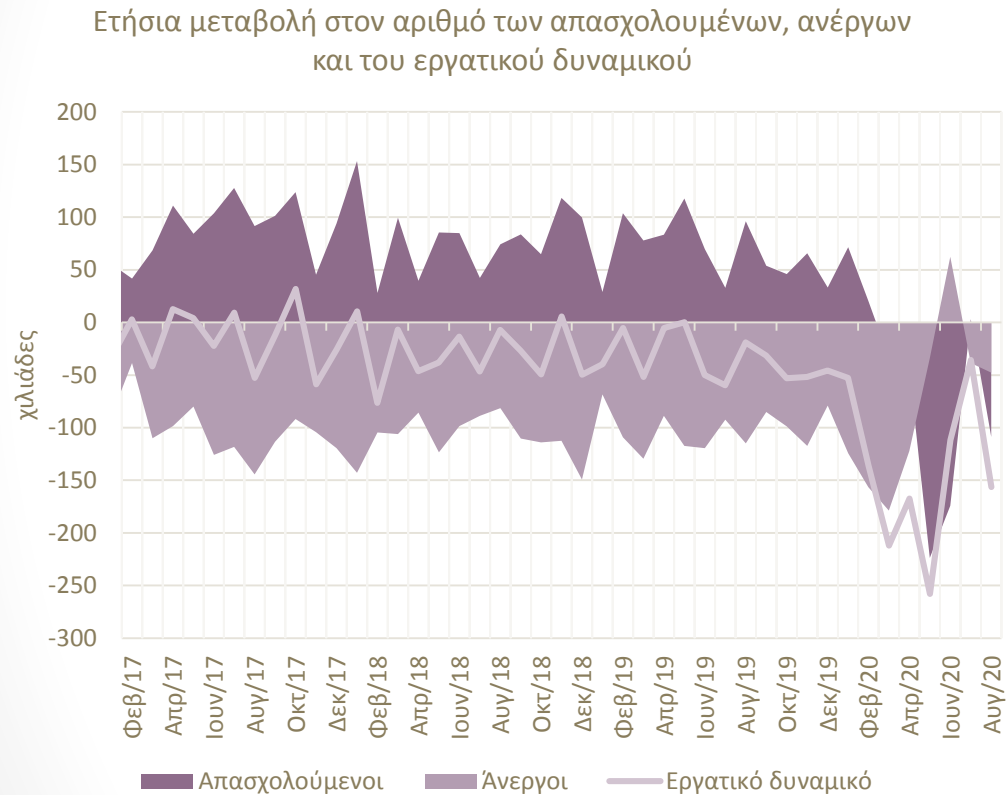
- Το μη εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας παρέμεινε για δεύτερο μήνα τον Αύγουστο του 2020 στο 16,0%, από 16,5% τον Αύγουστο του 2019 και 17,4% τον Ιούνιο του 2020
- Στο αρχικό εξάμηνο του 2020 μείωση ανεργίας κατά 1,6 ποσοστιαίες μονάδες έναντι της ίδιας περιόδου του 2019, σε συνέχεια πτώσης κατά δύο π.μ. τότε.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 8/2020

Απασχόληση και εργατικό δυναμικό

Το μεγαλύτερο τμήμα της πτώσης της ανεργίας οφείλεται σε μείωση του εργατικού δυναμικού, όχι σε άνοδο της απασχόλησης

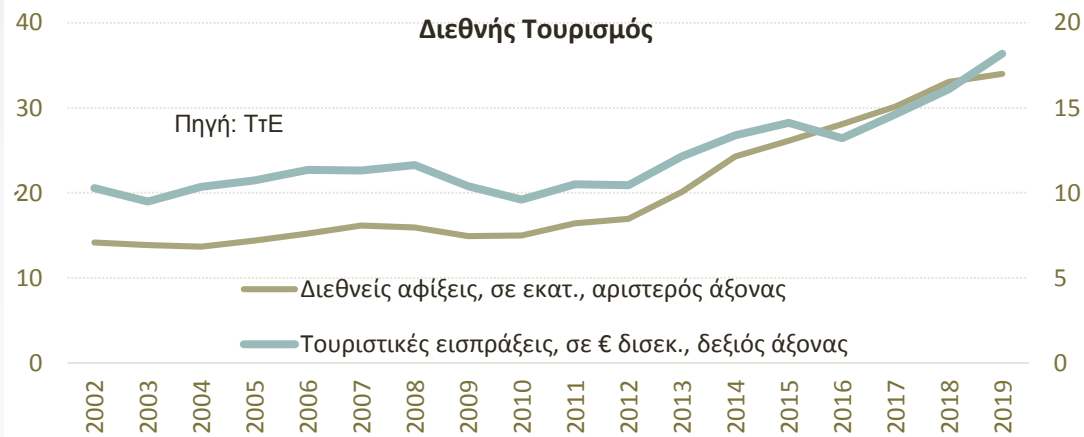

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 7/2020

- Ο αριθμός των ανέργων τον Αύγουστο φέτος διαμορφώθηκε στους 733,3 χιλ., μειωμένος κατά 47,6 χιλ. ή κατά 6,1% συγκριτικά με τον περυσινό Αύγουστο. Επιπλέον, είναι μειωμένος κατά 12,8 χιλ. σε σχέση με τον Ιούλιο του 2020.
- Η μείωση στον αριθμό των ανέργων τον Αύγουστο προήλθε αποκλειστικά από τη μείωση του εργατικού δυναμικού (-156,5 χιλ. άτομα), καθώς ο αριθμός των απασχολούμενων μειώθηκε κατά 108,9 χιλ.
- Η μεγάλη υποχώρηση του εργατικού δυναμικού οφείλεται στο ότι η πλειοψηφία όσων χάνουν την εργασία τους δηλώνει ότι δεν αναζητά ενεργά εργασία ή δεν είναι διαθέσιμη να αναλάβει άμεσα εργασία. Επομένως, δεν είναι άνεργοι σύμφωνα με το σχετικό ορισμό, αλλά μη ενεργοί.
- Στο πρώτο εξάμηνο φέτος μείωση ανέργων κατά 99,3 χιλ., αποκλειστικά από συρρίκνωση του εργατικού δυναμικού κατά 136,3 χιλ., αφού και οι απασχολούμενοι μειώθηκαν κατά 36,9 χιλ.

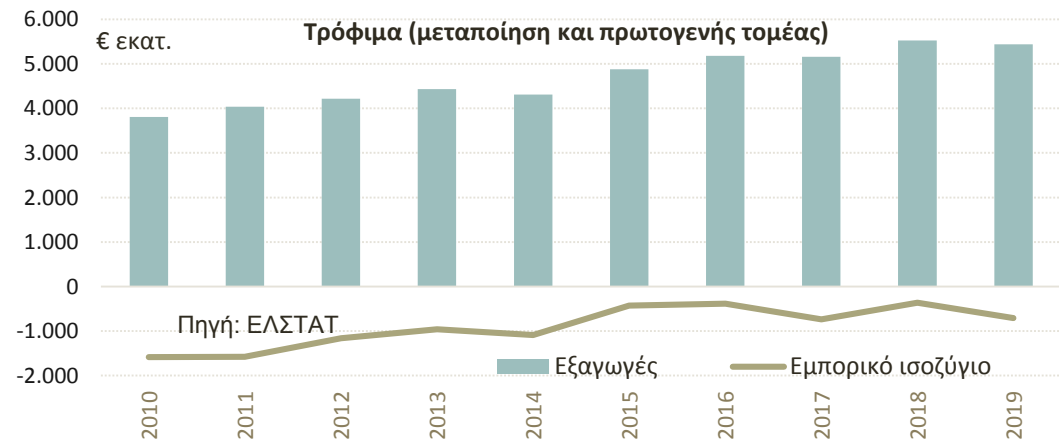
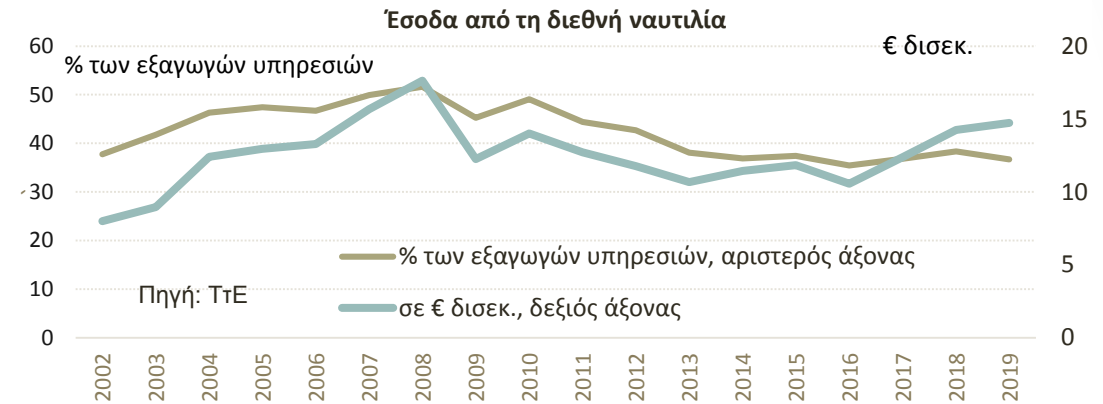
Η πανδημία αποτελεί ιδιαίτερη πρόκληση για τον ελληνικό τουρισμό και το εξωτερικό ισοζύγιο συνολικά

Τα έσοδα από διεθνή τουρισμό υπερδιπλασιάστηκαν την τελευταία δεκαετία, αντιστοιχώντας το 2019 στο 10% του ΑΕΠ

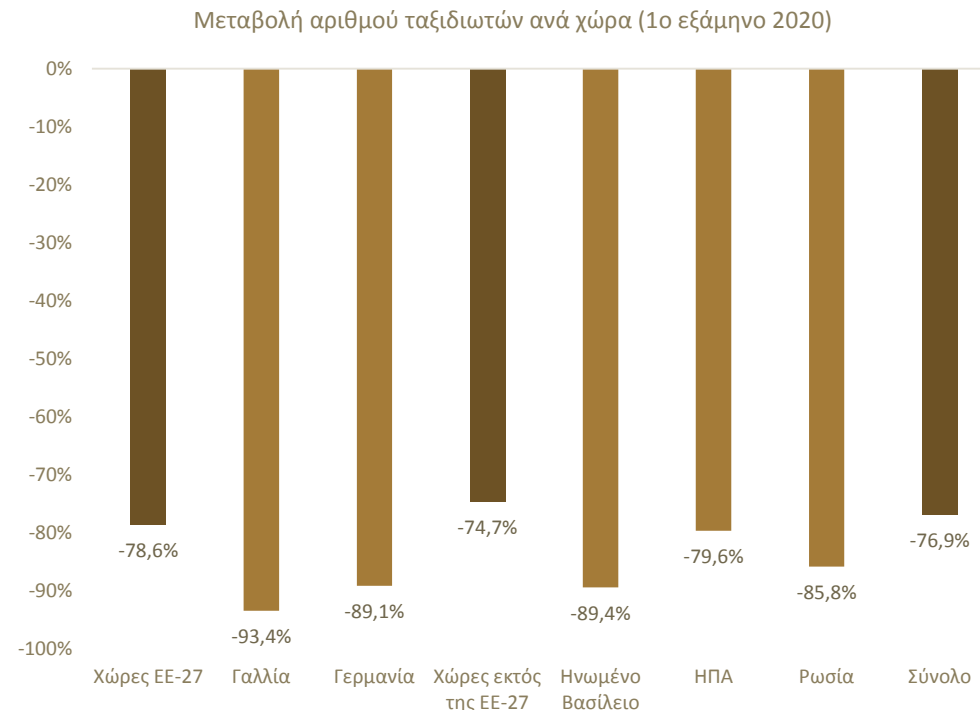
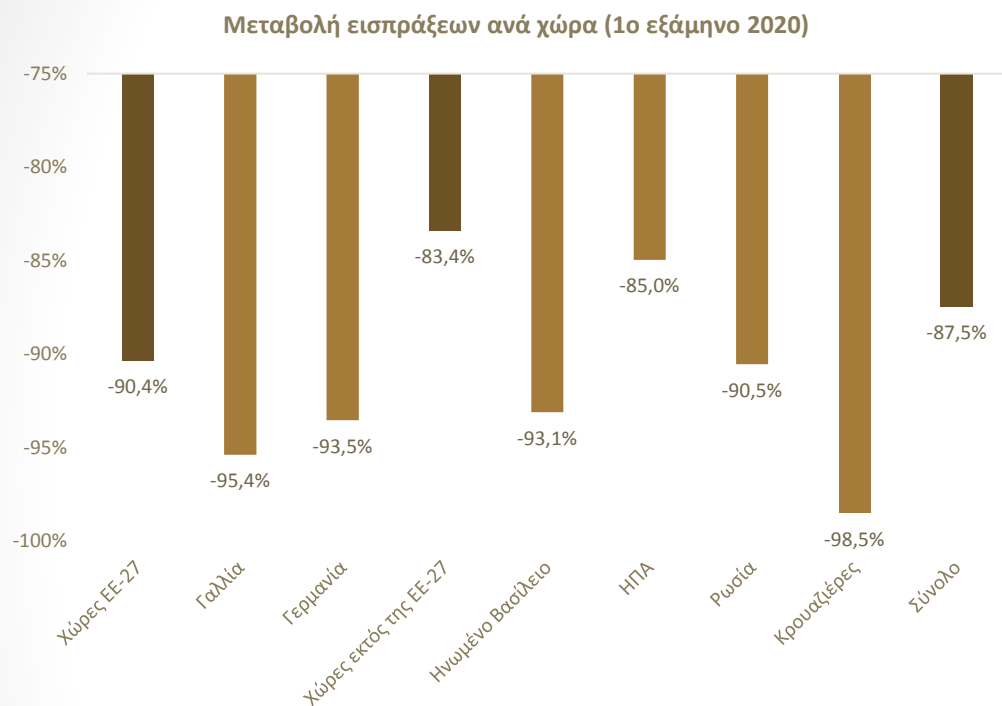
Πάνω από το 50% των ελληνικών εξαγωγών αγαθών προορίζεται σε χώρες με ιδιαίτερα ισχυρές επιπτώσεις από την πανδημία

Η ναυτιλία, δεύτερη σημαντικότερη πηγή εσόδων για το εξωτερικό ισοζύγιο, θα πληγεί από την συρρίκνωση του διεθνούς εμπορίου

Η ζήτηση για εξαγωγές τροφίμων θα πληγεί λιγότερο από άλλα αγαθά. Ωστόσο, το σχετικό ελληνικό ισοζύγιο παραμένει ελλειμματικό

Μείωση 76,9% των τουριστών στο 1ο εξάμηνο και υποχώρηση 87,5% στις εισπράξεις

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος,

Οι ταξιδιώτες αλλά και οι εισπράξεις είναι μειωμένες περισσότερο από τις χώρες της ΕΕ27, κατά 78,6% και 90,4% αντίστοιχα, έναντι των χωρών εκτός ΕΕ27, με πτώση 74,7% και 83,4%.

Η μεγαλύτερη πτώση προήλθε από τη Γαλλία, καθώς μόνο το 6,6% του αριθμού των τουριστών του 2019 ήρθε το 2020, ενώ οι εισπράξεις είναι κατά 95,4% μειωμένες στο πρώτο εξάμηνο. Οι ταξιδιώτες από Γαλλία και Γερμανία αποτέλεσαν το 16% των συνολικών τουριστών από χώρες της ΕΕ27 στο 1^ο εξάμηνο, έναντι 36% το 2019, και οι εισπράξεις άθροισαν στο 28%, έναντι 44%. Παρά την απαγόρευση πτήσεων από Η. Βασίλειο (για ένα διάστημα) και ΗΠΑ, οι ταξιδιώτες και οι εισπράξεις μειώθηκαν σχετικά λιγότερο από χώρες της ΕΕ

Διαδικασία μακροοικονομικών προβλέψεων

Καθοριστικοί παράγοντες μακροοικονομικών μεταβλητών 2020-2021:

- Διάρκεια και ένταση δεύτερης φάσης της πανδημίας κορωνοϊού, εγχωρίως και διεθνώς (κυρίως στην Ευρωζώνη), και επιπτώσεις αυτής
- Ενδεχόμενες επόμενες φάσεις της πανδημίας, που σχετίζονται με την πρόοδο στην αντιμετώπιση του ιού (εμβόλιο, φαρμακευτική αγωγή)
- Παρεμβάσεις πολιτικής εγχωρίως και σε επίπεδο ΕΕ για την αντιμετώπιση της κρίσης
- Διακύμανση τιμής πετρελαίου

Βασικό Σενάριο:

- Επιδημιολογικές συνθήκες γύρω από τα τρέχοντα επίπεδα στο τέλος 2020 και το 2021, σε Ελλάδα - ΕΕ
- Μη επαναφορά εσωτερικών μέτρων προστασίας της δημόσιας υγείας σε όλη την επικράτεια
- Μη λήψη περισσότερων δημοσιονομικών μέτρων από όσα ήδη έχουν ληφθεί / προγραμματιστεί
- Οικ. δραστηριότητα Ευρωζώνης: ύφεση 8,5% το τρέχον έτος, ανάκαμψη 5,2% το 2021

➔ Χωρίς σημαντικά προσκόμματα η λειτουργία των κλάδων
Οι τουριστικές επιχειρήσεις θα δέχονται συνε-χώς διεθνή τουρισμό, με μεταβολές στις χώρες προέλευσης

Δυσμενές Σενάριο:

- Ισχυρή ανάκαμψη υγειονομικής κρίσης το χειμώνα, εγχωρίως και διεθνώς ➔ εκτεταμένα μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας
  - Νέες παρεμβάσεις πολιτικής, σε Ελλάδα και ΕΕ
  - Οικονομική δραστηριότητα Ευρωζώνης: ύφεση 9,0% το τρέχον έτος, ανάκαμψη 3,0%-4,0% το 2021
- ➔ Αναστολή για κάποια περίοδο λειτουργίας ορισμένων κλάδων, κυρίως υπηρεσιών, μεταξύ των οποίων ο Τουρισμός, η Εστίαση, το Λιανικό Εμπόριο

Μακροοικονομικές προβλέψεις 2020 - 2021

Προβλέψεις 2020 – πριν 2^ο lockdown

- Δημόσια κατανάλωση: +2,0 έως +3,0%
- Ιδιωτική κατανάλωση: -6,1 έως -6,5%
- Επενδύσεις: -6 έως -7%
- Εξαγωγές: -23 έως -25%
- Εισαγωγές: -15 έως -17%
- **Υφεση: ≈ 8,0%**
- Ανεργία: 18,0%
- Αντιπληθωρισμός: 1,2-1,4%

Προβλέψεις 2021 (Βασικό Σενάριο)

- Δημόσια κατανάλωση: -5,5 έως -7,0%
- Ιδιωτική κατανάλωση: +3,5 έως +4,5%
- Επενδύσεις: +15 έως +20%
- Εξαγωγές: +16 έως +20%
- Εισαγωγές: +15%
- **Ανάπτυξη: ≈ 4,0 έως 4,5%**
- Ανεργία: 18,0%
- Πληθωρισμός: 1,7%

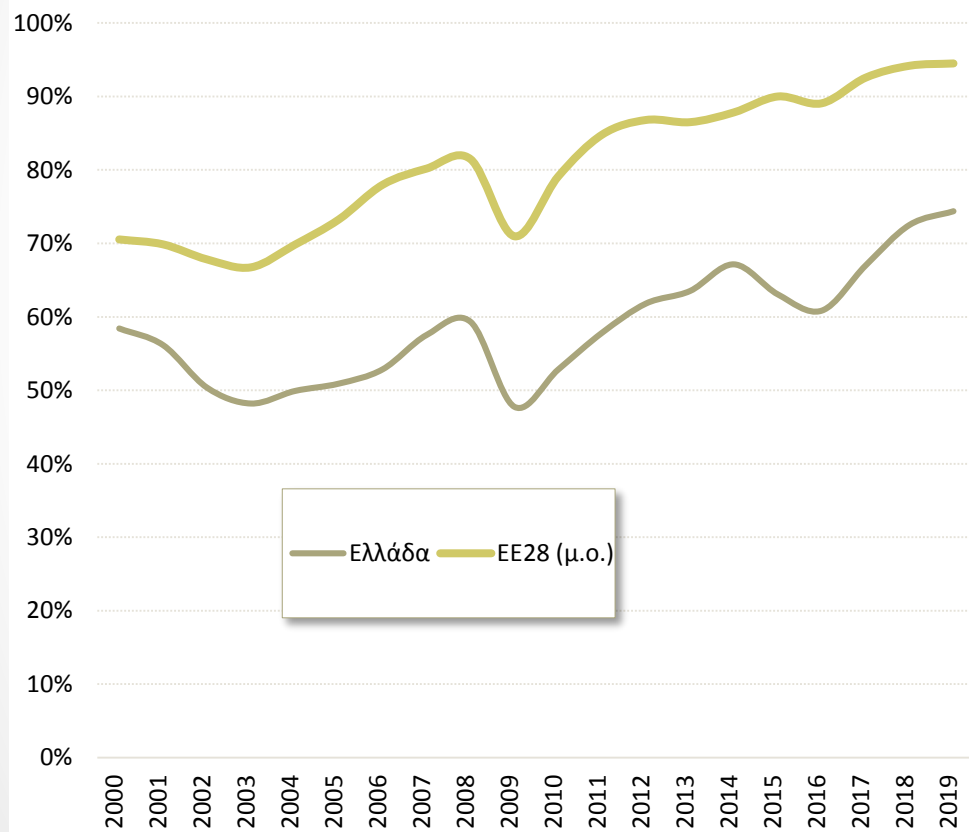
Προβλέψεις 2021 (Εναλλακτικό Σενάριο)

- Δημόσια κατανάλωση: -2,0 έως -4,0%
- Ιδιωτική κατανάλωση: -2,5% έως -4,5%
- Επενδύσεις: -5,0 έως -10,0%
- Εξαγωγές: -7,0 έως -11,0%
- Εισαγωγές: -10 έως -12%
- **Υφεση: ≈ -2,5 έως -4,0%**
- Ανεργία: 19,5 - 20,5%
- Αντιπληθωρισμός: -0,4%

Ελληνική οικονομία: η μεγάλη εικόνα

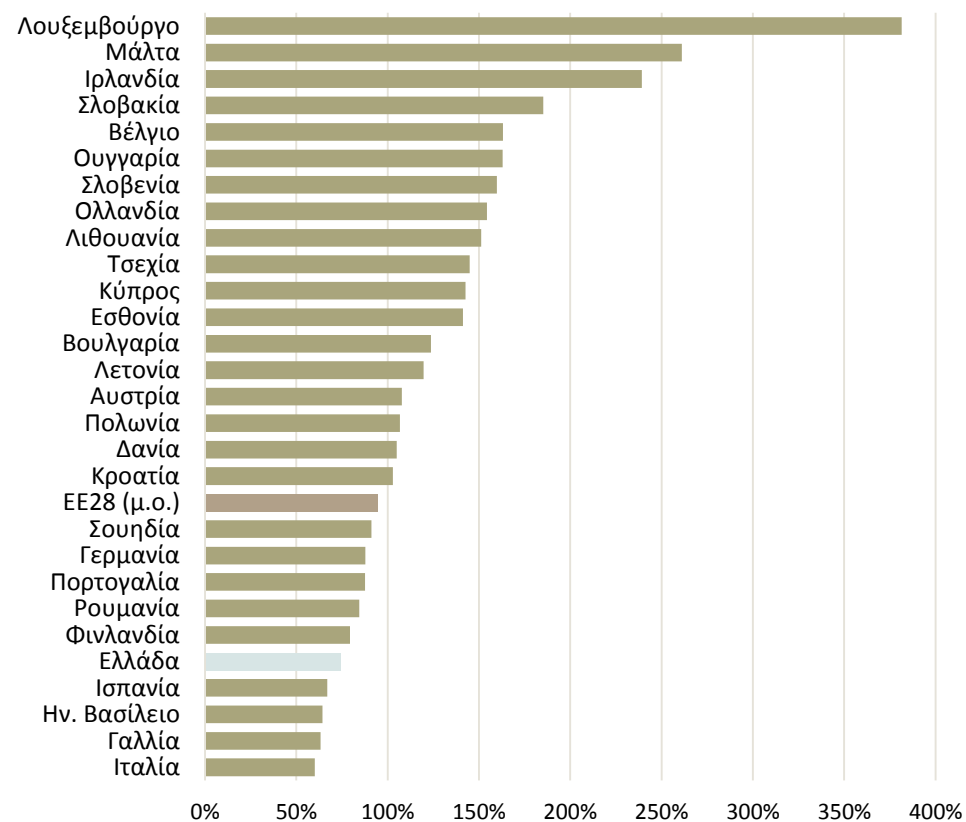
Ο προσανατολισμός της οικονομίας συστηματικά εσωστρεφής ...

Αξία εξαγωγών και εισαγωγών (% του ΑΕΠ)

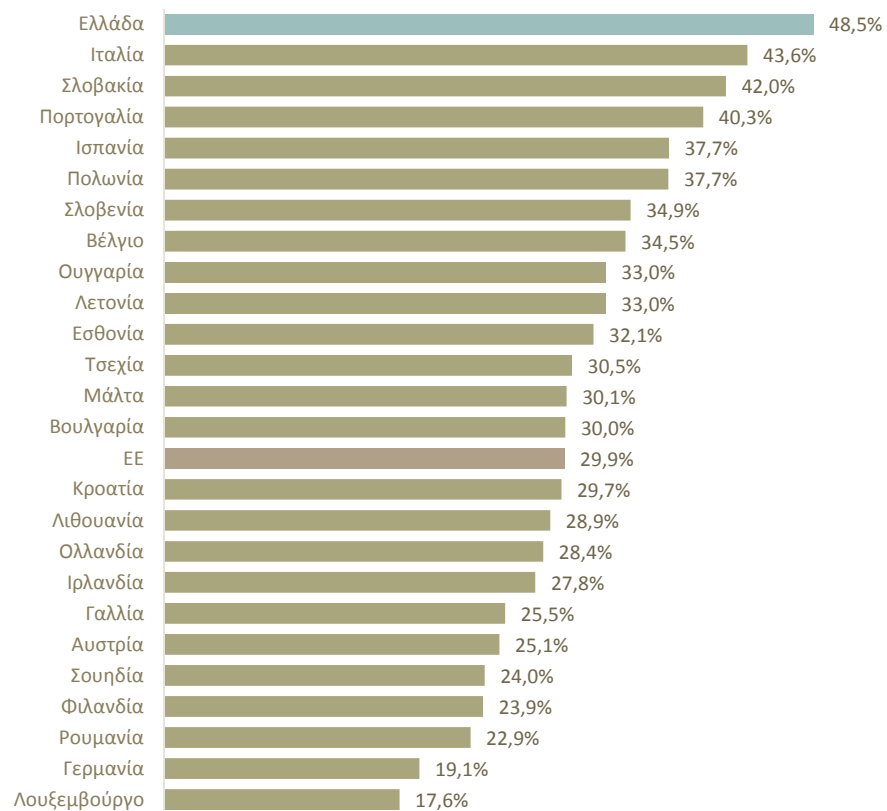
Πηγή: Ameco

Αξία εξαγωγών και εισαγωγών το 2019 (% του ΑΕΠ)

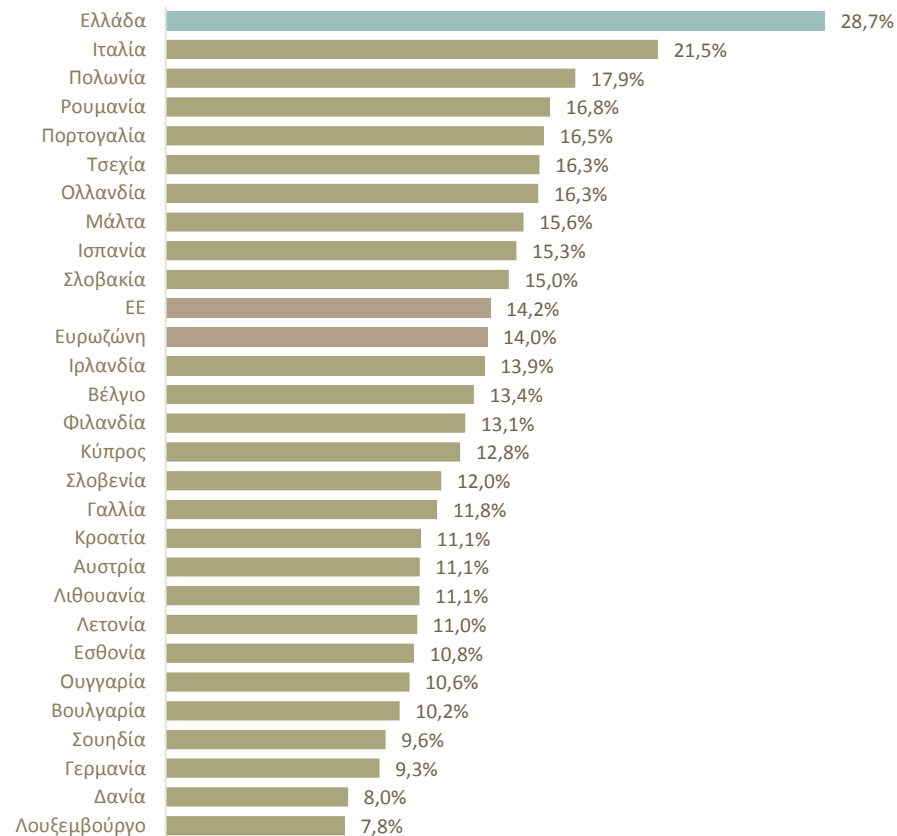

... με πολύ μικρές επιχειρήσεις και υψηλό ποσοστό αυτοαπασχόλησης και άτυπης οικονομίας

Μερίδιο των μικρών επιχειρήσεων (έως 9 ατόμων) στην απασχόληση του επιχειρηματικού τομέα, 2017

Ποσοστό αυτοαπασχολουμένων στη συνολική απασχόληση, 2019

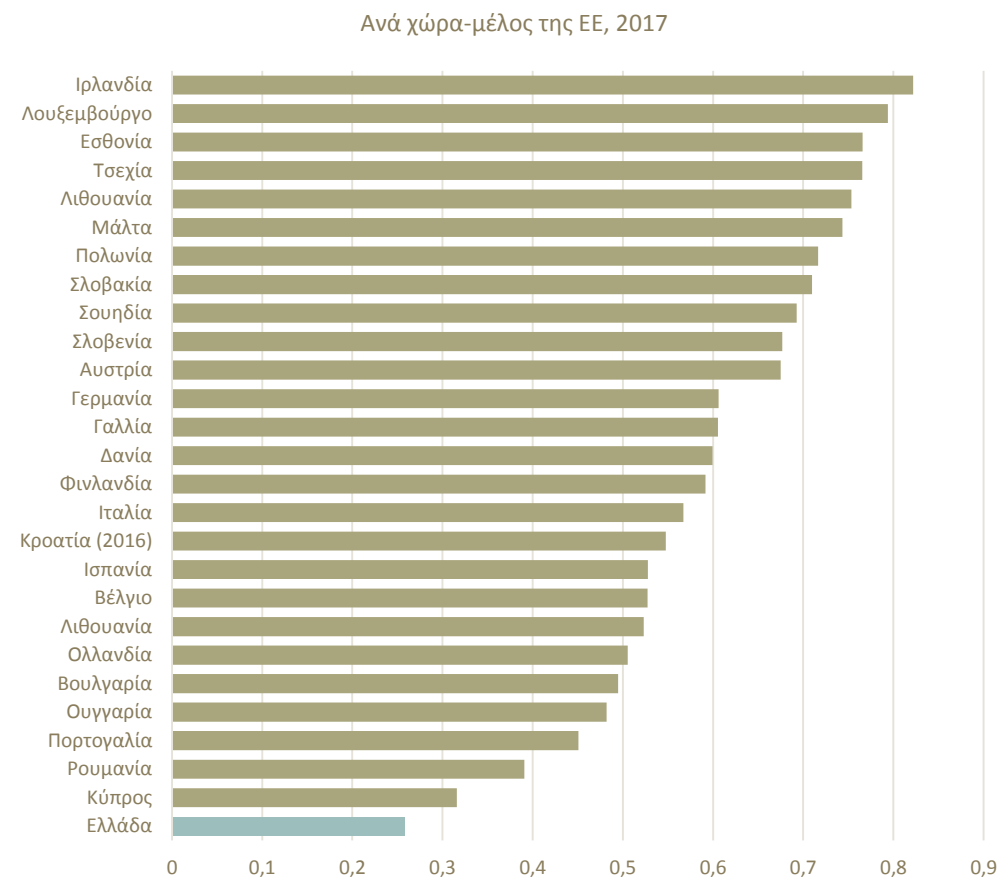
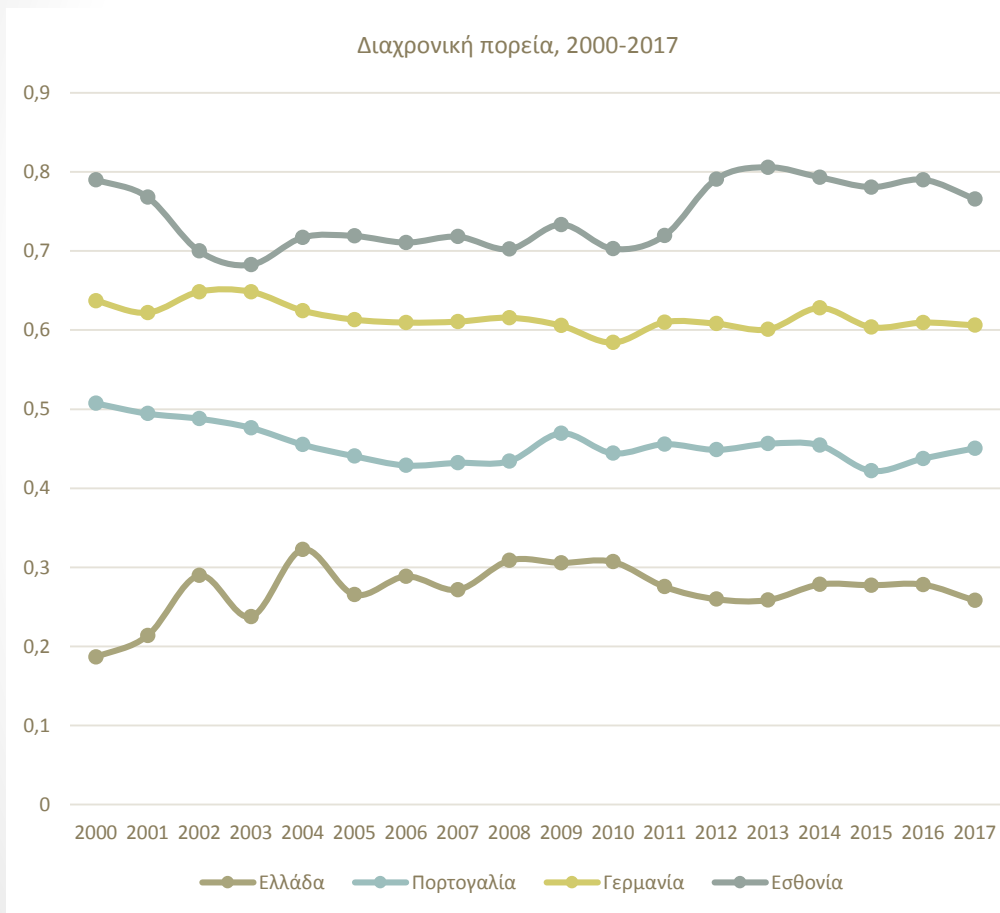

Πηγή: Eurostat. Σημειώσεις: Στον επιχειρηματικό τομέα εδώ (total business sector), δεν περιλαμβάνονται επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού και ασφαλιστικού τομέα. Δεν δημοσιεύονται στοιχεία για τις μικρές επιχειρήσεις στη βάση με διαθρωπτικά επιχειρηματικά στοιχεία της Eurostat για την Κύπρο και τη Δανία, ενώ δεν υπάρχουν στοιχεία για την παραγωγικότητα των μικρών επιχειρήσεων και για τη Γαλλία.

Διαχρονικά αναποτελεσματική κατανομή των παραγωγικών συντελεστών

Δείκτης αποτελεσματικότητας της κατανομής των παραγωγικών πόρων σε επίπεδο χώρας (macro level allocative efficiency)

Πηγή: EU KLEMS, υπολογισμοί ερευνητικής ομάδας του Σχεδίου Ανάπτυξης. Σημείωση: Με βάση την παραγωγικότητα της εργασίας σε όρους προστιθέμενης αξίας ανά εργαζόμενο.

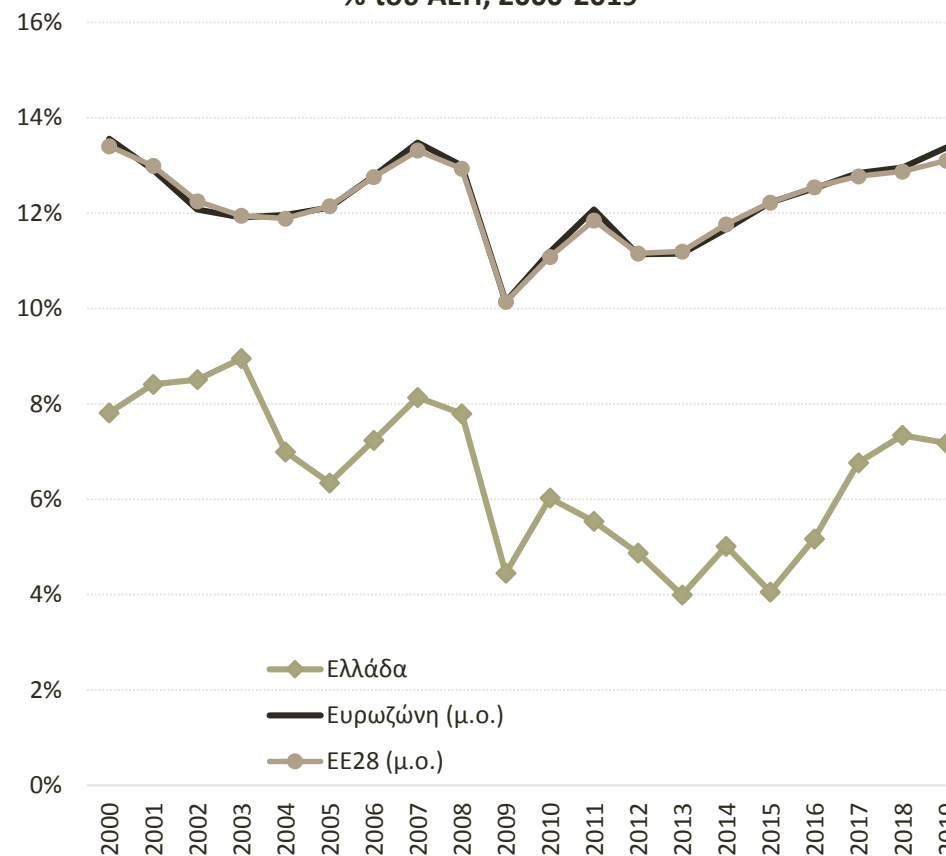
Μικρή συμμετοχή της Μεταποίησης και των νέων τεχνολογιών στις εξαγωγές, ενώ οι εταιρικές επενδύσεις κινούνται χαμηλά

Δυναμική και διάρθρωση των εξαγωγών

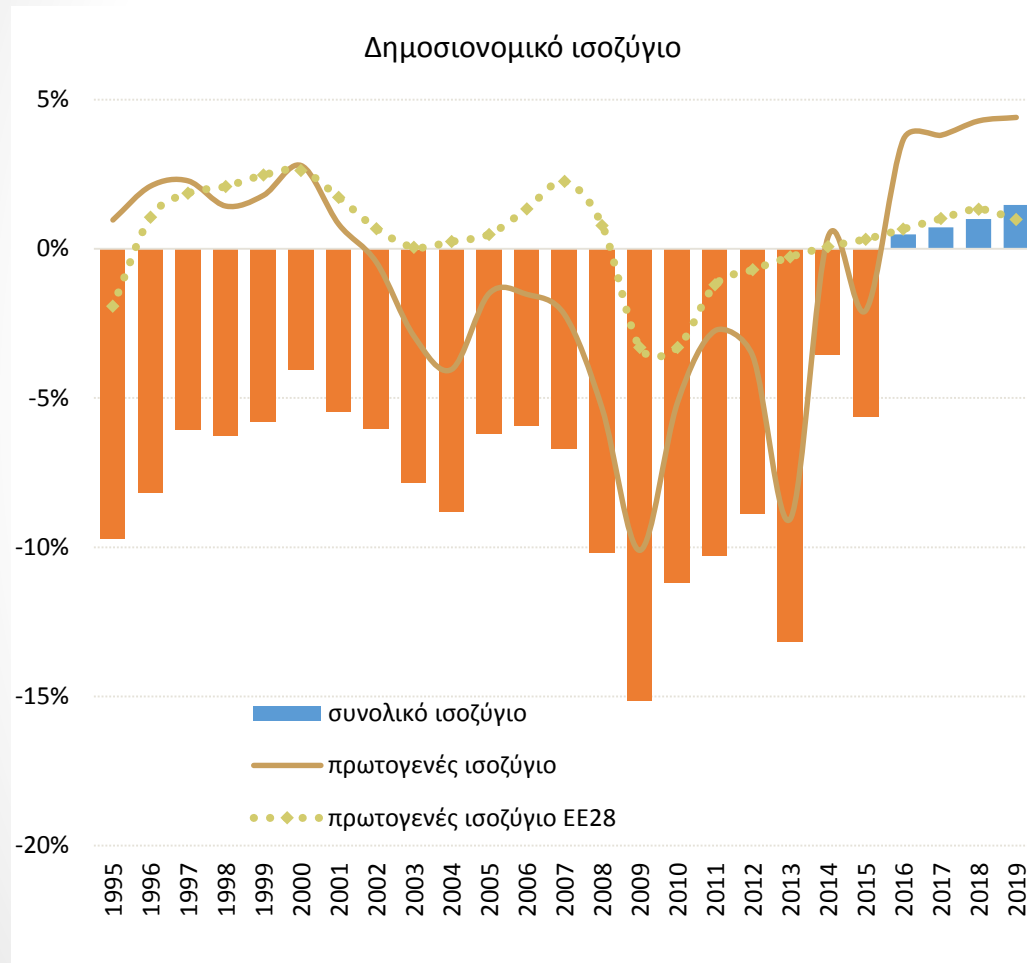
	Ελλάδα		ΕΕ-7	
	Μερίδιο ΑΕΠ	Ετήσιος ρυθμός	Μερίδιο ΑΕΠ	Ετήσιος ρυθμός
	2019	2013-2019	2019	2013-2019
Σύνολο εξαγωγών	37,2%	4,1%	58,1%	3,9%
Αγροτικά προϊόντα & πρώτες ύλες	4,4%	3,8%	5,9%	3,0%
Πετρελαιοειδή	6,3%	0,1%	3,1%	-3,8%
Βιομηχανικά προϊόντα	9,2%	6,7%	31,1%	4,0%
Χημικά προϊόντα	2,4%	8,0%	7,3%	4,7%
Βιομηχανικά είδη (κατά πρώτη ύλη)	3,0%	5,1%	6,3%	2,3%
Μηχανήματα & οχήματα	1,9%	8,0%	12,7%	5,0%
Διάφορα βιομηχανικά είδη	1,7%	8,5%	4,4%	4,0%
Μεταφορές (κυρίως θαλάσσιες)	7,5%	6,2%	4,4%	3,9%
Τουρισμός	7,8%	6,9%	3,3%	5,6%
Λοιπές υπηρεσίες	2,0%	3,4%	10,0%	6,3%

Πηγές: Eurostat, Τράπεζα της Ελλάδος. ΕΕ-7 είναι ο μη-σταθμισμένος μέσος όρος των χωρών Αυστρία, Βέλγιο, Δανία, Φινλανδία, Ολλανδία, Πορτογαλία και Σουηδία. Για τις χώρες της ΕΕ-7, τα μερίδια των εξαγωγών υπηρεσιών στο Α.Ε.Π. αναφέρονται στο έτος 2018 και οι ρυθμοί αύξησης των εξαγωγών υπηρεσιών αναφέρονται στην περίοδο 2013-2018.

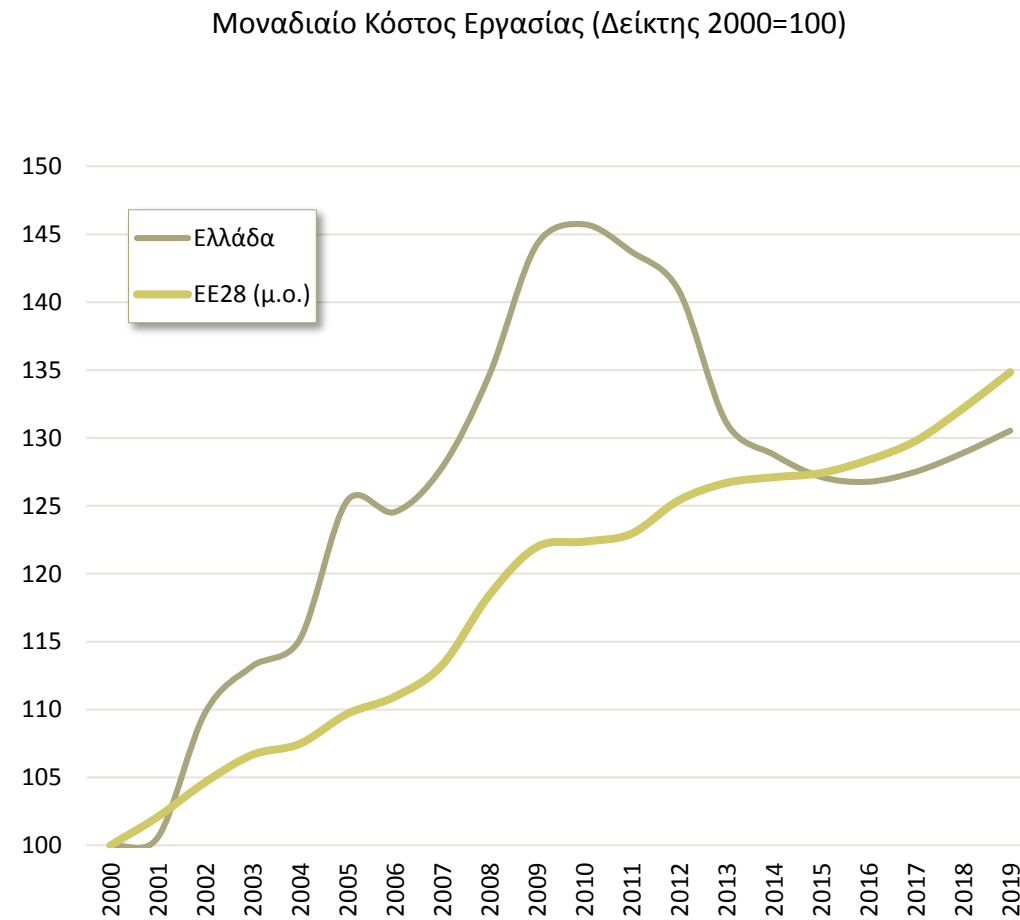
Επενδύσεις Μη Χρηματοπιστωτικών Επιχειρήσεων, % του ΑΕΠ, 2000-2019

Εξισορρόπηση των δίδυμων ελλειμμάτων και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, όμως η πρόοδος στις δομικές μεταρρυθμίσεις ήταν υπερβολικά αργή και ημιτελής

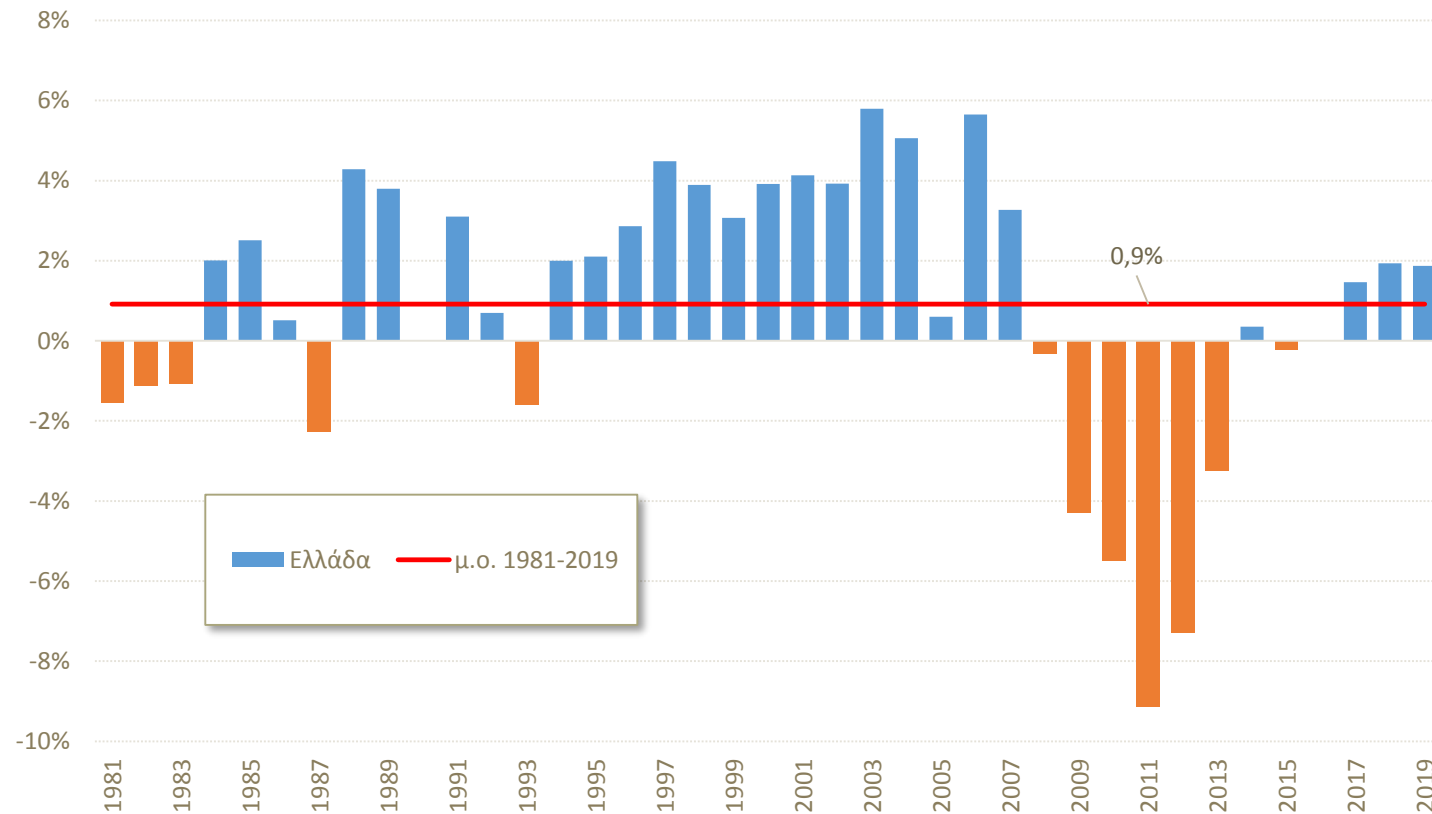

Πηγή: Eurostat, AMECO

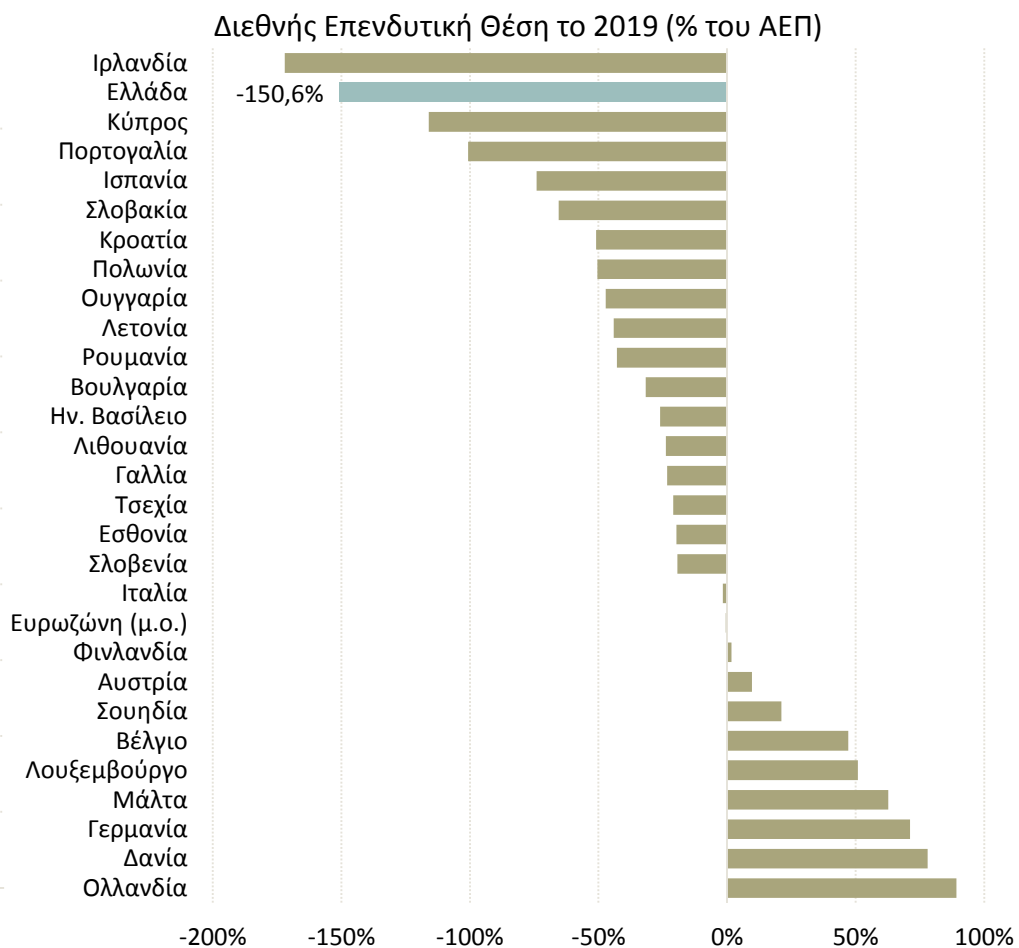
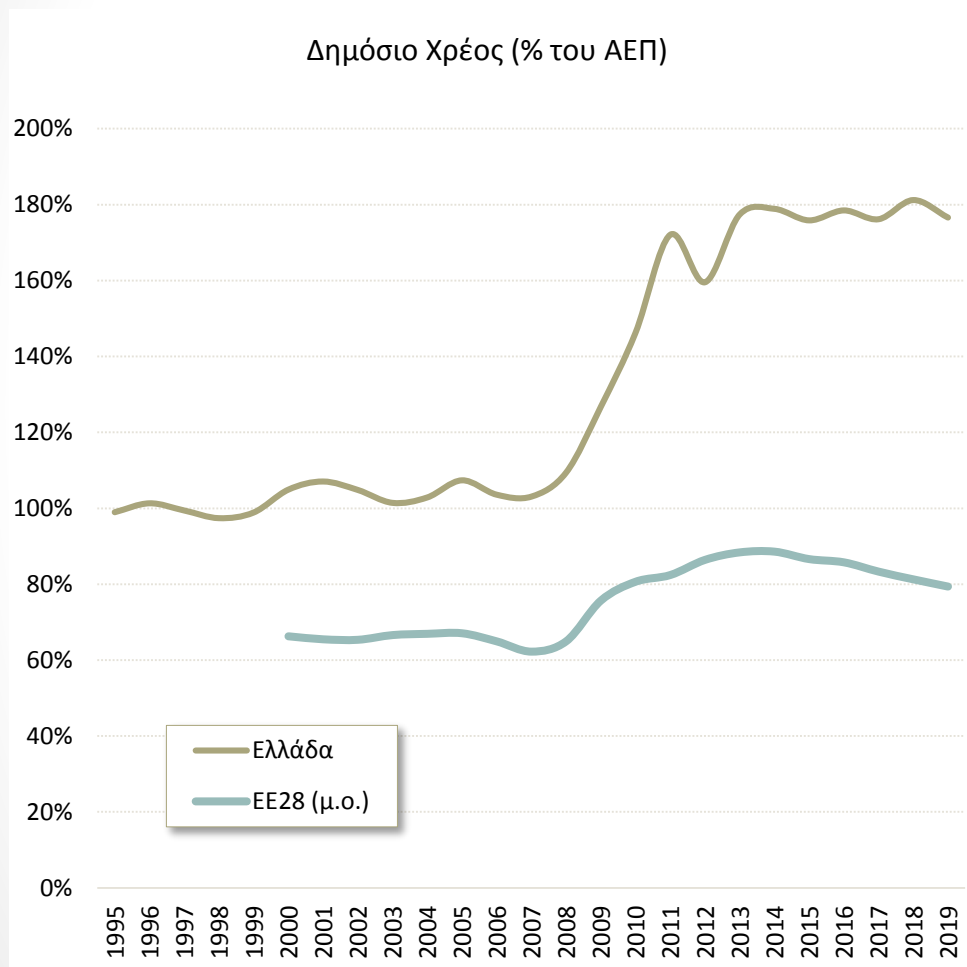
Δυναμική ανάπτυξης

Ετήσιος ρυθμός πραγματικής ανάπτυξης

Πηγή: Eurostat, Ameco.

Η παρατεταμένη αβεβαιότητα και καθίζηση των επενδύσεων οδήγησε σε βαθιά ύφεση και συσσώρευση δημόσιου και ιδιωτικού χρέους

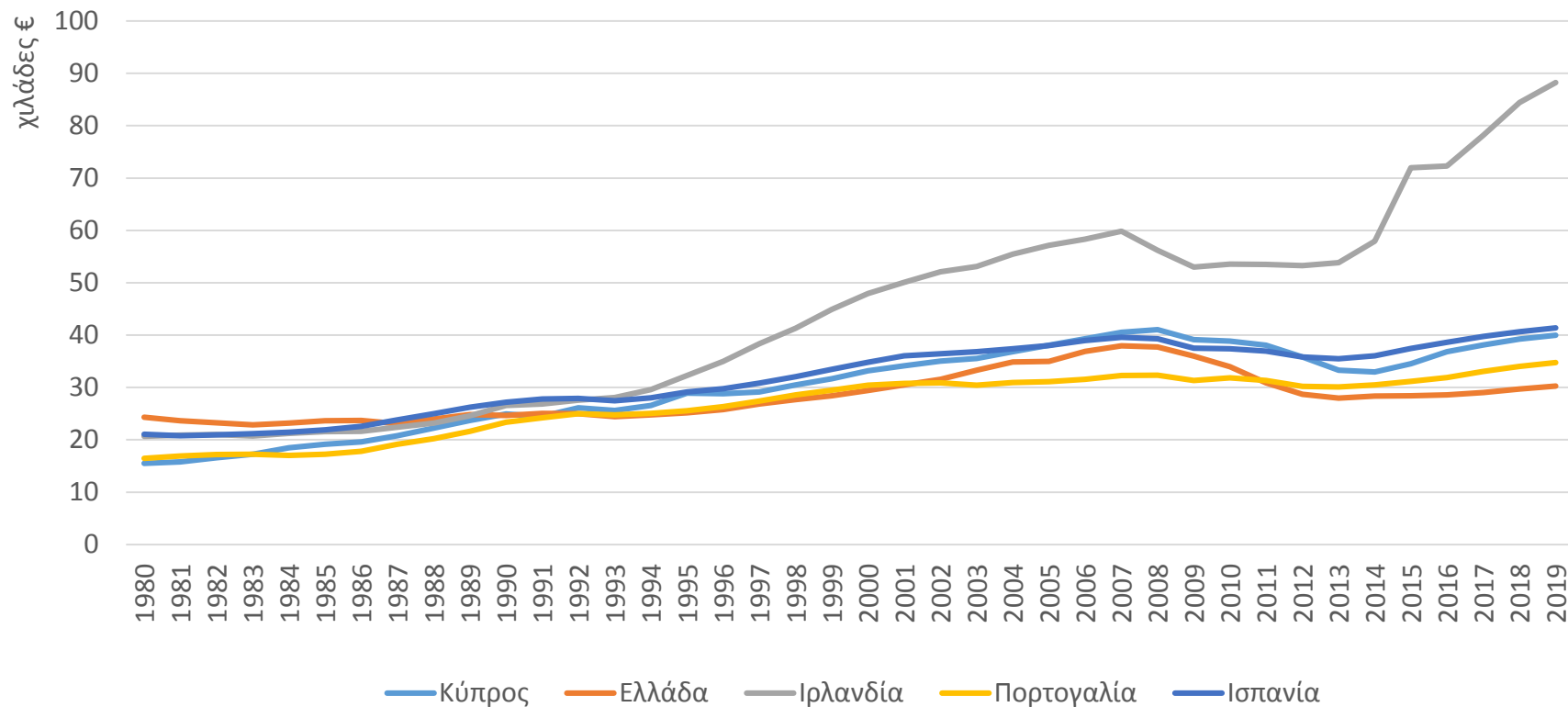

Πηγή: Eurostat, Ameco, EKT

Άλλα κεντρικά χαρακτηριστικά
της οικονομίας

ΑΕΠ – μακροπρόθεσμη εξέλιξη

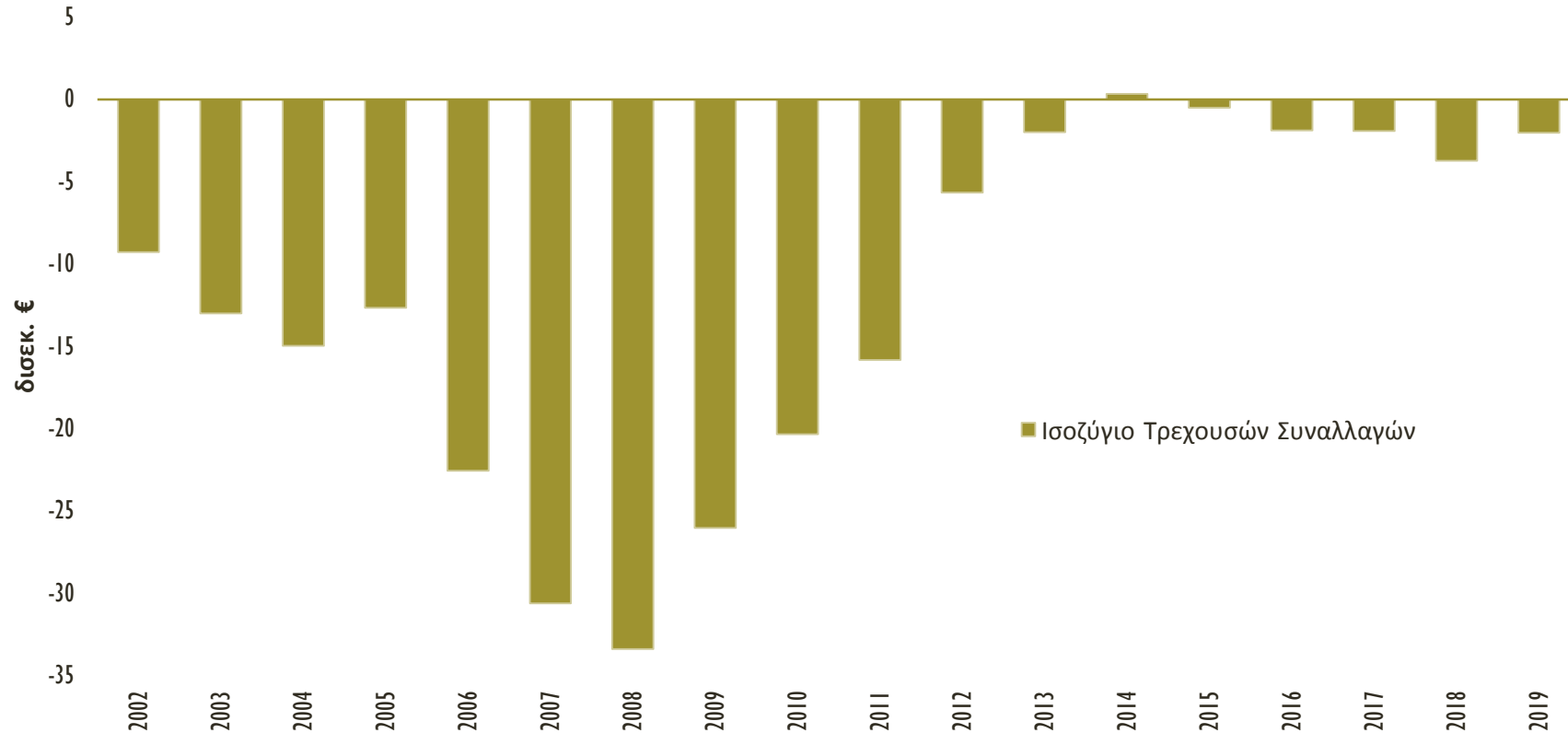
κατά κεφαλή ΑΕΠ
(σε μονάδες αγοραστικής δύναμης και δολάρια 2017)

- Η Ελλάδα καθίσταται μια από τις φτωχότερες χώρες στην ΕΕ

Πηγή: World Economic Outlook database, Οκτώβριος 2020

Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών: βελτίωση κυρίως από ισοζύγιο υπηρεσιών

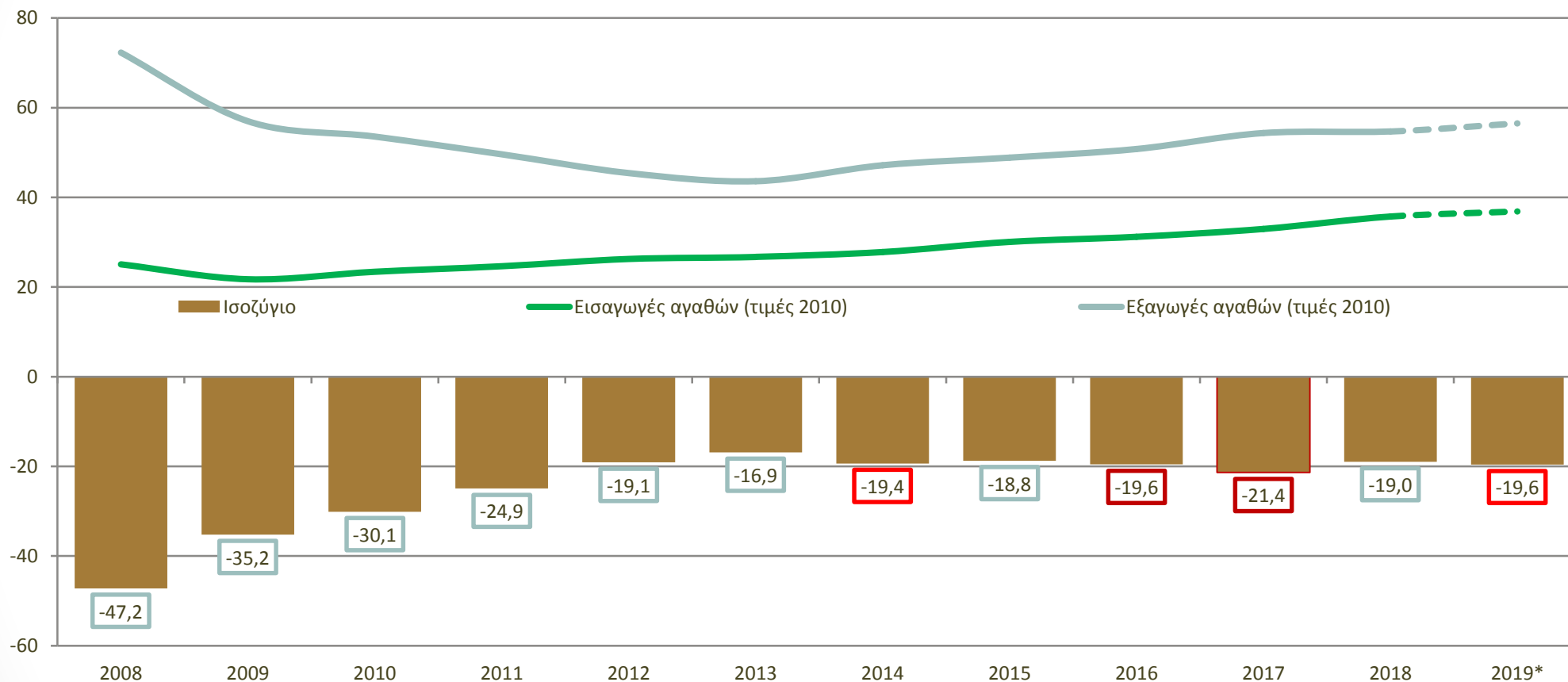
Πηγή: ΤτΕ

- Στα €2,0 δισεκ. το έλλειμμα του ΙΤΣ το 2019, έναντι €3,7 δισεκ. το 2018
- Σημαντική ενίσχυση πλεονάσματος στο Ισοζύγιο Υπηρεσιών, κατά €1,8 δισεκ., κυρίως από τον Τουρισμό

Εμπορικό ισοζύγιο: αύξηση εξαγωγών αγαθών, παραμένει το έλλειμμα

€ δισεκ.

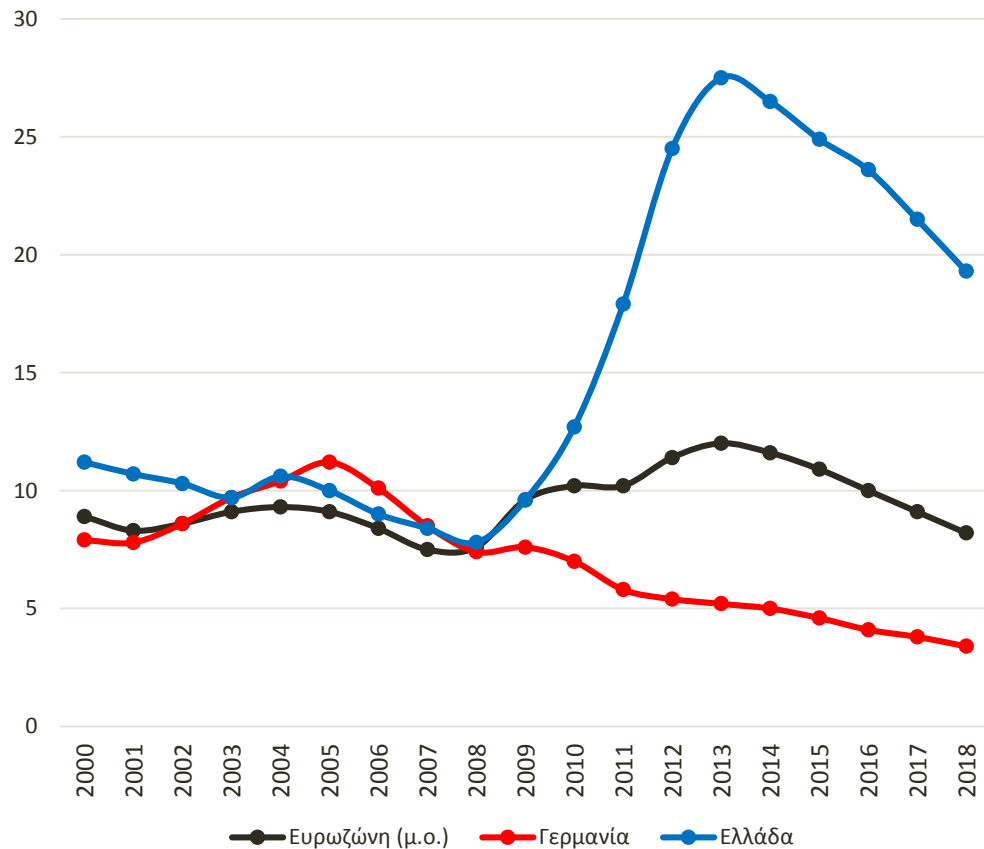
*Πρόβλεψη ΙΟΒΕ για το έτος 2019

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διόγκωση ελλείμματος στο Ισοζύγιο Αγαθών το 2019

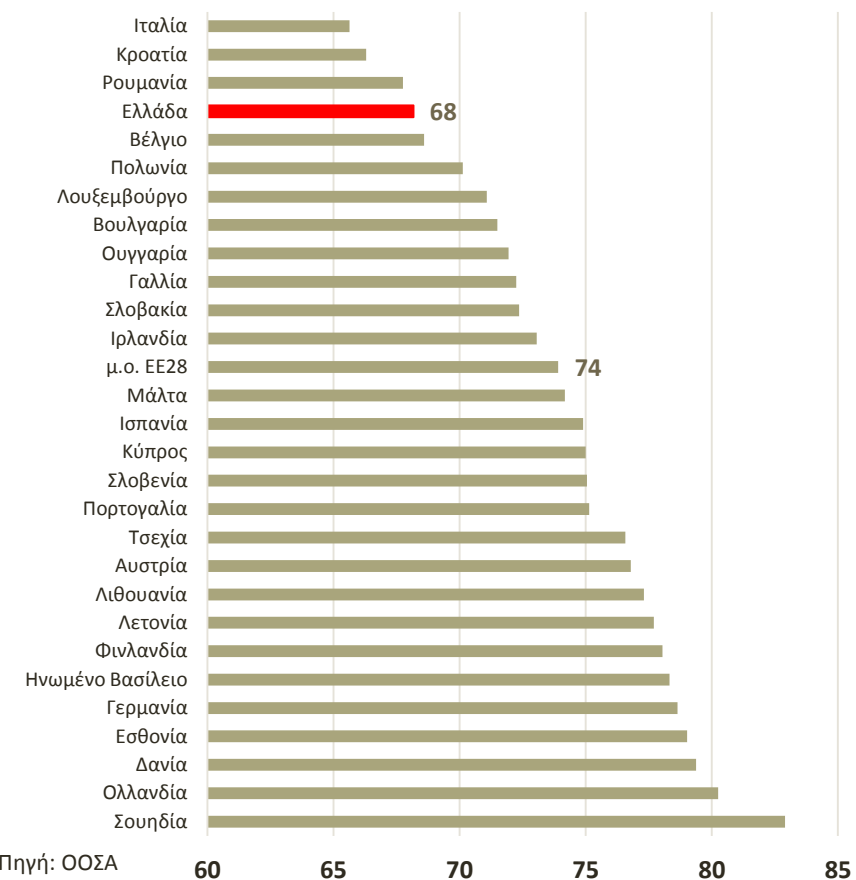
Εργασία: εκτός από την πολύ υψηλή ανεργία, είναι χαμηλή διαχρονικά και η συμμετοχή στην αγορά εργασίας

Ποσοστό ανεργίας (% του ενεργού πληθυσμού)

Πηγή: Eurostat

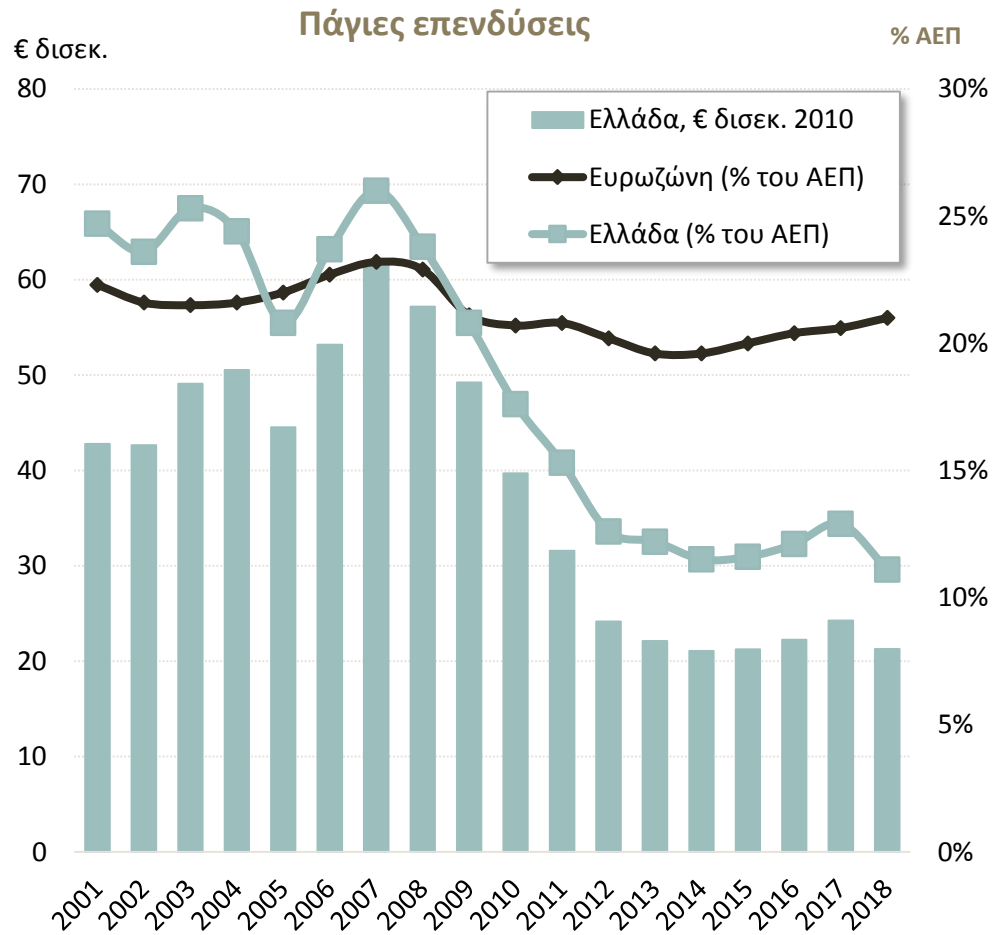
Ποσοστό Συμμετοχής στην Αγορά Εργασίας για πληθυσμό ηλικίας 15-64 ετών, 2018

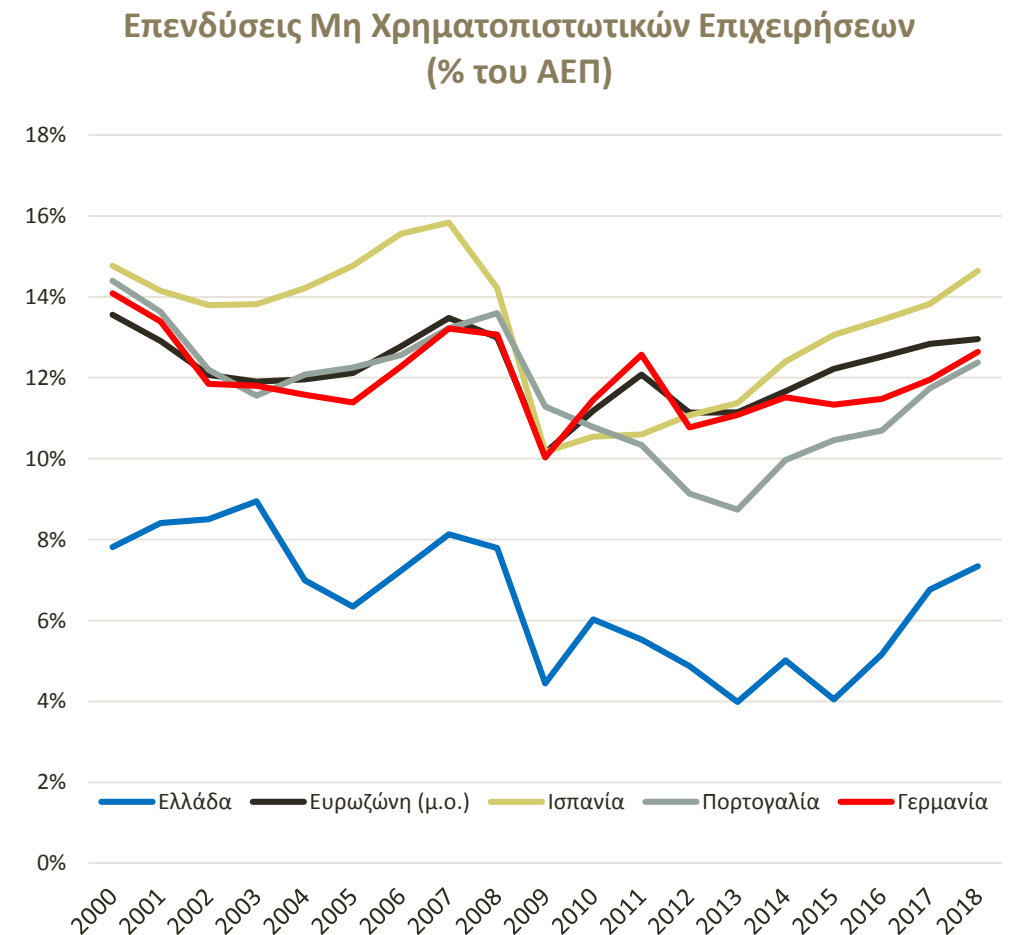
Πηγή: ΟΟΣΑ

Το ποσοστό συμμετοχής είναι ιδιαίτερα μικρό για τις γυναίκες και τους νέους

Κεφάλαιο: Σημαντικό επενδυτικό κενό τα χρόνια της κρίσης

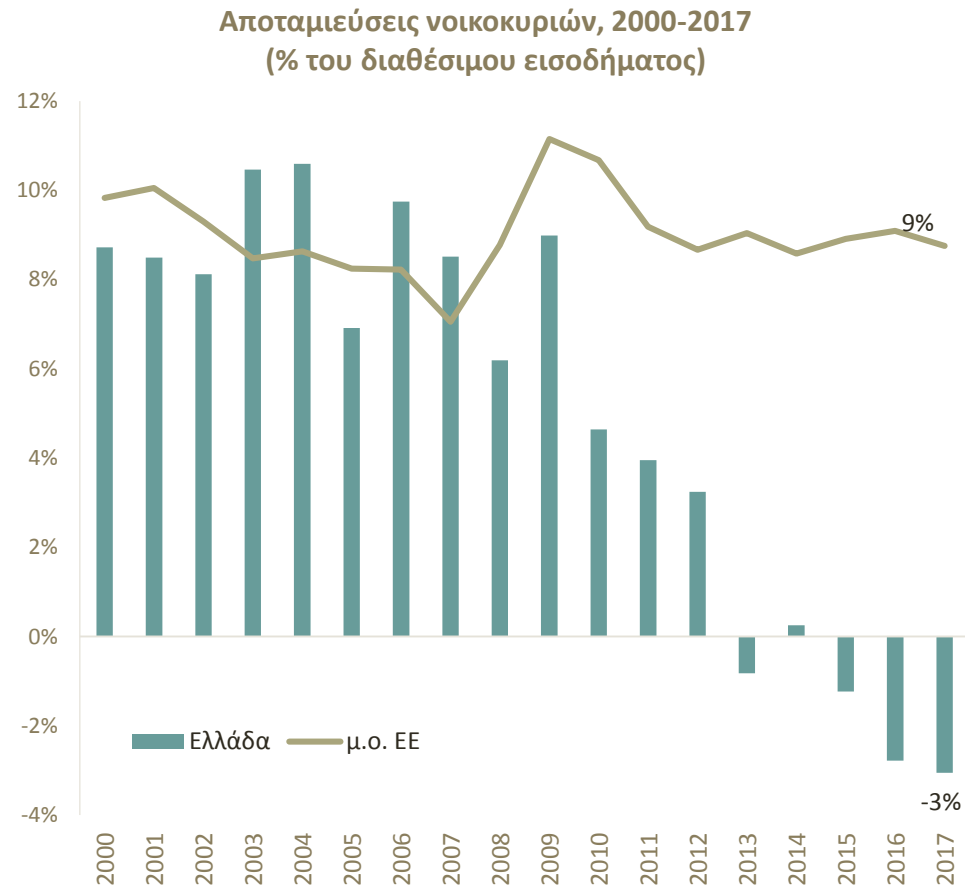
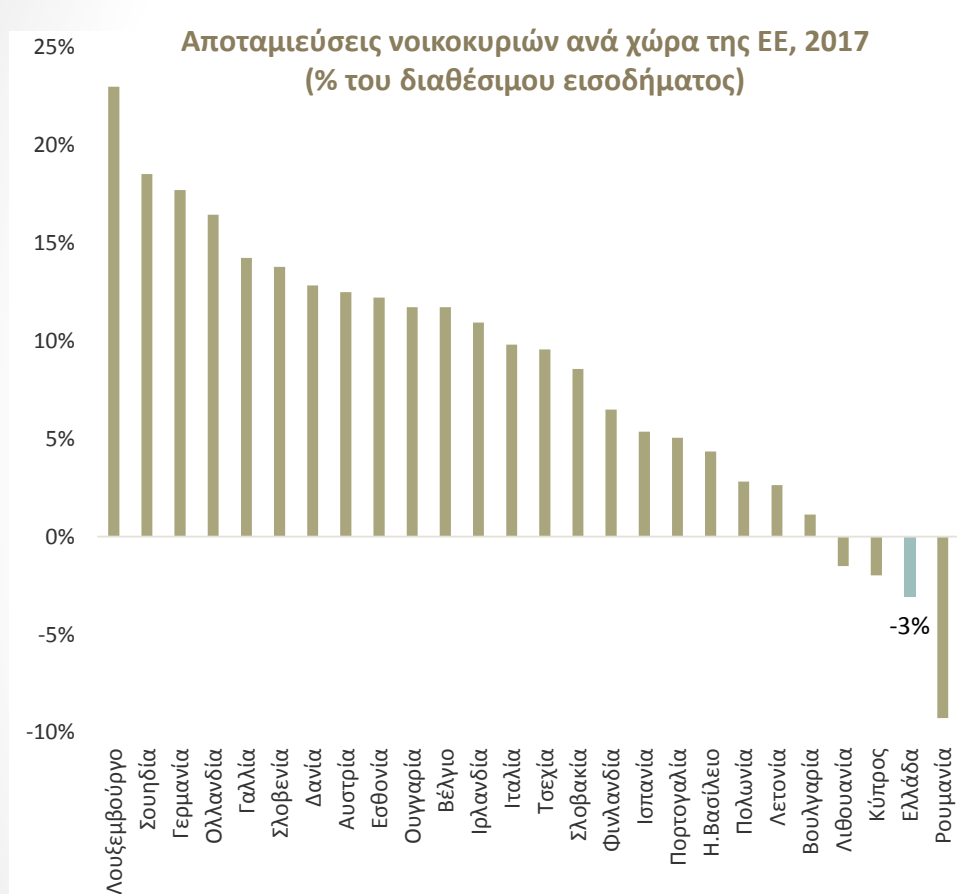

Πηγή: Eurostat

...αλλά και πριν την κρίση, οι παραγωγικές επενδύσεις συστηματικά υπολείπονταν αυτές των λοιπών χωρών

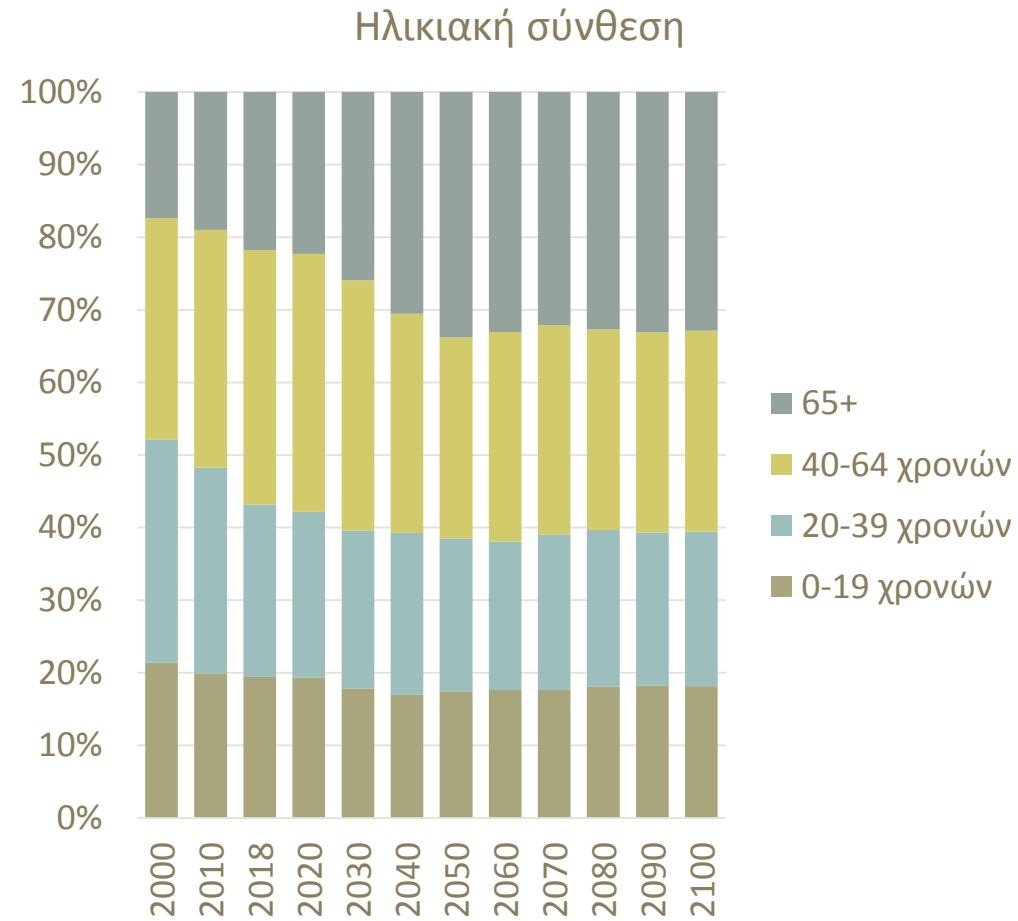
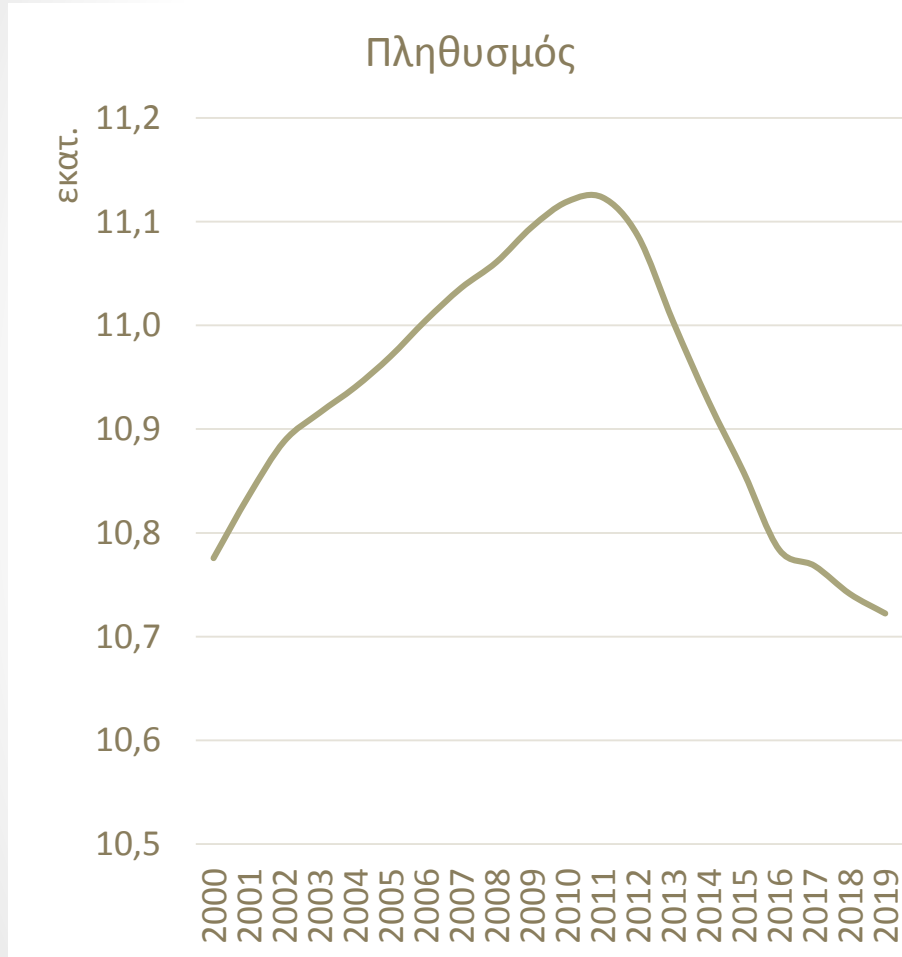
Τα ελληνικά νοικοκυριά καταγράφουν αρνητική αποταμίευση τα τελευταία χρόνια (τη δεύτερη χαμηλότερη επίδοση στην ΕΕ)

Πηγές: Eurostat/ELSTAT

Το αποταμιευτικό «κενό» των Ελληνικών νοικοκυριών την δεκαετία 2008-2017 κυμάνθηκε κατά μ.ό. σε 7,3 π.μ. του ετήσιου διαθέσιμου εισοδήματός τους, σωρευτικά περί τα €94 δισεκ.

Δημογραφικές εξελίξεις

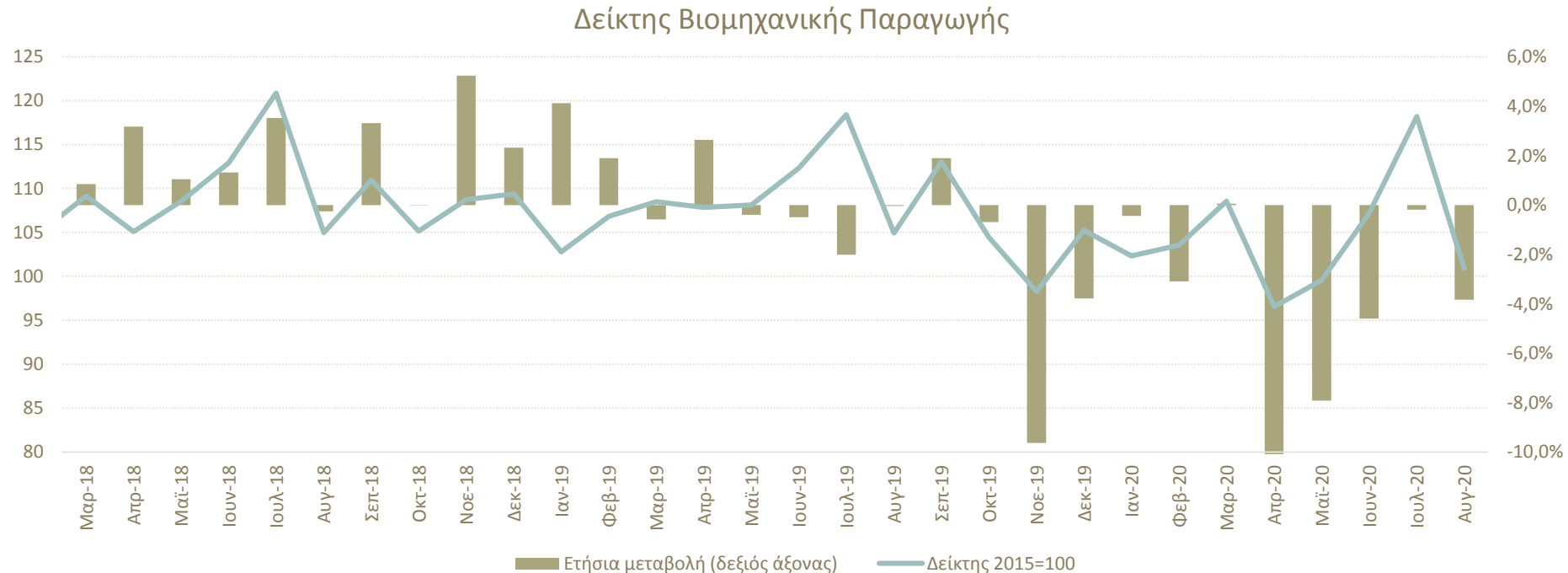

Πηγή: Eurostat

Μεταποίηση

Βιομηχανική Παραγωγή

Σχετική ανθεκτικότητα της Βιομηχανίας στις πιέσεις. -3,9% στην περίοδο Ιανουαρίου–Αύγουστου

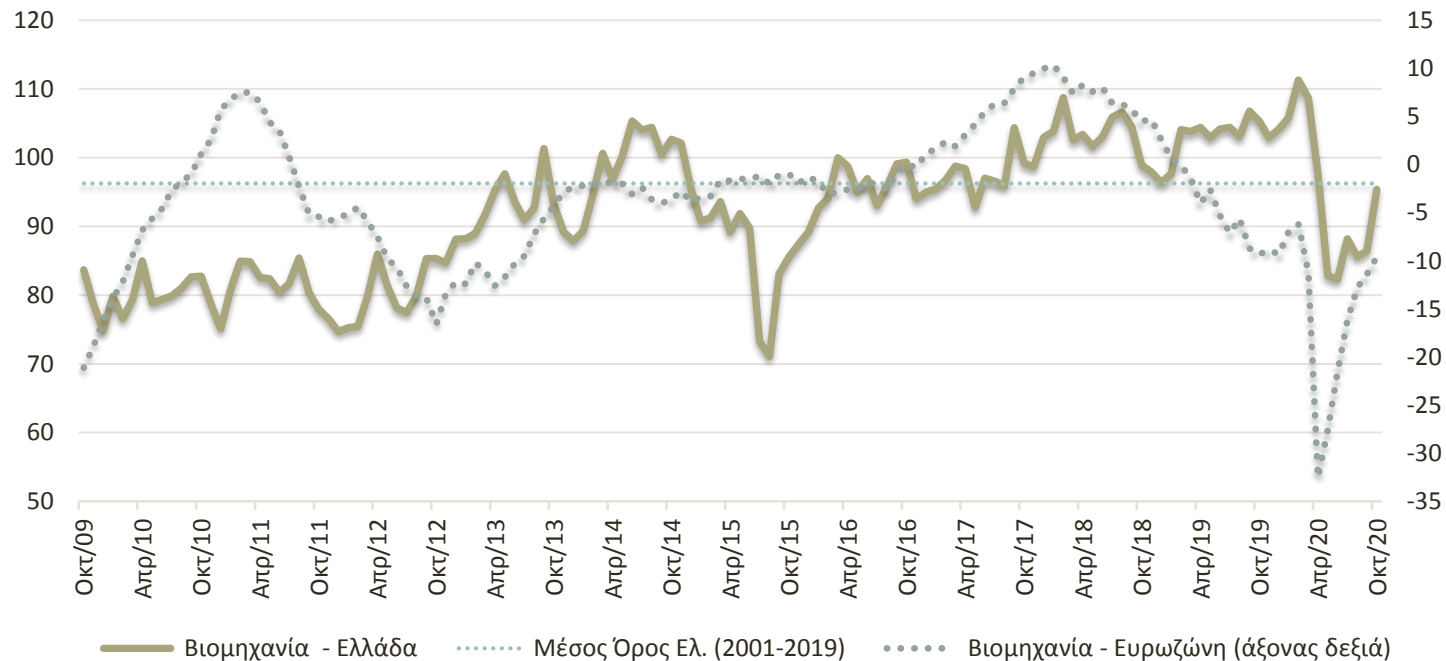

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 8/2020

Στο οκτάμηνο φέτος, η μεγαλύτερη υποχώρηση παραγωγής καταγράφηκε στη βιομηχανία Δέρματος και Δερμάτινων ειδών (-38,7%), στα είδη Ένδυσης (-30,9%). Σε βασικούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας σημειώθηκε αύξηση στην παραγωγή Φαρμάκων (13,6%) και μείωση στα Βασικά Μέταλλα (-6,4%)

Σημαντική βελτίωση των επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία

Άνοδος των επιχειρηματικών προσδοκιών, κυρίως από την ενίσχυση της τρέχουσας ζήτησης, αλλά και των προβλέψεων για την παραγωγή

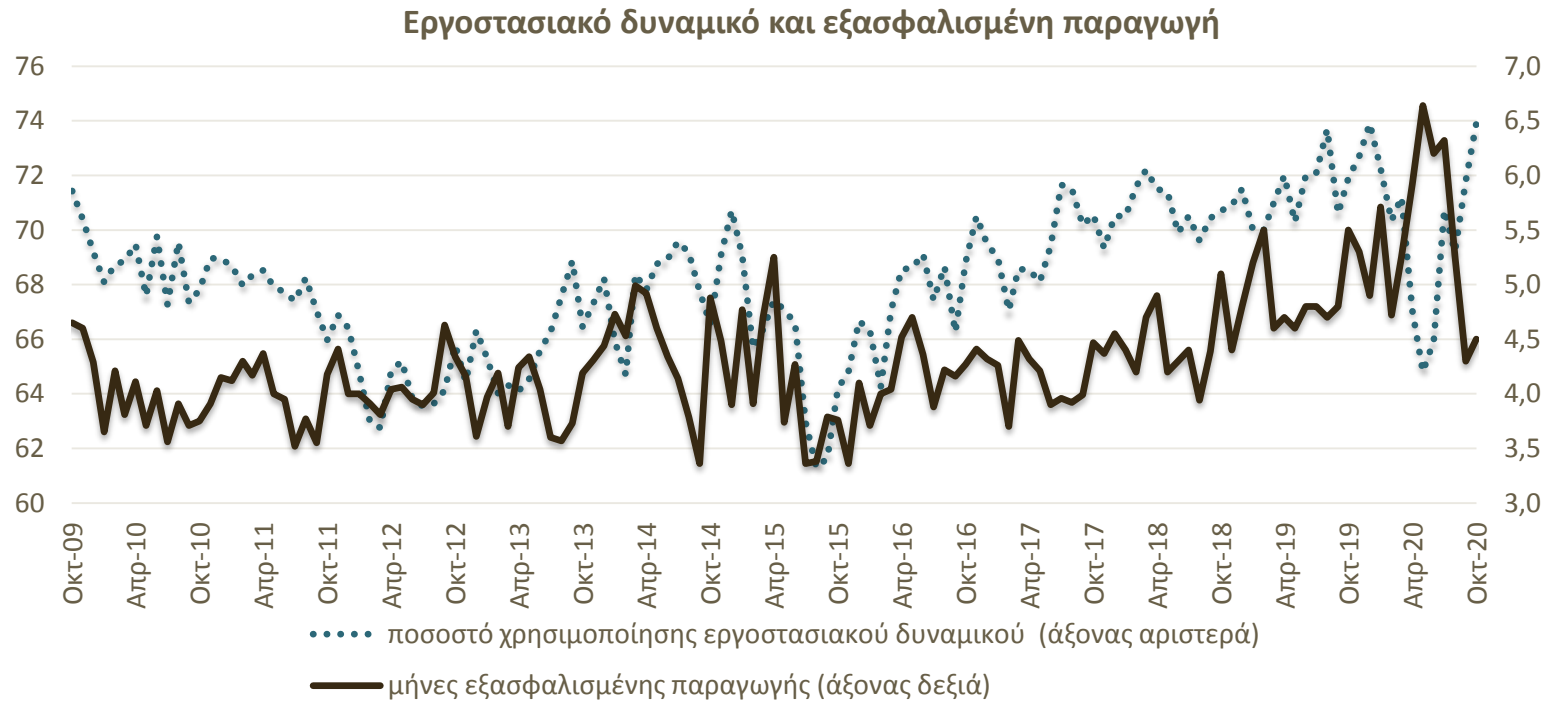
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, IOBE, έως 10/2020

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία ενισχύθηκε σημαντικά τον Οκτώβριο, στις 95,4 (από 86,4 μονάδες) τον Σεπτέμβριο, επίπεδο πολύ μικρότερο από το αντίστοιχο περυσινό (103,1 μον.), αντανακλώντας την αρνητική επίδραση της πανδημικής κρίσης.

Άνοδος εργοστασιακού δυναμικού και εξασφαλισμένης παραγωγής

Η αξιοποίηση του δυναμικού της βιομηχανίας ενισχύθηκε τον Οκτώβριο σε προ πανδημικής κρίσης επίπεδο, σημειώνοντας την υψηλότερη τιμή την περίοδο 2017-2019

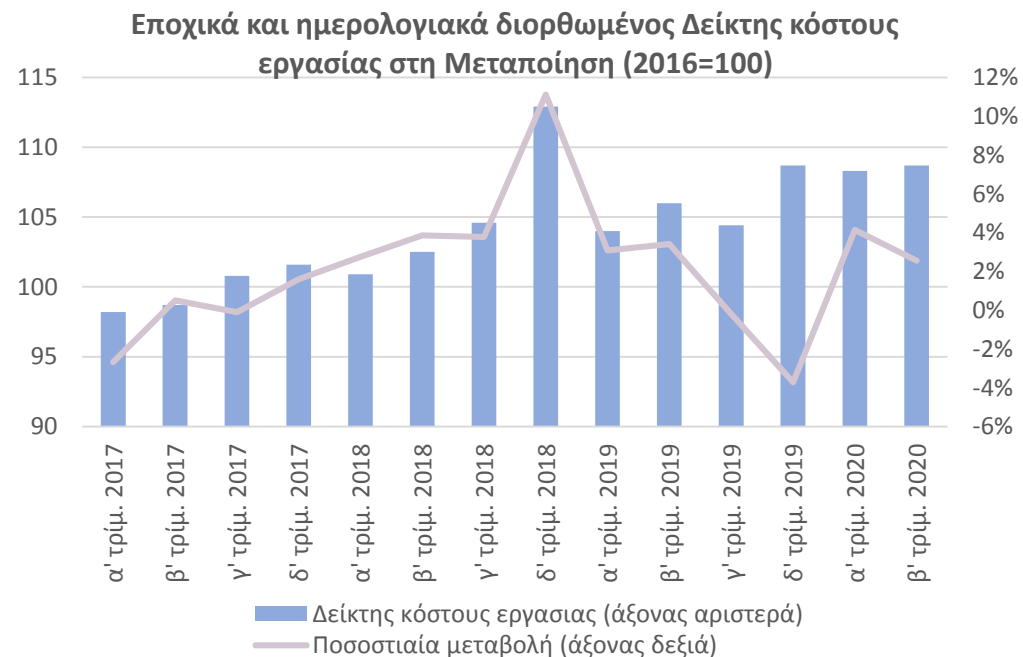
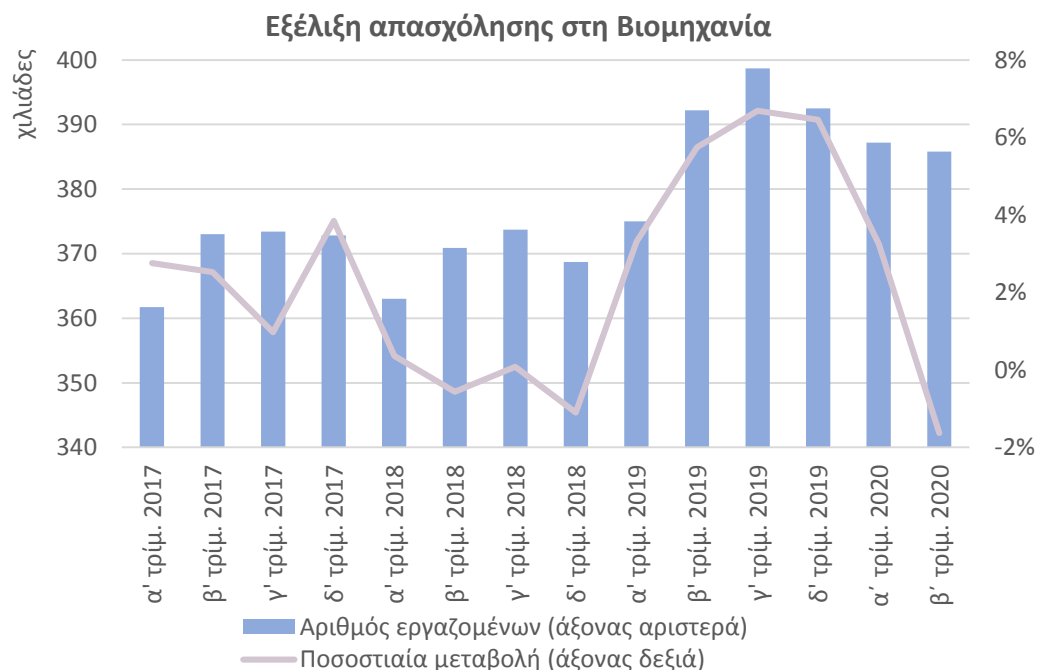
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, IOBE, έως 10/2020

Οι μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής υποχώρησαν στους 4,5 μήνες, με το ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού να ενισχύεται, στο 73,9% (από 71,8% τον Σεπτέμβριο)

Μείωση της απασχόλησης και αύξηση του κόστους εργασίας το β' τρίμηνο

Μείωση της απασχόλησης στη Βιομηχανία* για πρώτη φορά ύστερα από πέντε συνεχόμενα τρίμηνα ανόδου

Αύξηση του Δείκτη κόστους εργασίας στη Μεταποίηση για δεύτερο συνεχόμενο τρίμηνο

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως β' τρίμ. 2020, * Σημ: Ορυχεία-Λατομεία και Μεταποίηση

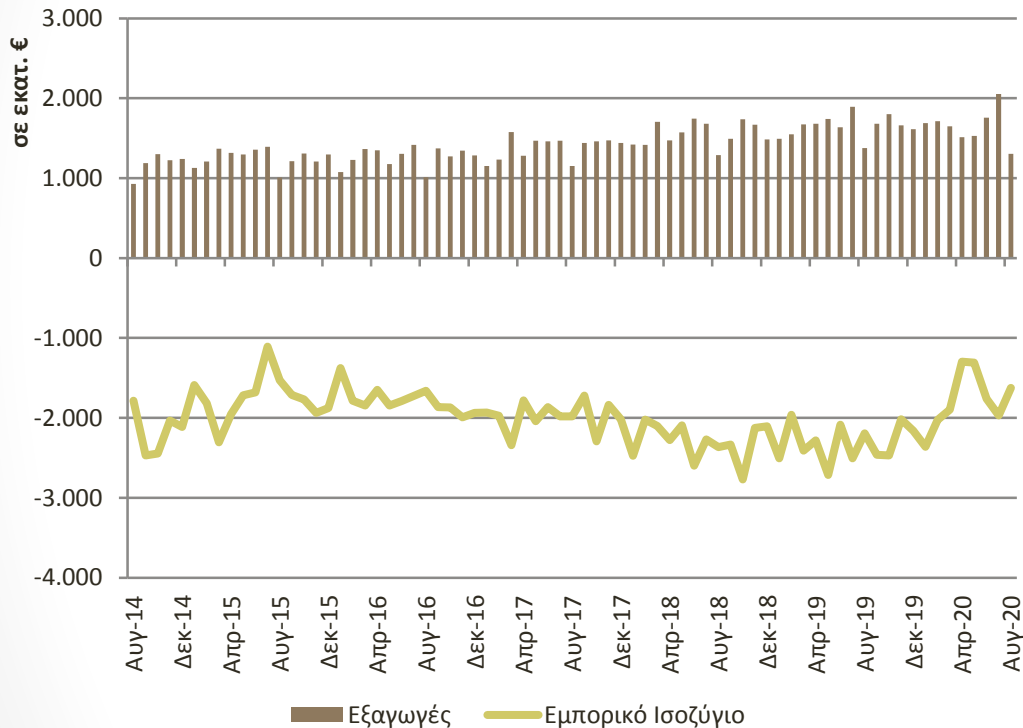
Πηγή: Eurostat, έως β' τρίμ. 2020

- Το β' τρίμ. του 2020 οι απασχολούμενοι στη Βιομηχανία μειώθηκαν κατά 1,6% σε σχέση με το β' τρίμηνο του 2019, στους 385,8 χιλ. από τους 392,2 χιλ., έναντι μείωσης 2,8% στο σύνολο της οικονομίας
- Σε επίπεδο εξαμήνου, η απασχόληση στη βιομηχανία ενισχύεται οριακά (+0,8%, από τους 383,6 χιλ. το α' εξάμ. 2019 στους 386,5 χιλ. το α' εξάμ. 2020).

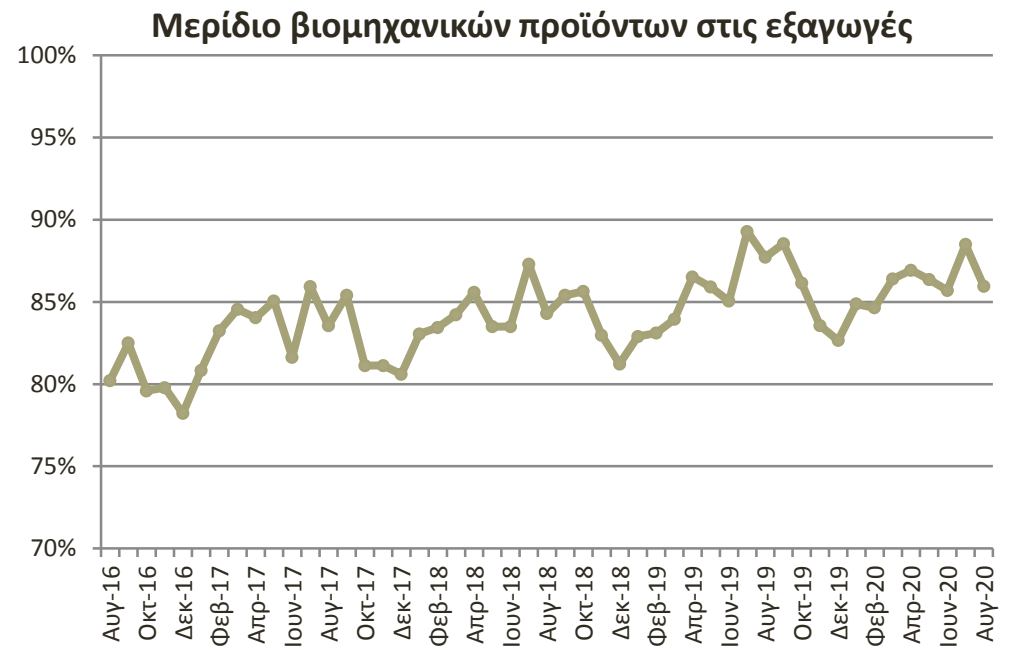
- Το β' τρίμ. του 2020 αυξήθηκε κατά 2,5% συγκριτικά με το β' τρίμ. του 2019 (από τις 106,0 μονάδες στις 108,7).
- Σε εξαμηνιαία βάση παρουσιάζει άνοδο κατά 3,3% (από τις 105,0 μονάδες το α' εξάμ. 2019 στις 108,5 μονάδες το α' εξάμ. 2020).

Υποχώρηση εξαγωγών και εμπορικού ελλείμματος βιομηχανίας τον Αύγουστο σε σχέση με πέρυσι

Στα €1,3 δισεκ. οι εξαγωγές των βιομηχανικών προϊόντων* τον Αύγουστο (-5,3% σε σύγκριση με τον Αύγουστο του 2019). Το εμπορικό έλλειμμα στα €1,6 δισεκ. από €2,2 δισεκ. ένα χρόνο πριν

Το μερίδιο των βιομηχανικών προϊόντων αγγίζει το 86% του συνόλου των εξαγωγών αγαθών*

Πηγή: Eurostat, International Trade, ComExt, έως 8/2020, ΕΛΣΤΑΤ

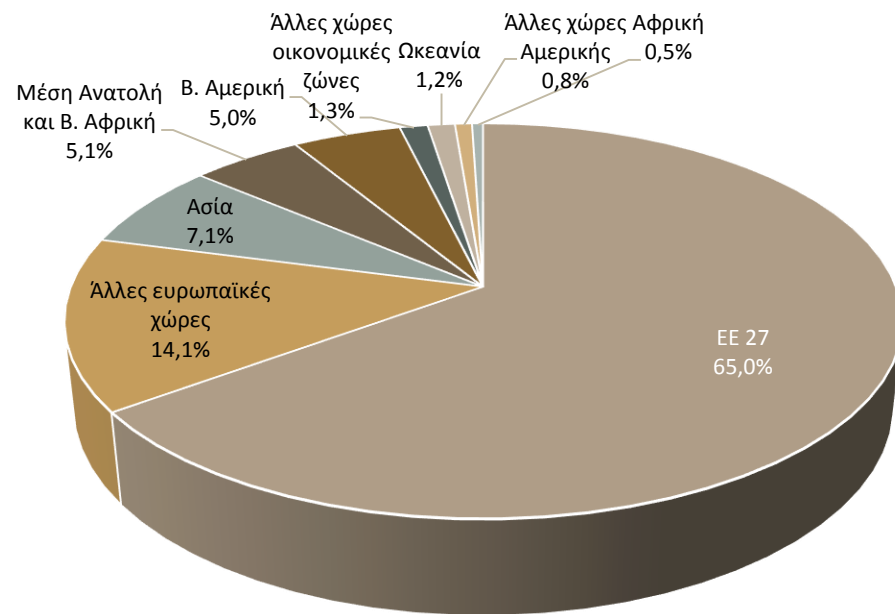
*Σημ: Σε τρέχουσες τιμές, δεν περιλαμβάνονται τα πετρελαιοειδή

Τα φαρμακευτικά προϊόντα κορυφαία εξαγόμενα προϊόντα, περιορισμένο εύρος προορισμών για τα βιομηχανικά προϊόντα

Τα Φαρμακευτικά προϊόντα (€201 εκατ.) και τα Φρούτα-Λαχανικά (€129 εκατ.) ξεχωρίζουν για τις εξαγωγές τους το β' τρίμηνο του 2020

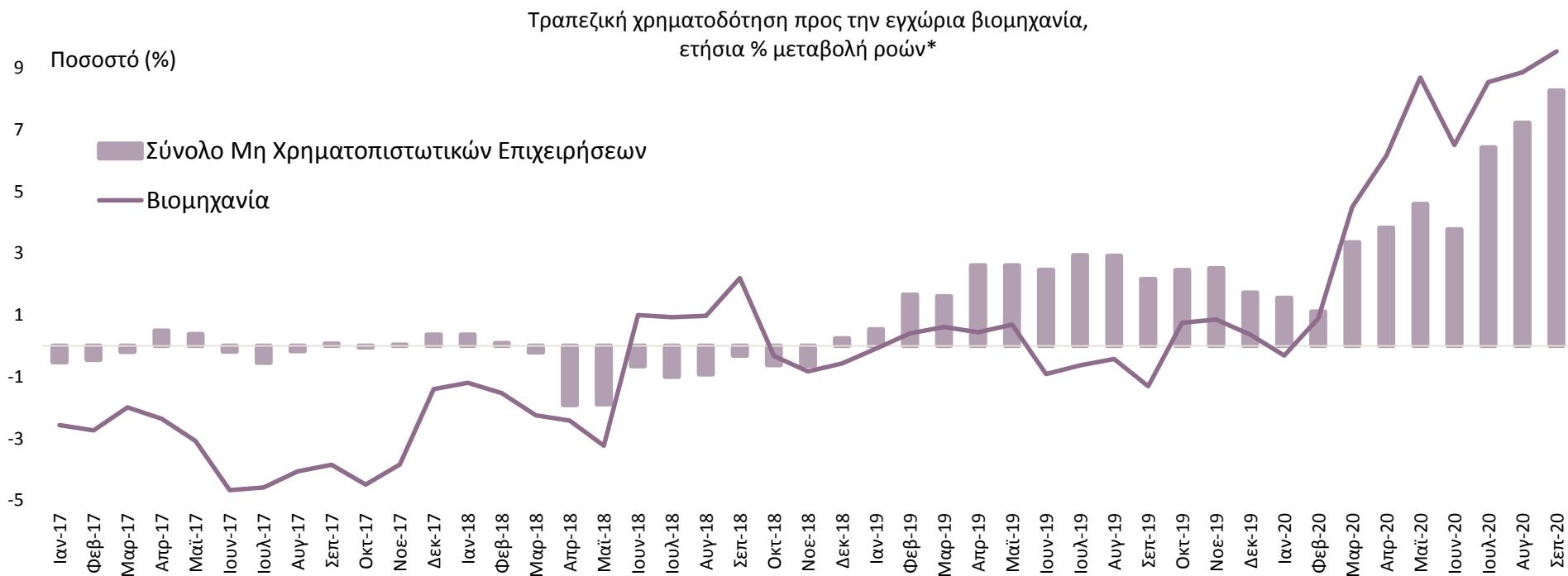
Πάνω από το 80% των βιομηχανικών προϊόντων προς ευρωπαϊκές χώρες, ενώ ένα 7,1% προς την Ασία το β' τρίμηνο του 2020

Πηγή: Eurostat, International Trade, ComExt, έως β' τριμ. 2020
 Σημ: Σε τρέχουσες τιμές, δεν περιλαμβάνονται τα πετρελαιοειδή

Έντονη ενίσχυση χρηματοδότησης προς τη βιομηχανία

Η ανάκαμψη συνεχίζεται υπό την επίδραση των μέτρων τόνωσης της ρευστότητας για την αντιμετώπιση της πανδημίας σε εθνικό αλλά και επίπεδο ευρωσυστήματος

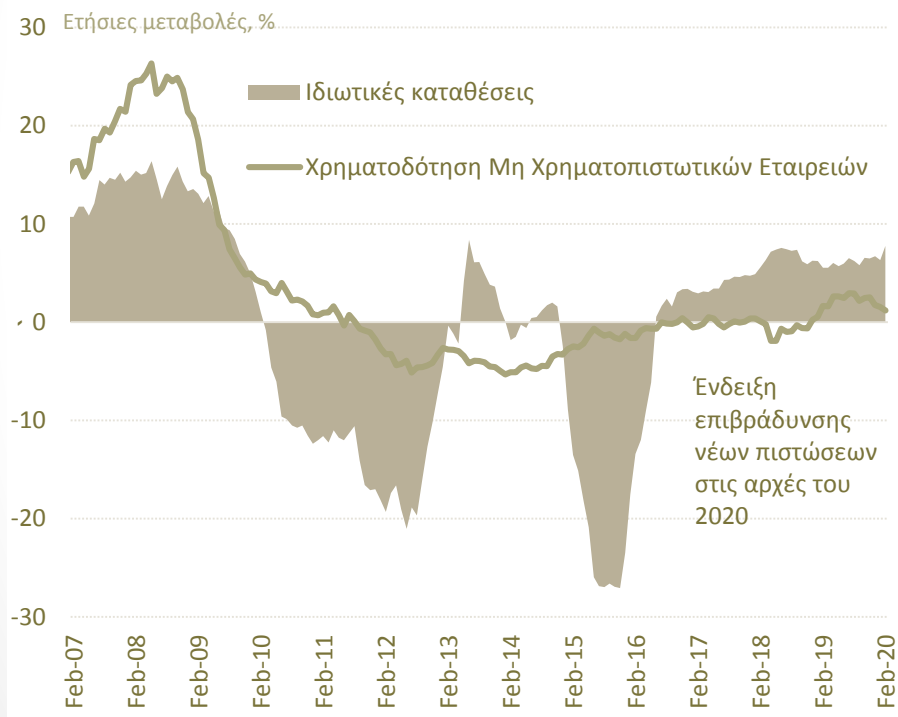

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 9/2020

* Οι ροές προκύπτουν από τις μεταβολές των υπολοίπων διορθωμένες για τις διαγραφές δανείων, απομειώσεις αξίας χρεογράφων, τις συναλλαγματικές διαφορές και τις αναταξινομήσεις/μεταβιβάσεις δανείων

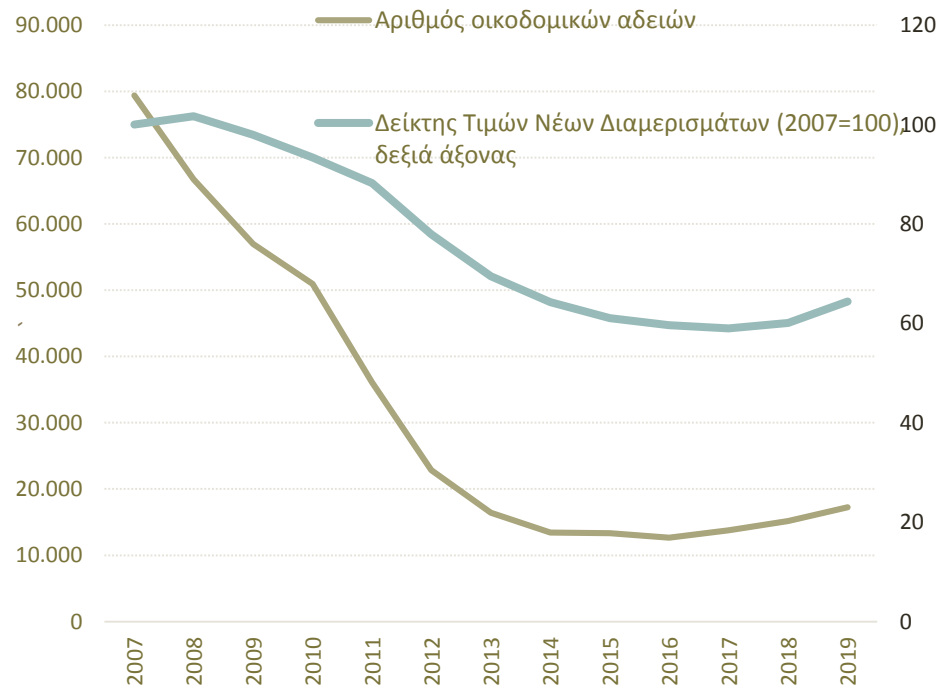
2019: έτος σταθεροποίησης των τραπεζών και ανάκαμψης δραστηριότητας σε κατασκευές

Οι ιδιωτικές καταθέσεις ενισχύονταν σταθερά τα τελευταία δύο έτη, μετά από δύο περιόδους ισχυρής διαταραχής, ενώ η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων επεκτάθηκε το 2019 έπειτα από 8 έτη συρρίκνωσης

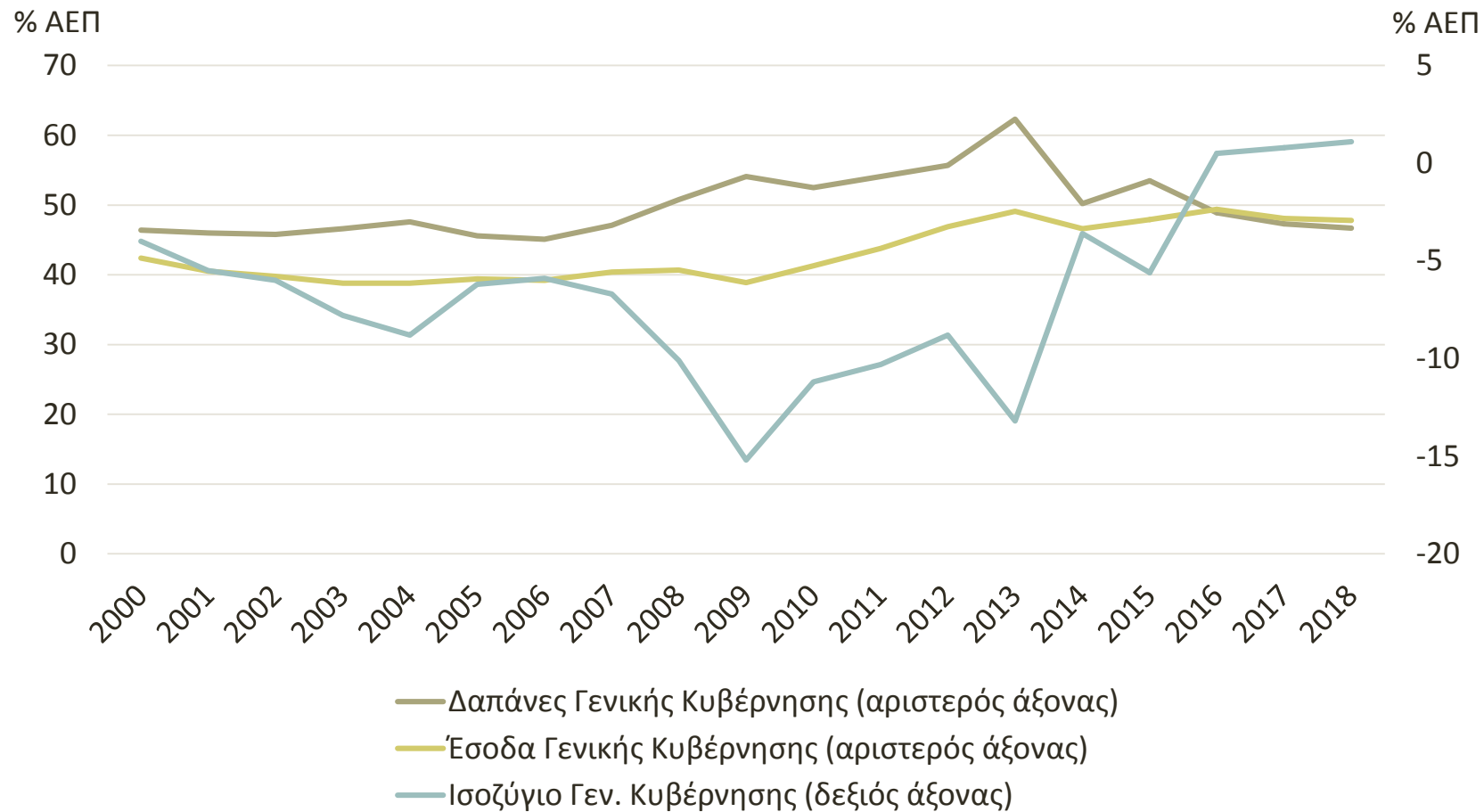
Πηγές: ΤΤΕ, ΕΛΣΤΑΤ

Ο κατασκευαστικός κλάδος έδειχνε σημάδια ανάκαμψης έπειτα από μια δεκαετία σωρευτικής συρρίκνωσης που άγγιξε το 85%

Δημόσιο ταμείο, φορολογία και συντάξεις

Δημοσιονομική προσαρμογή: έσοδα, δαπάνες και ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης

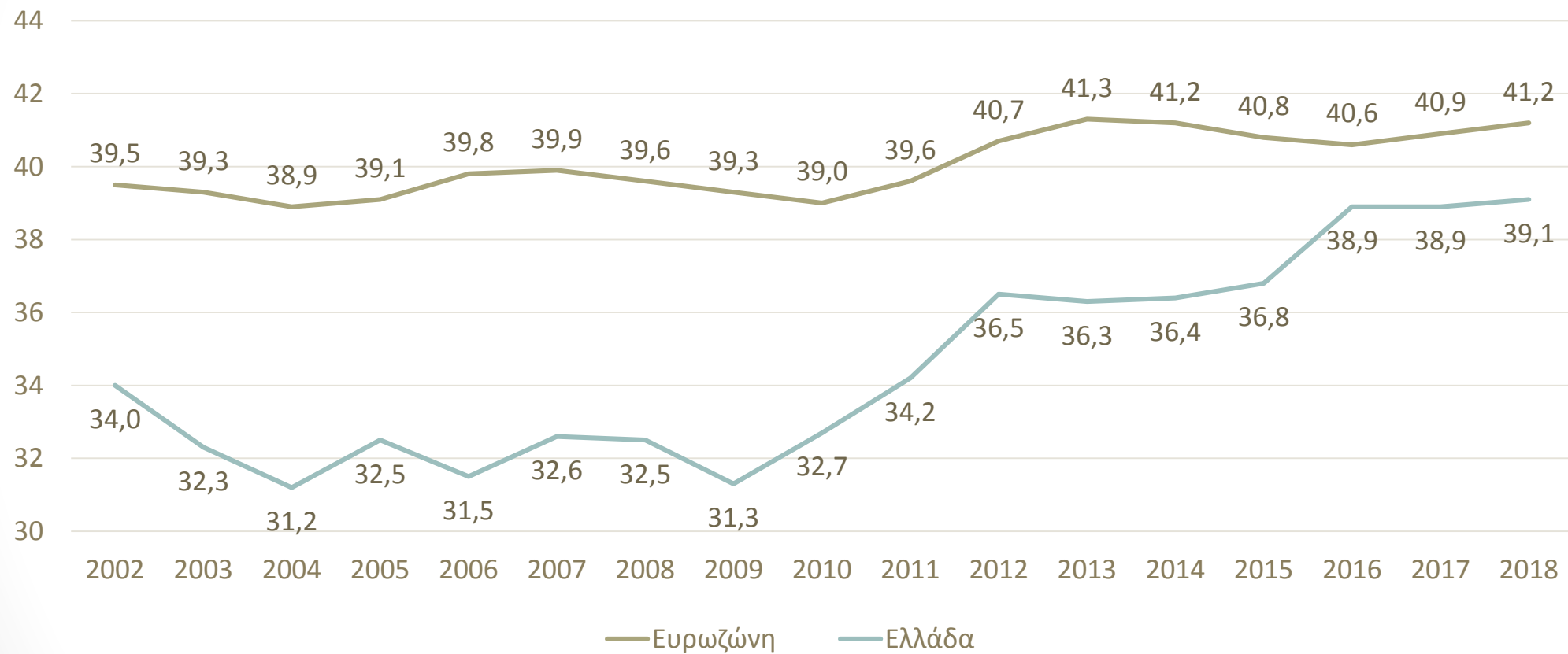

Πηγή: Eurostat. Ανάλυση IOBE

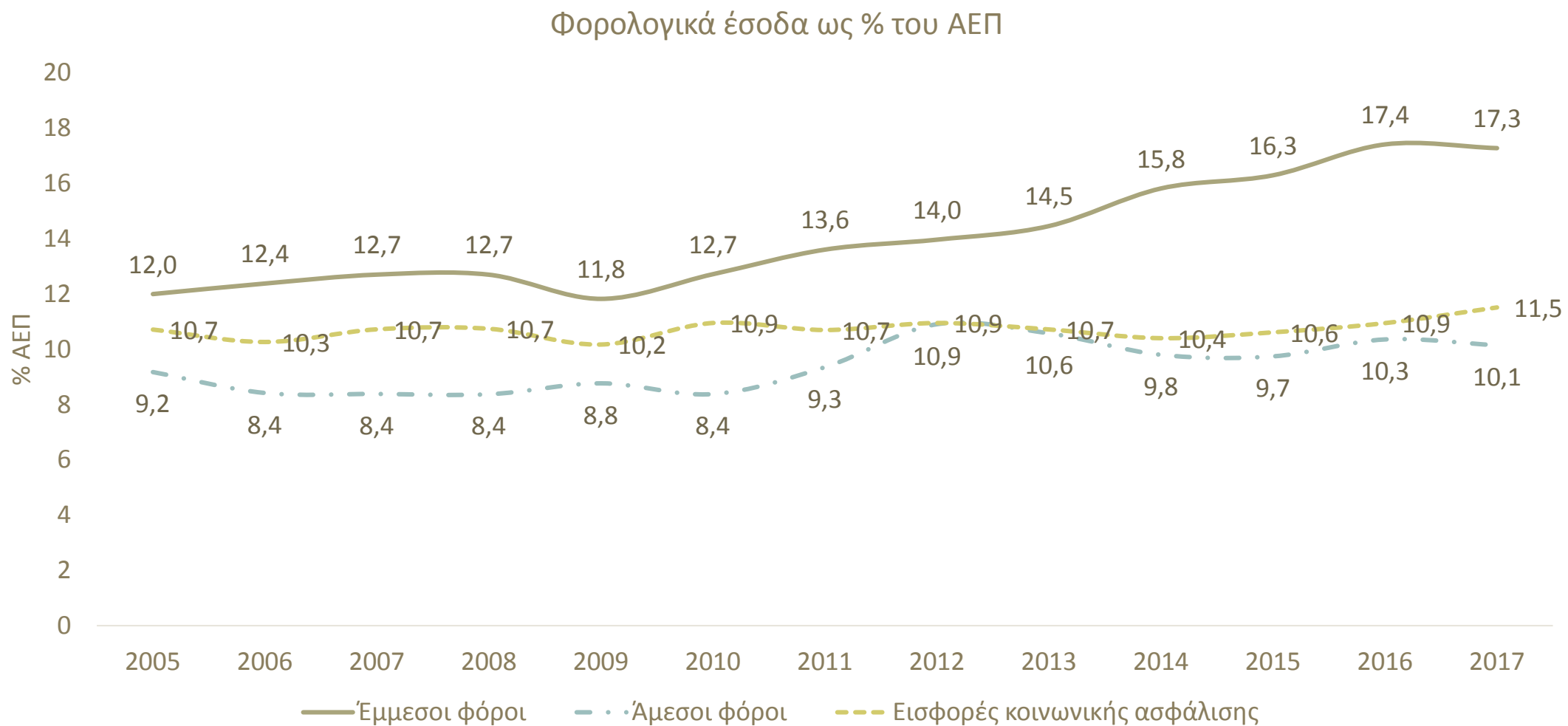

Η πορεία των εσόδων (ως % του ΑΕΠ) συγκλίνει με την Ευρωζώνη

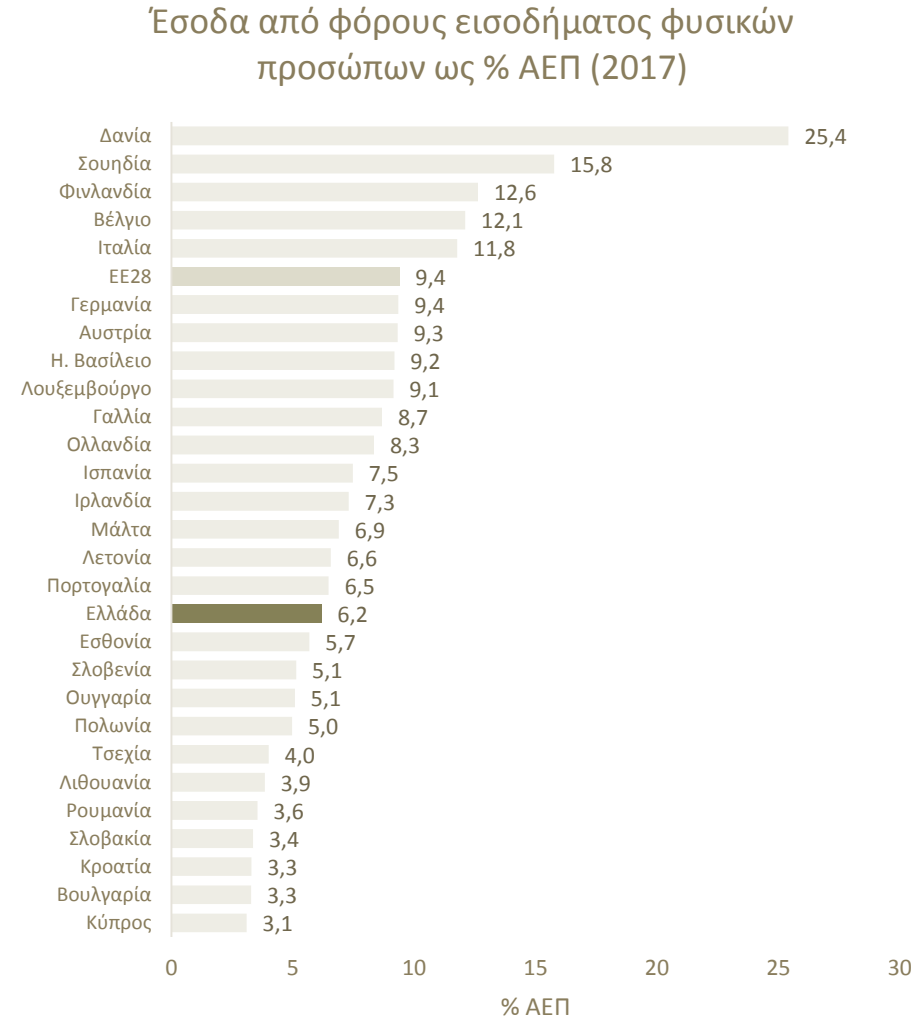
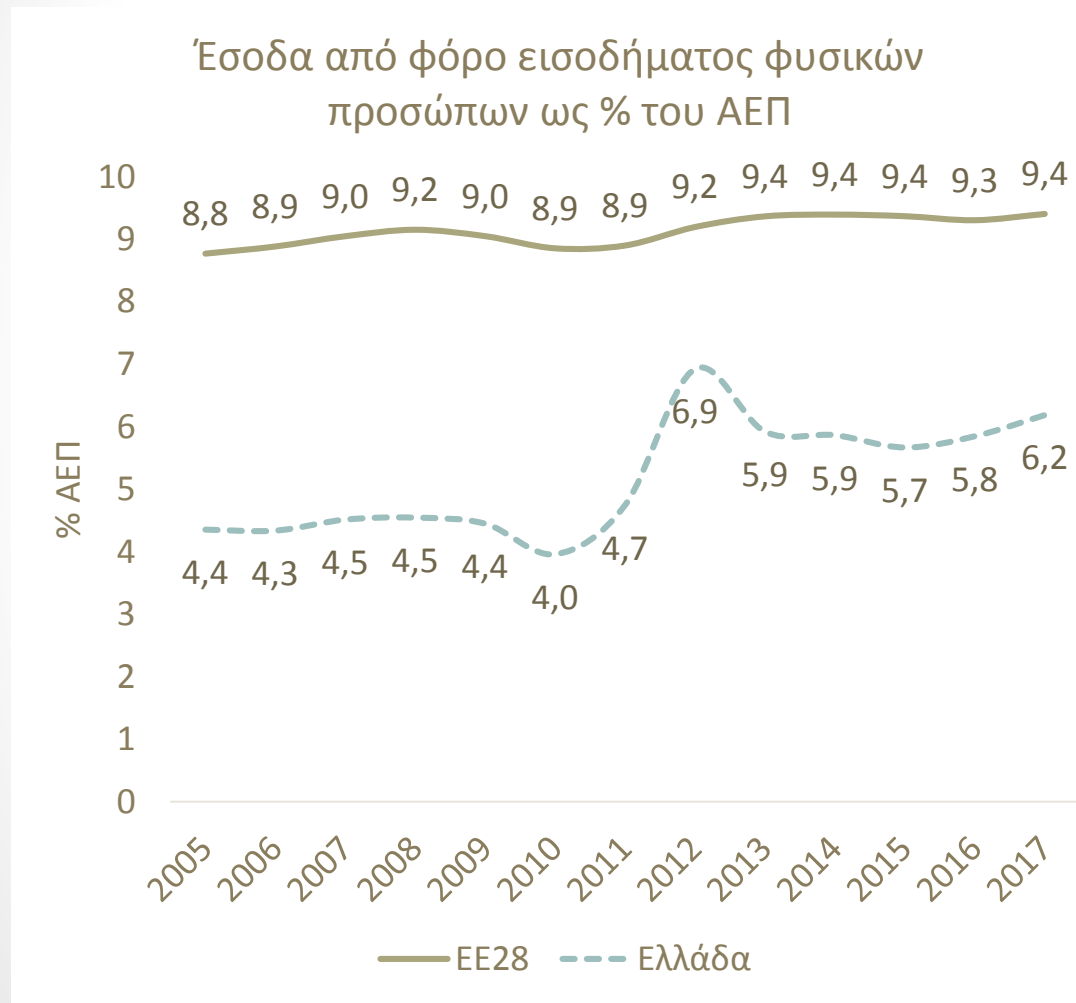
(Συνολικά έσοδα από φόρους και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, % ΑΕΠ)

Σημαντική αύξηση της βαρύτητας των έμμεσων φόρων μετά το 2011

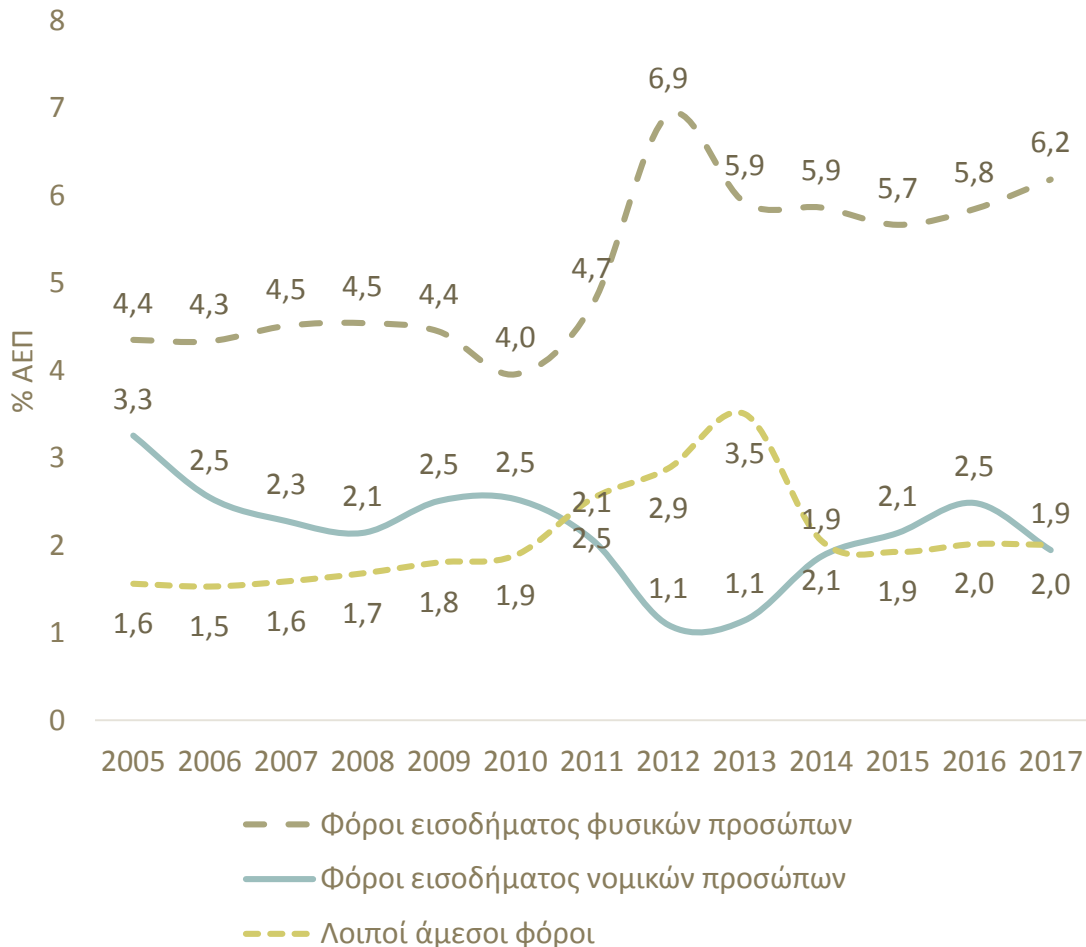

Τα έσοδα από φόρους εισοδήματος φυσικών προσώπων στην Ελλάδα (ως % του ΑΕΠ) αυξήθηκαν μετά το 2010, αλλά είναι χαμηλότερα από τον μέσο όρο της ΕΕ28

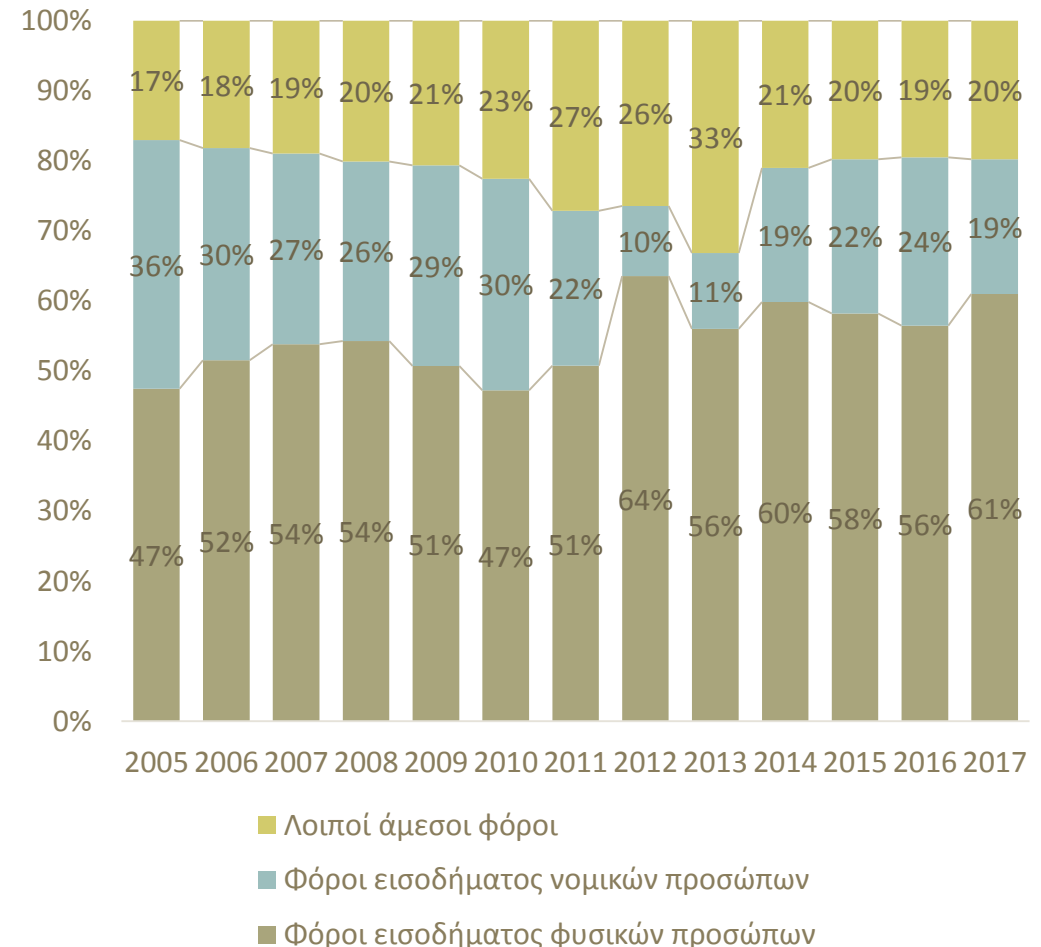

Αντίρροπη πορεία των εσόδων από φορολόγηση εισοδήματος φυσικών προσώπων και επιχειρήσεων

Άμεσοι φόροι ως % του ΑΕΠ

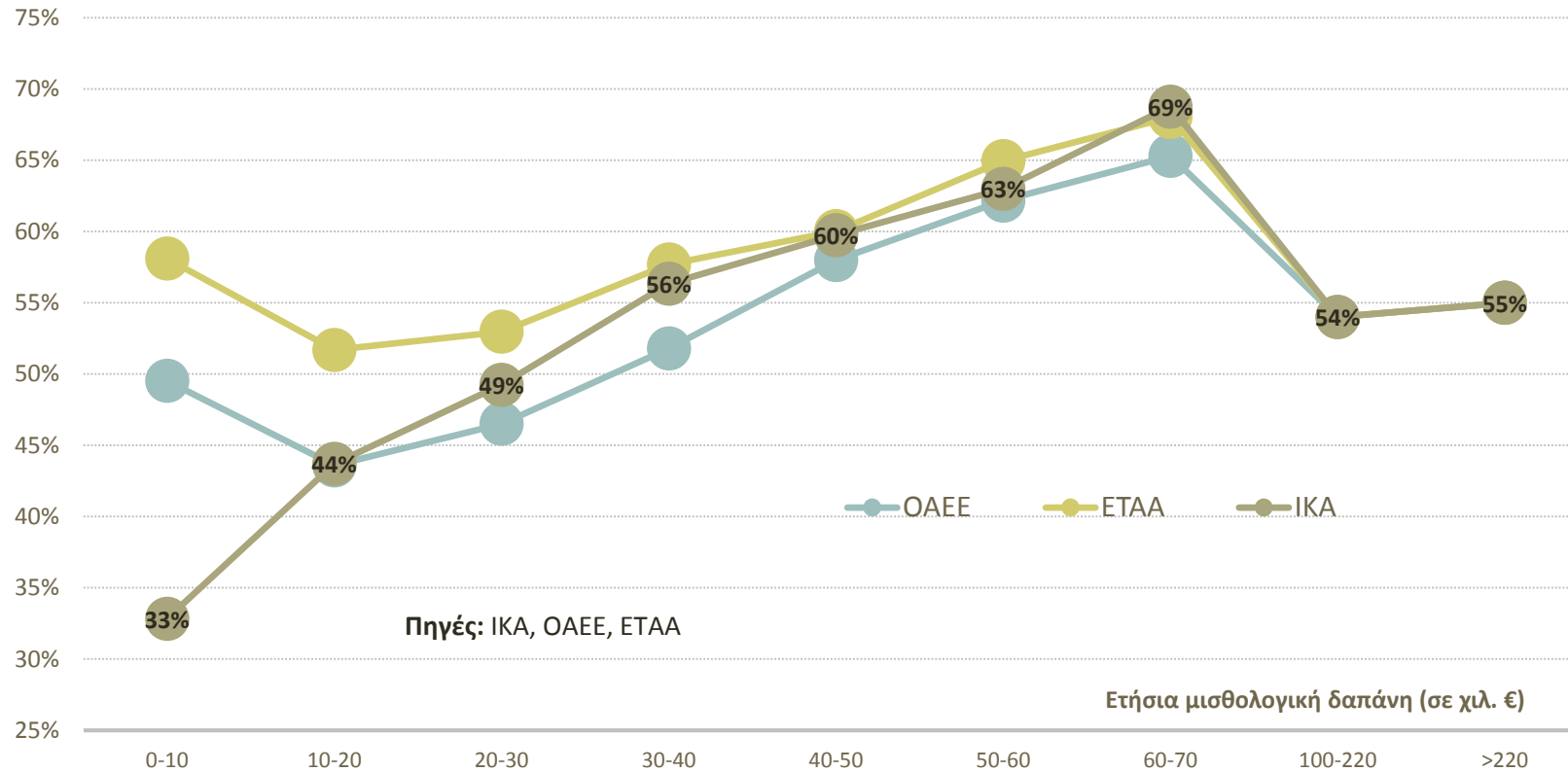

Κατανομή εσόδων από Άμεσους Φόρους

Η οριακή επιβάρυνση από φόρους και εισφορές στα ανώτερα μεσαία εισοδήματα είναι εξαιρετικά υψηλή

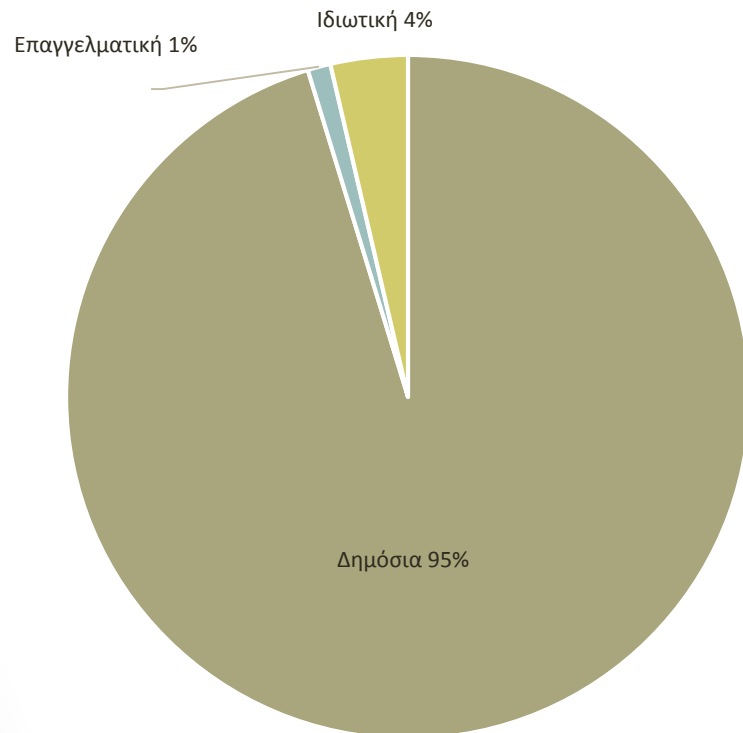
Οριακός συντελεστής επιβάρυνσης από φόρους & εισφορές, 2018

- Ιδιαίτερα υψηλό κόστος εργασίας στο εύρος €40-80 χιλ.
- Συνεισφέρει στη μετανάστευση εργαζομένων με υψηλές δεξιότητες (brain-drain)
- Για κάθε τρία επιπλέον ευρώ που δαπανά η επιχείρηση ως επιβράβευση για τον εργαζόμενο, τα δύο ευρώ καταλήγουν σε φόρους και εισφορές

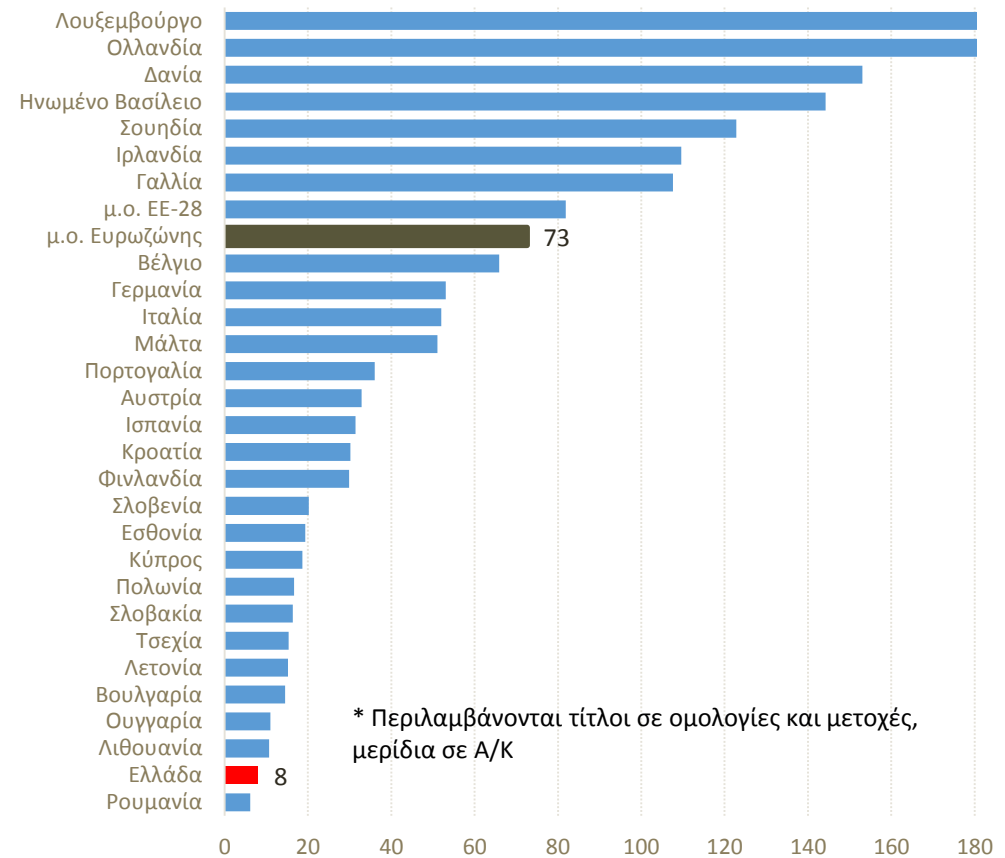
Πολύ μικρό το μέγεθος των κεφαλαιοποιητικών πυλώνων στην Ελλάδα σήμερα

Πληρωμές για συντάξιμες εισφορές ανά πυλώνα του συστήματος

Πηγή: ΕΛΕΤΕΑ, ΕΑΕΕ

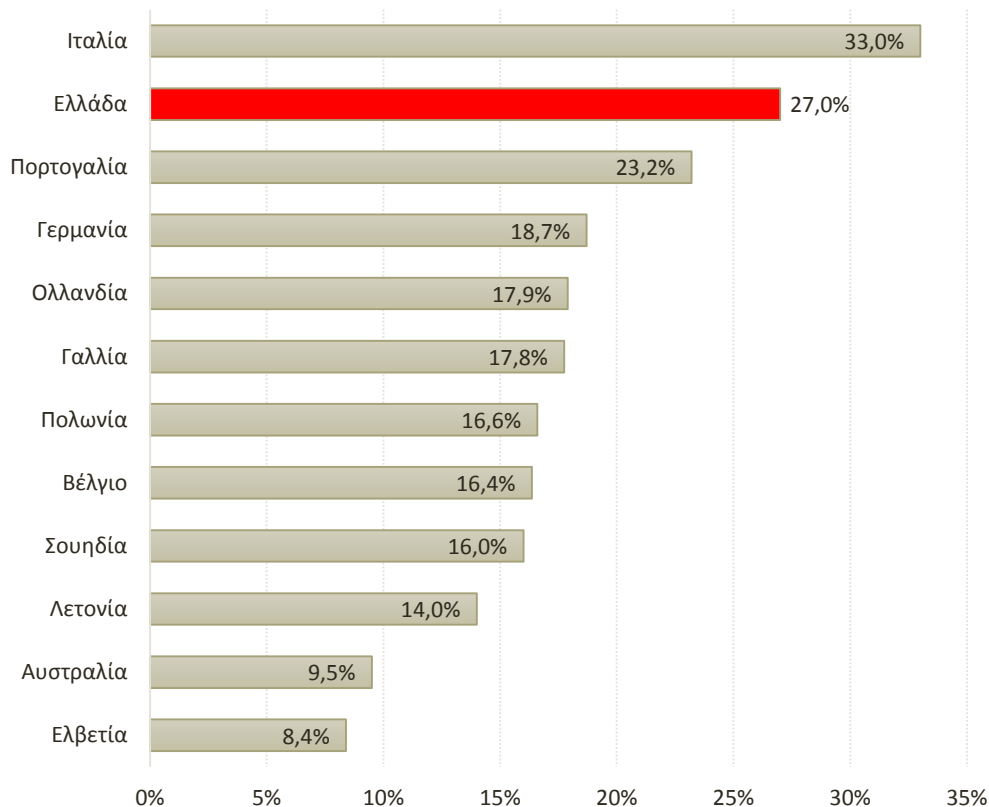
Αξία ενεργητικού Συνταξιοδοτικών Ταμείων & Ασφαλιστικών Εταιρειών, ως % του ΑΕΠ, 2017

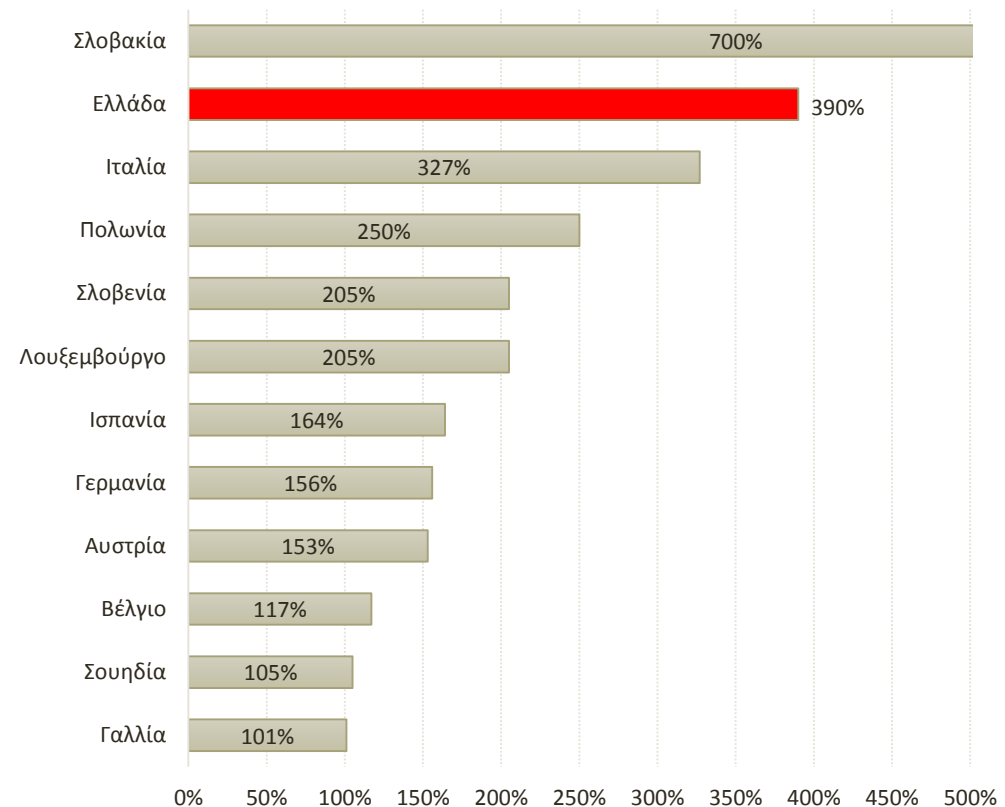
Τα αποθεματικά των ασφαλιστικών ταμείων που είναι επενδυμένα στην κεφαλαιαγορά αντιστοιχούν σε μόλις 8% του ΑΕΠ

Οι εισφορές σύνταξης είναι πολύ υψηλές και το σύστημα είναι (σχεδόν) αποκλειστικά διανεμητικό

Υποχρεωτικές μη κεφαλαιοποιητικές εισφορές για σύνταξη

Ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών ως % μέσου εισοδήματος

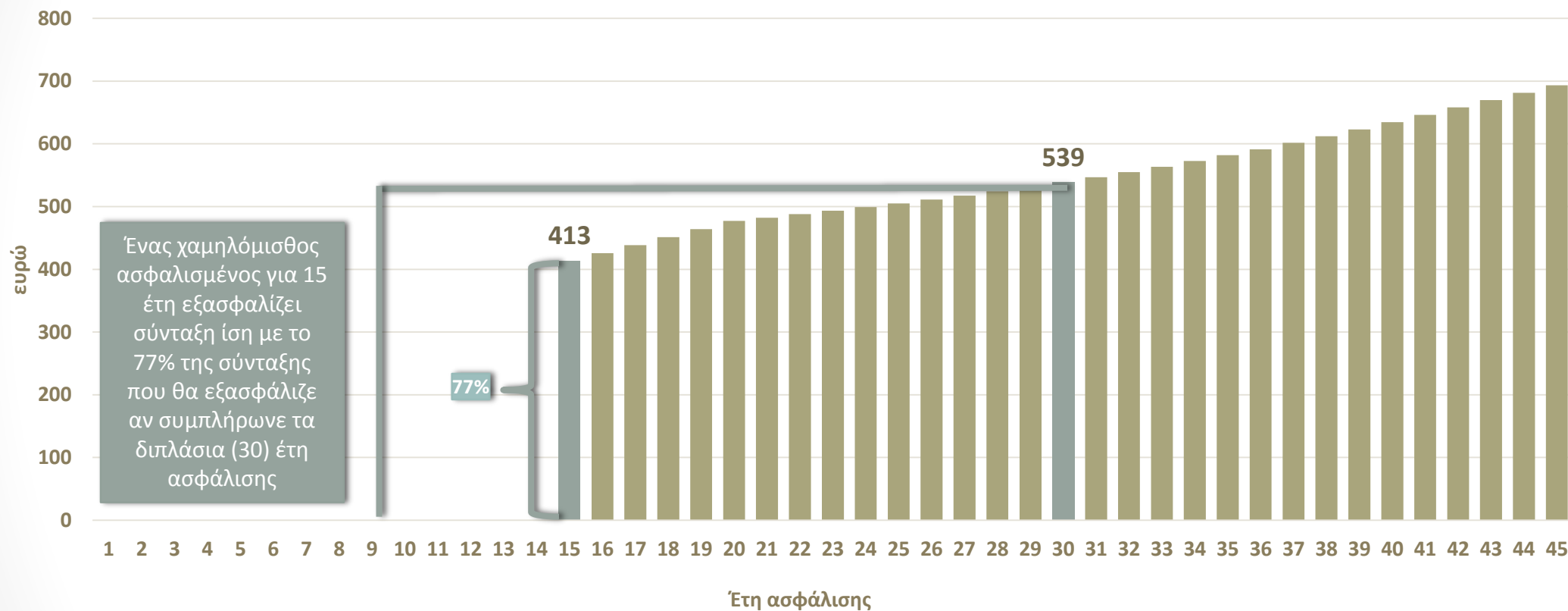

Πηγή: ΟΟΣΑ, Εθνικές Στατιστικές Αρχές

Πολύ υψηλό είναι και το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών:
3,9 φορές υψηλότερο από το μέσο εισόδημα

Η μικρή ανταποδοτικότητα ενθαρρύνει την εισφοροδιαφυγή

Κύρια σύνταξη στον κατώτατο μισθό

Πηγή: ΙΚΑ, Επεξεργασία: ΙΟΒΕ

Σημ. Ο υπολογισμός αφορά εργαζόμενο με αμοιβή στον κατώτατο μισθό των €586 που ίσχυε έως και το 2018

Ασθενές οικονομικό κίνητρο:

- να ασφαλιστεί κάποιος με χρονικό ορίζοντα εργασίας < 15 έτη (μετανάστης)
- να παραμείνει ασφαλισμένος μετά τη συμπλήρωση δεκαπενταετίας

Ταμείο Ανάκαμψης

Προκειμένου να αμβλυνθούν οι επιπτώσεις της κρίσης υλοποιούνται διαδοχικές δέσμες έκτακτων μέτρων στήριξης της οικονομίας

Δημοσιονομική τόνωση έως 7,5% του ΑΕΠ (μέτρα έως Οκτ. '20)

- Μείωση προκαταβολής φόρου εισοδήματος έως €1,6 δισεκ.
- Αναστολές φορολογικών υποχρεώσεων έως €920 εκατ.
- Αναστολές ασφαλιστικών υποχρεώσεων και καλύψεις ασφαλιστικών εισφορών έως €1,5 δισεκ.
- Έκτακτη οικονομική ενίσχυση προς εργαζόμενους, αυτοαπασχολούμενους, ανέργους έως €2,75 δισεκ.
- Έκτακτες δαπάνες για τη δημόσια υγεία (€389 εκατ.)
- Κάλυψη μέρους επιδόματος Πάσχα-Χριστουγέν-νων εργαζομένων σε προσωρινή αναστολή εργασίας και καταβολή επιδ. Πάσχα σε εργαζόμε-νους στη δημόσια υγεία (έως €345 εκατ.)
- Πρόγραμμα «ΣΥΝ-ΕΡΓΑΣΙΑ» (έως €240 εκατ.)
- Πρόγραμμα κάλυψης ασφαλιστικών εισφορών για 100 χιλ. νέες θέσεις εργασίας (έως €81 εκατ. φέτος)

Τόνωση ρευστότητας & χρηματοδότηση ιδιωτικού τομέα (μέτρα έως Όκτ. '20)

- Χρηματοδότηση επιχειρήσεων με τη μορφή επιστρεπτέας προκαταβολής έως €3,96 δισεκ.
- Επιδότηση επιτοκίου σε δάνεια €1,29 δισεκ. στο πλαίσιο του Ταμείου Επιχειρηματικότητας II
- Κεφάλαια €2,03 δισεκ. από το Ταμείο Εγγυοδοσίας II, για μέγιστη μόχλευση ρευστότητας περίπου €7 δισεκ.
- Πρόγραμμα «ΓΕΦΥΡΑ» για επιχορήγηση δόσεων ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων (138,6 χιλ. αιτήσεις έως τις αρχές Οκτωβρίου)
- Επιδότηση επιτοκίου για ενήμερα επιχειρηματικά δάνεια (έως €179 εκατ.)
- Υπό προϋποθέσεις αναστολή καταβολής δόσεων δανείων (αφορά σε δάνεια με υπόλοιπο €20,1 δισεκ. έως 9/2020)

...καθώς και συντονισμένα μέτρα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δημοσιονομικά & χρηματοδότηση δημοσίου τομέα

- Δημιουργία του Ταμείου Ανάκαμψης (NextGenerationEU), με προϋπολογισμό €750 δισεκ.
- Δημοσιονομικοί κανόνες: η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενεργοποίησε για πρώτη φορά τη γενική ρήτρα προσωρινής διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης για το 2020 και το 2021
- Καθίστανται επιλέξιμες οι δαπάνες που σχετίζονται με τον COVID-19 στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων, άμεση ρευστότητα (ύψους €37 δισεκ.) από χρήματα που δεν έχουν ακόμη διατεθεί στο πλαίσιο των προγραμμάτων 2014-2020. Η Ελλάδα θα αντλήσει πρόσθετα κεφάλαια ύψους €800 εκατ.
- Πρωτοβουλία στήριξης για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (Support mitigating Unemployment Risks in Emergency - SURE). Η πρωτοβουλία θα παράσχει χρηματοδοτική βοήθεια συνολικού ύψους έως €100 δισεκ. με τη μορφή δανείων που χορηγούνται με ευνοϊκούς όρους.
- Δυνατότητα στήριξης των κρατών - μελών με πιστωτικές γραμμές, από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας, σε περίπτωση που κάποια χώρα το αιτηθεί, που αντιστοιχούν έως και το 2% του ΑΕΠ κάθε χώρας, και που συνολικά θα μπορούσαν να φθάσουν τα €240 δισεκ.

Νομισματικά & χρηματοδότηση ιδιωτικού τομέα

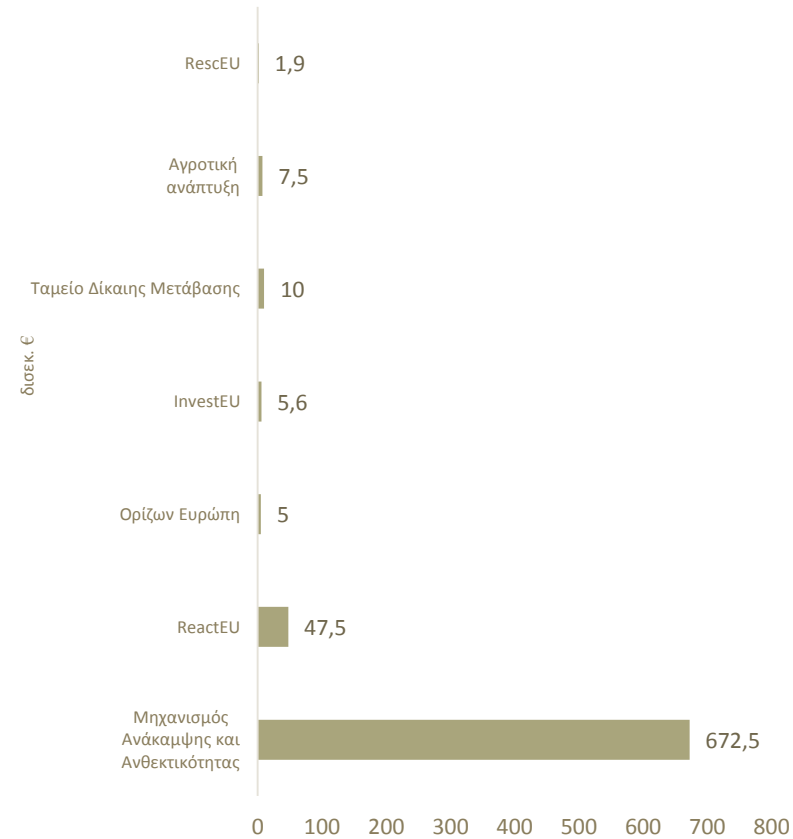
- ΕΚΤ: Πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης PEPP (Pandemic Emergency Purchase Programme) αρχικού προϋπολογισμού €750 δισεκ., που θα φτάσει τα €1,85 δισεκ. Για πρώτη φορά επιλέξιμα και τα ελληνικά κρατικά και εταιρικά ομόλογα
- ΕΚΤ: Χαλάρωση των κριτηρίων βάσει των οποίων αξιολογούνται ως επιλέξιμες οι εξασφαλίσεις τραπεζών. Οι ελληνικές τράπεζες αποκτούν πρόσβαση σε πηγές άντλησης φθηνής ρευστότητας έως και περίπου €13 δισεκ.
- Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων: Συγκροτείται Ταμείο Εγγυήσεων ύψους €25 δισεκ., με στόχο την διευκόλυνση χρηματοδότησης των ΜΜΕ, εκτιμώμενου ύψους έως και €200 δισεκ., στοχευμένης για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας.
- Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων: προτείνει πακέτο ύψους €40 δισεκ. για χρηματοδότηση των ΜμΕ, μέσα από υπάρχοντα εγγυοδοτικά σχήματα συγχρηματοδοτούμενα από τον Κοινοτικό Προϋπολογισμό (€20 δισεκ.), έκτακτες πιστωτικές γραμμές για κεφάλαιο κίνησης (€10 δισεκ.) και αγορές τιτλοποιημένων δανείων με εξασφάλιση (€10 δισεκ.)

Για την ανάκαμψη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε ένα εκτεταμένο σχέδιο τον Μάιο του 2020

Ευρεία δέσμη παρεμβάσεων συνολικού ύψους €1.824,3 δισεκ., που συνδυάζει το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ) 2021-2027, €1.074,3 δισεκ., και έκτακτο χρηματοδοτικό μέσο «Next Generation EU» (NGEU), €750 δισεκ., το οποίο εγχωρίως αποκαλείται Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης (ETA).

- Η δέσμη θα στηρίξει κυρίως τις επενδύσεις σε πράσινη ανάπτυξη και ψηφιακή μετάβαση.
- Οι πόροι του ETA θα προέλθουν από δανεισμό κεφαλαίων από τις κεφαλαιαγορές και η άντληση δανείων θα παύσει έως τα τέλη του 2026.
- Τα δανειακά κεφάλαια μπορούν να χρησιμοποιηθούν για δάνεια συνολικού ύψους έως €360 δισεκ. και επιχορηγήσεις έως €390 δισεκ.
- Οι νομικές δεσμεύσεις για προγράμματα του ETA ολοκληρώνονται την 31^η Δεκεμβρίου 2023. Οι σχετικές πληρωμές θα γίνουν έως την 31^η Δεκεμβρίου 2026.
- Συνολικά η Ελλάδα προβλέπεται να ωφεληθεί από το ETA με €32 δισεκ., εκ των οποίων €19,3 δισεκ. αφορούν σε επιχορηγήσεις και €12,7 δισεκ. σε δάνεια.

Κατανομή προϋπολογισμού Ταμείου Ανάκαμψης

Πηγή: Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Ανακοίνωση 21 Ιουλίου 2020, EUCO 10/20

Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) αποτελεί το κεντρικό εργαλείο του Ταμείου Ανάκαμψης (89,7% των πόρων)

Τα κράτη-μέλη πρέπει να καταρτίσουν Εθνικά Σχέδια Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ) προκειμένου να λάβουν χρηματοδοτική στήριξη μέσω του ΜΑΑ και να τα υποβάλουν έως το τέλος Απριλίου 2021

Τα Εθνικά Σχέδια Ανάκαμψης περιλαμβάνουν μεταρρυθμιστικά και επενδυτικά προγράμματα έως το 2026, καθώς και τους σχετικούς στόχους, τα ορόσημα και το εκτιμώμενο κόστος

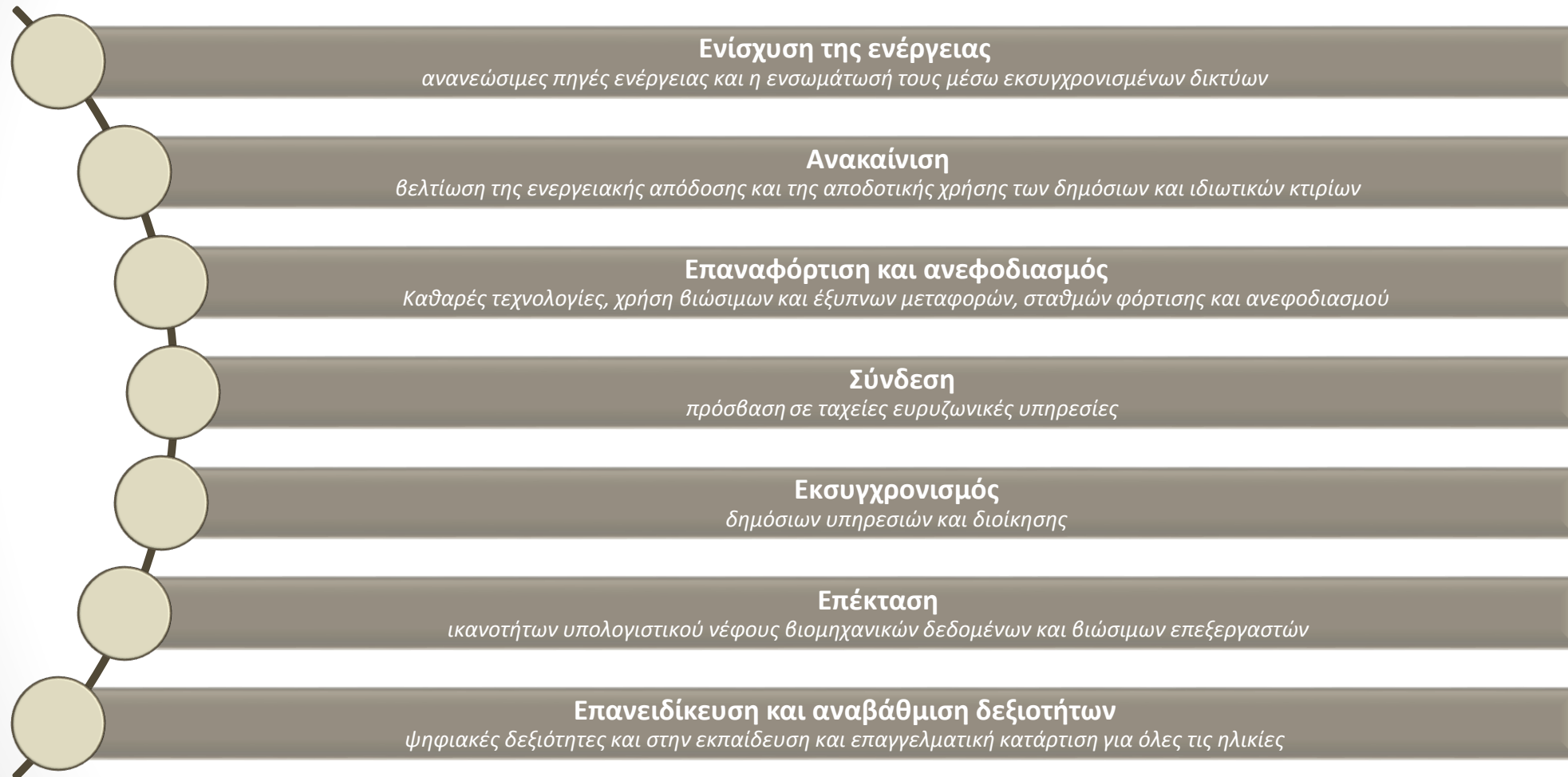
Θα βασιστούν στις προτεραιότητες στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Περισσότερο από το 37% των κονδυλίων θα πρέπει να αφορούν στην πράσινη μετάβαση και τουλάχιστον το 20% στον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Επιλέξιμες προς ενίσχυση θεωρούνται οι παρεμβάσεις που τέθηκαν σε ισχύ από την 1η Φεβρουαρίου 2020

Τα κονδύλια θα εκταμιεύονται εφόσον η υλοποίηση των σχεδίων συμβαδίζει ικανοποιητικά με τα ορόσημα και τους στόχους που προβλέπονται στα οικεία ΕΣΑΑ.

Εμβληματικές Πρωτοβουλίες που υποστηρίζει ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Πηγή: Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (COM/2020/575) Ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2021